

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ชุดที่ ๒ ครั้งที่ ๔

วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๙.๓๐ นาฬิกา

มีจำนวนสมาชิกมาประชุมทั้งหมด ๒๕๙ คน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : วันนี้มีสมาชิกมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว
ผมขอเปิดประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ด้วยได้รับหนังสือจาก
รัฐบาลว่า ได้มีคำสั่งตามมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕
เพื่อแจ้งให้สภานิติทราบ จึงขออ่านหนังสือของนายกรัฐมนตรีให้ท่านสมาชิกทราบดังต่อไปนี้

ที่ สร. ๐๒/๖๐๔

สำนักนายกรัฐมนตรี

๑๕ มกราคม ๒๕๑๗

เรื่อง คำสั่งตามมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติ

ด้วยนายกรัฐมนตรีโดยมติของคณะรัฐมนตรีได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๙ มกราคม
๒๕๑๗

ข้อ ๑ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขการขาดแคลนและป้องกันการค้ำกำไรเกินควร
ให้คณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการค้ำกำไรเกินควรมีอำนาจออกคำสั่งบังคับ
ให้บุคคลแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บซึ่งสิ่งของใดในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดหรือหลายท้องที่ได้

คำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งจะกำหนดเงื่อนไขและวิธีการเพื่อปฏิบัติการก็ได้ และให้ถือเป็นคำสั่งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการค้ากำไรเกินควร

ข้อ ๒ เมื่อคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการการค้ากำไรเกินควรตรวจพบว่ามีสิ่งของในความครอบครองของบุคคลใดโดยไม่แจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บ หรือแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บไม่ตรงตามความเป็นจริงตามคำสั่งดังกล่าวในข้อ ๑ ให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการการค้ากำไรเกินควรมีอำนาจริบสิ่งของดังกล่าวทั้งหมด และนำไปขายแก่ประชาชน

การริบสิ่งของตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้การดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการการค้ากำไรเกินควรระงับไป

ในกรณีที่มิริบและจะดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่ง ให้ยึดสิ่งของดังกล่าวและนำออกขายและให้นำเงินค่าขายสิ่งของที่เป็นของกลางส่งมอบแก่พนักงานสอบสวนรักษาไว้แทนสิ่งของที่เป็นของกลางในคดีนั้น

ถ้าผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งสิ่งของที่ไม่แจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บ หรือแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บไม่ตรงตามความเป็นจริงตามข้อนี้เป็นคนต่างด้าว ให้ดำเนินการเนรเทศตามกฎหมาย ถ้าเป็นผู้ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ หรือโดยการเกิดในราชอาณาจักรและมีบิดาเป็นคนต่างด้าว ให้ดำเนินการถอนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

ข้อ ๓ เมื่อคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการการค้ากำไรเกินควรตรวจพบสิ่งของที่คณะกรรมการสั่งให้แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บเก็บไว้ในสถานที่ใด ในลักษณะกักตุนโดยไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการการค้ากำไรเกินควรมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดสิ่งของนั้น และถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่มาติดต่อภายในเจ็ดสิบสองชั่วโมง นับแต่เวลายึดหรืออายัด ให้สิ่งของที่ถูกยึดหรืออายัดตกเป็นของรัฐ

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งของได้มาติดต่อภายในกำหนดเวลาดังกล่าว และปรากฏว่าสิ่งของนั้นได้แจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บตามคำสั่งของคณะกรรมการแล้ว ให้

คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการยึดหรืออายัด แต่ถ้าปรากฏว่าเป็นสิ่งของที่ไม่ได้แจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บ หรือแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บไม่ตรงตามความเป็นจริง ให้ดำเนินการตามข้อ ๒

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ระวังและปราบปรามการก่อวินาศกรรมหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕

จึงกราบเรียนมา เพื่อขอได้โปรดแจ้งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ ตามความในวรรคท้ายของมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)   สัญญา ธรรมศักดิ์
(นายสัญญา ธรรมศักดิ์)
นายกรัฐมนตรี

จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
(ที่ประชุมรับทราบ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมมีเรื่องที่จะแจ้งให้ที่ประชุมทราบอีกเรื่องหนึ่ง คือ ได้รับหนังสือจากนายกรัฐมนตรีแจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอตัวบทและสรุปสาระสำคัญของอนุสัญญา และข้อแนะซึ่งตราจากที่ประชุมองค์การการกรรมากรระหว่างประเทศ สมัยที่ ๕๔-๕๖ กับตัวบทและคำแปล มาตรา ๑๙ ของธรรมนูญองค์การการกรรมากรฯ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจเพื่อทราบ

ตัวบท สรุป และความเห็นประกอบอนุสัญญาและข้อแนะ

ของ

องค์การการกรรมระหว่างประเทศ

สมัยประชุมที่ ๕๔ - ๕๖

กรมแรงงาน

พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๕

กระทรวงมหาดไทย

CONTENTSTEXT OF THE CONVENTIONS AND RECOMMENDATIONS

	Page
<u>Fifty-Fourth Session (1970)</u>	
Convention 131 : Minimum Wage Fixing, with Special Reference to Developing Countries	1 - 5
Convention 132 : Annual Holidays with Pay (Revised), 1970	6 - 12
Recommendation 135 : Minimum Wage Fixing, with Special Reference to Developing Countries	13 - 17
Recommendation 136 : Special Youth Employment and Training Schemes for Developing Purposes	18 - 28
<u>Fifty-Fifth Session (1970)</u>	
Convention 133 : Crew Accommodation on Board Ship (Supplementary Provisions)	29 - 40
Convention 134 : The Prevention of Occupational Accidents to Seafarers	41 - 46
Recommendation 137 : Vocational Training of Seafarers	47 - 56
Recommendation 138 : Seafarers' Welfare at Sea and in Port	57 - 61
Recommendation 139 : Employment Problems Arising from Technical Developments on Board Ship	62 - 65

	Page
Recommendation 140 : Air Conditioning of Crew Accommodation and Certain Other Spaces on Board Ship	66 - 67
Recommendation 141 : Control of Harmful Noise in Crew Accommodation and Working Spaces on Board Ship	68 - 69
Recommendation 142 : The Prevention of Occupational Accidents to Seafarers	70 - 73

Fifty-Sixth Session (1971)

Convention 135 : Protection and Facilities to be Afforded to Workers' Representatives in the Undertaking	74 - 77
Convention 136 : Protection against Hazards of Poisoning Arising from Benzene	78 - 84
Recommendation 143 : Protection and Facilities to Be Afforded to Workers' Representatives in the Undertaking	85 - 89
Recommendation 144 : Protection against Hazards of Poisoning Arising from Benzene	90 - 95

สารบัญ

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ

<u>สมัยประชุมที่ ๕๔ (ค.ศ. ๑๙๗๐)</u>	หน้า
อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๑	ว่าด้วยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ โดยเฉพาะสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา ๕-ก
อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๒	ว่าด้วยวันหยุดพักผ่อนประจำปี โดยได้รับค่าจ้าง (ฉบับแก้ไข) ค.ศ. ๑๙๗๐ ๑๒-ก
ข้อเสนอฉบับที่ ๑๓๕	ว่าด้วยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ โดยเฉพาะสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา ๑๗-ก
ข้อเสนอฉบับที่ ๑๓๖	ว่าด้วยโครงการพิเศษเพื่อการจัดหางานและการฝึกอบรมผู้เยาว์เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนา ๒๘-ก
 <u>สมัยประชุมที่ ๕๕ (ค.ศ. ๑๙๗๐)</u>	
อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๓	ว่าด้วยที่พักบนเรือของลูกเรือ (บทบัญญัติเพิ่มเติม) ๔๐-ก
อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๔	ว่าด้วยการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของชาวเรือ ๔๖-ก
ข้อเสนอฉบับที่ ๑๓๗	ว่าด้วยการฝึกอาชีพของชาวเรือ ๕๖-ก
ข้อเสนอฉบับที่ ๑๓๘	ว่าด้วยสวัสดิการของชาวเรือระหว่างเดินสมุทรและที่ท่าเรือ ๖๑-ก
ข้อเสนอฉบับที่ ๑๓๙	ว่าด้วยปัญหาการจ้างงานอันเนื่องมาจากการวิวัฒนาการทางวิชาการบนเรือ ๖๕-ก
ข้อเสนอฉบับที่ ๑๔๐	ว่าด้วยการปรับอากาศห้องพักลูกเรือและที่ทำงานบนเรือ ๖๗-ก
ข้อเสนอฉบับที่ ๑๔๑	ว่าด้วยการควบคุมเสียงที่เป็นอันตรายในห้องพักลูกเรือและที่ทำงานบนเรือ ๖๙-ก
ข้อเสนอฉบับที่ ๑๔๒	ว่าด้วยการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของชาวเรือ ๗๓-ก

สมัยประชุมที่ ๔๖ (ค.ศ. ๑๙๗๑)

อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๕	ว่าด้วยการคุ้มครองและอำนวยความสะดวกให้แก่ ผู้แทนของแรงงานในสถานประกอบการ	๗๗-ก
อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๖	ว่าด้วยการป้องกันอันตรายอันเกิดจากพิษของเบ็นซีน	๘๕-ก
ข้อแนะนำฉบับที่ ๑๔๓	ว่าด้วยการคุ้มครองและอำนวยความสะดวกให้แก่ ผู้แทนของแรงงานในสถานประกอบการ	๘๙-ก
ข้อแนะนำฉบับที่ ๑๔๔	ว่าด้วยการป้องกันอันตรายอันเกิดจากพิษของเบ็นซีน	๙๕-ก

Convention 131CONVENTION CONCERNING MINIMUM WAGE FIXING,
WITH SPECIAL REFERENCE TO DEVELOPING COUNTRIES

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-fourth Session on 3 June 1970, and

Noting the terms of the Minimum Wage-Fixing Machinery Convention, 1928, and the Equal Remuneration Convention, 1951, which have been widely ratified, as well as of the Minimum Wage Fixing Machinery (Agriculture) Convention, 1951, and

Considering that these Conventions have played a valuable part in protecting disadvantaged groups of wage earners, and

Considering that the time has come to adopt a further instrument complementing these Conventions and providing protection for wage earners against unduly low wages, which, while of general application, pays special regard to the needs of developing countries, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to minimum wage fixing machinery and related problems, with special reference to developing countries, which is the fifth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention,

adopts this twenty-second day of June of the year one thousand nine hundred and seventy the following Convention, which may be cited as the Minimum Wage Fixing Convention, 1970:

Article 1

1. Each Member of the International Labour Organisation which ratifies this Convention undertakes to establish a system of minimum wages which covers all groups of wage earners whose terms of employment are such that coverage would be appropriate.

2. The competent authority in each country shall, in agreement or after full consultation with the representative organisations of employers and workers concerned, where such exist, determine the groups of wage earners to be covered.

3. Each Member which ratifies this Convention shall list in the first report on the application of the Convention submitted under article 22 of the Constitution of the International Labour Organisation any groups of wage earners which may not have been covered in pursuance of this Article, giving the reasons for not covering them, and shall state in subsequent reports the position of its law and practice in respect of the groups not covered, and the extent to which effect has been given or is proposed to be given to the Convention in respect of such groups.

Article 2

1. Minimum wages shall have the force of law and shall not be subject to abatement, and failure to apply them shall make the person or persons concerned liable to appropriate penal or other sanctions.

2. Subject to the provisions of paragraph 1 of this Article, the freedom of collective bargaining shall be fully respected.

Article 3

The elements to be taken into consideration in determining the level of minimum wages shall, so far as possible and appropriate in relation to national practice and conditions, include-

- (a) the needs of workers and their families; taking into account the general level of wages in the country, the cost of living, social benefits, and the relative living standards of other social groups ;
- (b) economic factors, including the requirements of economic development, levels of productivity and the desirability of attaining and maintaining a high level of employment.

Article 4

1. Each Member which ratifies this Convention shall create and/or maintain machinery adapted to national conditions and requirements whereby minimum wages for groups of wage earners covered in pursuance of Article 1 thereof can be fixed and adjusted from time to time.

2. Provision shall be made, in connection with the establishment, operation and modification of such machinery, for full consultation with representative organisations of employers and workers concerned or, where no such organisations exist, representatives of employers and workers concerned.

3. Wherever it is appropriate to the nature of the minimum wage fixing machinery, provision shall also be made for the direct participation in its operation of-

- (a) representatives of organisations of employers and workers concerned or, where no such organisations exist, representatives of employers and workers concerned, on a basis of equality ;
- (b) persons having recognised competence for representing the general interests of the country and appointed after full consultation with representative organisations of employers and workers concerned, where such organisations exist and such consultation is in accordance with national law or practice.

Article 5

Appropriate measures, such as adequate inspection reinforced by other necessary measures, shall be taken to ensure the effective application of all provisions relating to minimum wages.

Article 6

This Convention shall not be regarded as revising any existing Convention.

Article 7

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 8

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Member have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

Article 9

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 10

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 11

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding articles.

Article 12

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 13

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this

Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides-

- (a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 9 above, if and when the new revising Convention shall have come into force ;
- (b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Member.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 14

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ
อนุสัญญา ฉบับที่ ๑๓๑ ว่าด้วยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
โดยเฉพาะสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา

(Convention 131 : Concerning Minimum Wage Fixing; with Special Reference
 to Developing Countries)

สรุปสาระสำคัญ

๑. ประเทศสมาชิกที่ให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้ จะต้องกำหนดระบบอัตราค่าจ้างขั้นต่ำขึ้นใช้บังคับสำหรับผู้ประกอบอาชีพที่มีรายได้กลุ่มต่าง ๆ เท่าที่เห็นสมควร
๒. แม้จะมีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำแล้ว การร่วมเจรจาต่อรองก็ยังคงให้ใช้ได้ต่อไป
๓. อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่จะกำหนดนั้น ให้เป็นไปตามสภาพและความเหมาะสมในด้านเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ
๔. การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำนั้น ควรจะให้องค์การของฝ่ายนายจ้างและองค์การของฝ่ายลูกจ้าง ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิในด้านนี้ได้เข้ามีส่วนร่วมด้วย
๕. จัดให้มีกลไกในการตรวจตราอย่างเพียงพอเพื่อให้มีการบังคับใช้ค่าจ้างขั้นต่ำอย่างได้ผล ผู้ไม่ปฏิบัติตามจะมีความผิดทางอาญาหรือถูกลงโทษอย่างอื่น

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า หลักการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นมาตรการที่ดีที่จะช่วยขจัดความยากจนได้ ปัจจุบันนี้ ประเทศไทยมีกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำบังคับใช้อยู่ เห็นสมควรให้พิจารณารายละเอียดในอนุสัญญาฉบับนี้ เพื่อพิจารณาว่าจะสามารถให้สัตยาบันได้หรือไม่ต่อไป

Convention 132

CONVENTION CONCERNING ANNUAL HOLIDAYS

WITH PAY (REVISED) 1970,

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-fourth Session on 3 June 1970, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to holidays with pay, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention,
adopts this twenty-fourth day of June of the year one thousand nine hundred and seventy the following Convention, which may be cited as the Holidays with Pay Convention (Revised), 1970:

Article 1

The provisions of this Convention, in so far as they are not otherwise made effective by means of collective agreements, arbitration awards, court decisions, statutory wage fixing machinery, or in such other manner consistent with national practice as may be appropriate under national conditions, shall be given effect by national laws or regulations.

Article 2

1. This Convention applies to all employed persons, with the exception of seafarers.

2. In so far as necessary, measures may be taken by the competent authority or through the appropriate machinery in a country, after consultation with the organisations of employers and workers concerned, where such exist, to exclude from the application of this Convention limited categories of employed persons in respect of whose employment special problems of a substantial nature, relating to enforcement or to legislative or constitutional matters, arise.

3. Each member which ratifies this Convention shall list in the first report on the application of the Convention submitted under Article 22

of the Constitution of the International Labour Organisation any categories which may have been excluded in pursuance of paragraph 2 of this Article, giving the reasons for such exclusion, and shall state in subsequent reports the position of its law and practice in respect of the categories excluded, and the extent to which effect has been given or is proposed to be given to the Convention in respect of such categories.

Article 3

1. Every person to whom this Convention applies shall be entitled to an annual paid holiday of a specified minimum length.

2. Each Member which ratifies this Convention shall specify the length of the holiday in a declaration appended to its ratification.

3. The holiday shall in no case be less than three working weeks for one year of service.

4. Each Member which has ratified this Convention may subsequently notify the Director-General of the International Labour Office, by a further declaration, that it specifies a holiday longer than that specified at the time of ratification.

Article 4

1. A person whose length of service in any year is less than that required for the full entitlement prescribed in the preceding Article shall be entitled in respect of that year to a holiday with pay proportionate to his length of service during that year.

2. The expression "year" in paragraph 1 of this Article shall mean the calendar year or any other period of the same length determined by the competent authority or through the appropriate machinery in the country concerned.

Article 5

1. A minimum period of service may be required for entitlement to any annual holiday with pay.

2. The length of any such qualifying period shall be determined by the competent authority or through the appropriate machinery in the country concerned but shall not exceed six months.

3. The manner in which length of service is calculated for the purpose of holiday entitlement shall be determined by the competent authority or through the appropriate machinery in each country.

4. Under conditions to be determined by the competent authority or through the appropriate machinery in each country, absence from work for such reasons beyond the control of the employed person concerned as illness, injury or maternity shall be counted as part of the period of service.

Article 6

1. Public and customary holidays, whether or not they fall during the annual holiday, shall not be counted as part of the minimum annual holiday with pay prescribed in Article 3, of this Convention.

2. Under conditions to be determined by the competent authority or through the appropriate machinery in each country, periods of incapacity for work resulting from sickness or injury may not be counted as part of the minimum annual holiday with pay prescribed in Article 3, paragraph 3, of this Convention.

Article 7

1. Every person taking the holiday envisaged in this Convention shall receive in respect of the full period of that holiday at least his normal or average remuneration (including the cash equivalent of any part of that remuneration which is paid in kind and which is not a permanent benefit continuing whether or not the person concerned is on holiday), calculated in a manner to be determined by the competent authority or through the appropriate machinery in each country.

2. The amounts due in pursuance of paragraph 1 of this Article shall be paid to the person concerned in advance of the holiday, unless otherwise provided in an agreement applicable to him and the employer.

Article 8

1. The division of the annual holiday with pay into parts may be authorised by the competent authority or through the appropriate machinery in each country.

2. Unless otherwise provided in an agreement applicable to the employer and the employed person concerned, and on condition that the length of service of the person concerned entitles him to such a period, one of the parts shall consist of at least two uninterrupted working weeks.

Article 9

1. The uninterrupted part of the annual holiday with pay referred to in Article 8, paragraph 2, of this Convention shall be granted and taken no later than one year, and the remainder of the annual holiday with pay no later than eighteen months, from the end of the year in respect of which the holiday entitlement has arisen.

2. Any part of the annual holiday which exceeds a stated minimum may be postponed, with the consent of the employed person concerned, beyond the period specified in paragraph 1 of this Article and up to a further specified time limit.

3. The minimum and the time limit referred to in paragraph 2 of this Article shall be determined by the competent authority after consultation with the organisations of employers and workers concerned, or through collective bargaining, or in such other manner consistent with national practice as may be appropriate under national conditions.

Article 10

1. The time at which the holiday is to be taken shall, unless it is fixed by regulation, collective agreement, arbitration award or other means consistent with national practice, be determined by the employer after consultation with the employed person concerned or his representatives.

2. In fixing the time at which the holiday is to be taken, work requirements and the opportunities for rest and relaxation available to the employed person shall be taken into account.

Article 11

An employed person who has completed a minimum period of service corresponding to that which may be required under Article 5, paragraph 1, of this Convention shall receive, upon termination of employment, a holiday with pay proportionate to the length of service for which he has not received such a holiday, or compensation in lieu thereof, or the equivalent holiday credit.

Article 12

Agreements to relinquish the right to the minimum annual holiday with pay prescribed in Article 3, paragraph 3, of this Convention or to forgo such a holiday, for compensation or otherwise, shall, as appropriate to national conditions, be null and void or be prohibited.

Article 13

Special rules may be laid down by the competent authority or through the appropriate machinery in each country in respect of cases in which the employed person engages, during the holiday, in a gainful activity conflicting with the purpose of the holiday.

Article 14

Effective measures appropriate to the manner in which effect is given to the provisions of this Convention shall be taken to ensure the proper application and enforcement of regulations or provisions concerning holidays with pay, by means of adequate inspection or otherwise.

Article 15

1. Each Member may accept the obligations of this Convention separately-

- (a) in respect of employed persons in economic sectors other than agriculture ;
- (b) in respect of employed persons in agriculture.

2. Each Member shall specify in its ratification whether it accepts the obligations of the Convention in respect of the persons covered by subparagraph (a) of paragraph 1 of this Article, in respect of the persons covered by subparagraph (b) of paragraph 1 of this Article, or in respect of both.

3. Each Member which has on ratification accepted the obligations of this Convention only in respect either of the persons covered by subparagraph (a) of paragraph 1 of this Article or of the persons covered by subparagraph (b) of paragraph 1 of this Article may subsequently notify the Director-General of the International Labour Office that it accepts the obligations of the Convention in respect of all persons to whom this Convention applies.

Article 16

This Convention revises the Holidays with Pay Convention, 1936, and the Holidays with Pay (Agriculture) Convention, 1952, on the following terms :

- (a) acceptance of the obligations of this Convention in respect of employed persons in economic sectors other than agriculture by a Member which is a party to the Holidays with Pay Convention, 1936,

shall ipso jure involve the immediate denunciation of that Convention ;

- (b) acceptance of the obligations of this Convention in respect of employe persons in agriculture by a Member which is a party to the Holidays with Pay (Agriculture) Convention, 1952, shall ipso jure involve the immediate denunciation of that Convention ;
- (c) the coming into force of this Convention shall not close the Holidays with Pay (Agriculture) Convention, 1952, to further ratification.

Article 17

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 18

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

Article 19

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 20

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 21

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 22

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 23

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides—

- (a) the ratification by a member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 19 above, if and when the new revising Convention shall have come into force ;
- (b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 24

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ
อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๒ ว่าด้วยวันหยุดพักผ่อนประจำปีโดยได้รับค่าจ้าง
(ฉบับแก้ไข) ค.ศ. ๑๙๗๐
(Convention 132 : Concerning Annual Holidays with Pay (Revised), 1970)

สรุปสาระสำคัญ

๑. ประเทศสมาชิกที่ให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้ จะต้องกำหนดให้มีกฎหมายหรือกฎข้อบังคับให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้ ในเรื่องวันหยุดพักผ่อนประจำปีโดยได้รับค่าจ้าง ถ้าหากบทบัญญัติในเรื่องนี้ไม่ได้ให้ผลบังคับใช้โดยทางสัญญาข้อตกลงร่วมระหว่างนายจ้างและลูกจ้างค่าตัดสินของอนุญาโตตุลาการ คำพิพากษาของศาล กลไกกำหนดค่าจ้างตามกฎหมาย หรือวิธีการอื่นซึ่งสอดคล้องกับระเบียบพิธีปฏิบัติที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ของประเทศ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจจะต้องปรึกษาหารือกับองค์การของนายจ้าง และลูกจ้างที่เกี่ยวข้องถึงการยกเว้นบังคับใช้แก่ผู้รับจ้างทำงานบางกลุ่มที่มีปัญหาการปฏิบัติตามหรือปัญหากฎหมายและรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตามอนุสัญญานี้ไม่ใช้บังคับต่อชาวเรือ

๒. กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ว่า ไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ตาม จำนวนวันหยุดพักผ่อนประจำปีโดยได้รับค่าจ้าง สำหรับการทำงานของลูกจ้างต่อปี นั้น จะต้องไม่น้อยกว่า ๓ สัปดาห์การทำงานการกำหนดระยะเวลา หรือเงื่อนไขวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับมาตรฐานขั้นต่ำอยู่ในดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจ

๓. วันหยุดตามประเพณี หรือวันหยุดสาธารณะอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในช่วงระยะเวลาวันหยุดประจำปี หรือวันล่ำปวยย่อยไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของวันหยุดประจำปีขั้นต่ำที่กำหนดไว้ข้างต้น

๔. การจ่ายค่าจ้างสำหรับวันหยุดนี้ จะต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างล่วงหน้าก่อนวันหยุด นอกจากได้มีข้อตกลงกันระหว่างนายจ้าง และลูกจ้างเป็นอย่างอื่น

๕. นอกจากนี้ อนุสัญญาได้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการคิดคำนวณเงินค่าจ้าง สำหรับระยะเวลาวันหยุด การกำหนดช่วงเวลาวันหยุด และวิธีการให้สัตยาบันอนุสัญญาไว้ด้วย กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้สูงไป และไม่เหมาะสมกับสถานะภาพทางเศรษฐกิจ และมาตรฐานแรงงานของประเทศไทยปัจจุบันนี้ เห็นควรเสนอเพื่อทราบในขั้นนี้

Recommendation 135

RECOMMENDATION CONCERNING MINIMUM WAGE FIXING,
WITH SPECIAL REFERENCE TO DEVELOPING COUNTRIES

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-fourth Session on 3 June 1970, and

Noting the terms of the Minimum Wage-Fixing Machinery Recommendation, 1928, the Minimum Wage Fixing Machinery (Agriculture) Recommendation, 1951, and the Equal Remuneration Recommendation, 1951, which contain valuable guidelines for minimum wage fixing bodies, and

Considering that experience in more recent years has emphasized the importance of certain additional considerations relating to minimum wage fixing, including that of adopting criteria which will make systems of minimum wages both an effective instrument of social protection and an element in the strategy of economic and social development, and

Considering that minimum wage fixing should in no way operate to the prejudice of the exercise and growth of free collective bargaining as a means of fixing wages higher than the minimum, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to minimum wage fixing machinery and related problems, with special reference to developing countries, which is the fifth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation,

adopts this twenty-second day of June of the year one thousand nine hundred and seventy the following Recommendation, which may be cited as the Minimum Wage Fixing Recommendation, 1970 :

1. PURPOSES OF MINIMUM WAGE FIXING

1. Minimum wage fixing should constitute one element in a policy designed to overcome poverty and to ensure the satisfaction of the needs of all workers and their families.

2. The fundamental purpose of minimum wage fixing should be to give wage earners necessary social protection as regards minimum permissible levels of wages.

II. CRITERIA FOR DETERMINING THE LEVEL OF MINIMUM WAGES

3. In determining the level of minimum wages, account should be taken of the following criteria, amongst other :

- (a) the needs of workers and their families ;
- (b) the general level of wages in the country ;
- (c) the cost of living and changes therein ;
- (d) social security benefits ;
- (e) the relative living standards of other social groups ;
- (f) economic factors, including the requirements of economic development, levels of productivity and the desirability of attaining and maintaining a high level of employment.

III. COVERAGE OF THE MINIMUM WAGE FIXING SYSTEM

4. The number and groups of wage earners who are not covered in pursuance of Article 1 of the Minimum Wage Fixing Convention, 1970, should be kept to a minimum.

5. (1) The system of minimum wages may be applied to the wage earners covered in pursuance of Article 1 of the Convention either by fixing a single minimum wage of general application or by fixing a series of minimum wages applying to particular groups of workers.

(2) A system based on a single minimum wage—

- (a) need not be incompatible with the fixing of different rates of minimum wages in different regions or zones with a view to allowing for differences in costs of living ;
- (b) should not impair the effects of decisions, past or future, fixing minimum wages higher than the general minimum for particular groups of workers.

IV. MINIMUM WAGE FIXING MACHINERY

6. The minimum wage fixing machinery provided for in Article 4 of the Convention may take a variety of forms, such as the fixing of minimum wages by—

- (a) statute ;
- (b) decisions of the competent authority, with or without formal provision for taking account of recommendations from other bodies ;
- (c) decisions of wages boards or councils ;
- (d) industrial or labour courts or tribunals ; or
- (e) giving the force of law to provisions of collective agreements.

7. The consultation provided for in paragraph 2 of Article 4 of the Convention should include, in particular, consultation in regard to the following matters :

- (a) the selection and application of the criteria for determining the level of minimum wages ;
- (b) the rate or rates of minimum wages to be fixed ;
- (c) the adjustment from time to time of the rate or rates of minimum wages ;
- (d) problems encountered in the enforcement of minimum wage legislation ;
- (e) the collection of data and the carrying out of studies for the information of minimum wage fixing authorities.

8. In countries in which bodies have been set up which advise the competent authority on minimum wage questions, or to which the government has delegated responsibility for minimum wage decisions, the participation in the operation of minimum wage fixing machinery referred to in paragraph 3 of Article 4 of the Convention should include membership of such bodies.

9. The persons representing the general interests of the country whose participation in the operation of minimum wage fixing machinery is provided for in Article 4, paragraph 3, subparagraph (b), of the Convention should be suitable qualified independent persons who may, where appropriate, be public officials with responsibilities in the areas of industrial relations or economic and social planning or policy-making.

10. To the extent possible in national circumstances, sufficient resources should be devoted to the collection of statistics and other data needed for analytical studies of the relevant economic factors,

particularly those mentioned in Paragraph 3 of this Recommendation, and their probable evolution.

V. ADJUSTMENT OF MINIMUM WAGES

11. Minimum wage rates should be adjusted from time to time to take account of changes in the cost of living and other economic conditions.

12. To this end a review might be carried out of minimum wage rates in relation to the cost of living and other economic conditions either at regular intervals or whenever such a review is considered appropriate in the light of variations in a cost-of-living index.

13. (1) In order to assist in the application of Paragraph 11 of this Recommendation, periodical surveys of national economic conditions, including trends in income per head, in productivity and in employment, unemployment and underemployment, should be made to the extent that national resources permit.

(2) The frequency of such surveys should be determined in the light of national conditions.

VI. ENFORCEMENT

14. Measures to ensure the effective application of the provisions relating to minimum wages, as provided for in Article 5 of the Convention, should include the following :

- (a) arrangements for giving publicity to minimum wage provisions in languages or dialects understood by workers who need protection, adapted where necessary to the needs of illiterate persons ;
- (b) the employment of a sufficient number of adequately trained inspectors equipped with the powers and facilities necessary to carry out their duties ;
- (c) adequate penalties for infringement of the provisions relating to minimum wages ;

- (d) simplification of legal provisions and procedures, and other appropriate means of enabling workers effectively to exercise their rights under minimum wage provisions, including the right to recover amounts by which they may have been underpaid ;
  - (e) the association of employers' and workers' organisations in efforts to protect workers against abuses ;
  - (f) adequate protection of workers against victimisation.
-

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ
ข้อเสนอแนะที่ ๑๓๕ ว่าด้วยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
โดยเฉพาะสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา

(Recommendation 135 : Concerning Minimum Wage Fixing with Special Reference
to Developing Countries)

สรุปสาระสำคัญ

๑. ข้อเสนอแนะได้ระบุวัตถุประสงค์ของการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำไว้ว่า เพื่อที่จะขจัดความยากจน และเพื่อเป็นหลักประกันให้คนงานและครอบครัวคนงานได้รับสิ่งจำเป็นในการครองชีพอย่างเพียงพอ

๒. หลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ จะต้องพิจารณาถึง

ก. ความต้องการของคนงานและครอบครัวของคนงาน

ข. ระดับค่าจ้างทั่วไปในประเทศ

ค. ค่าครองชีพและการเปลี่ยนแปลงของค่าครองชีพ

ง. ผลประโยชน์พึงได้รับจากการประกันสังคม

จ. มาตรฐานการครองชีพของคนในกลุ่มอื่นของสังคม

ฉ. องค์ประกอบทางเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่นการพัฒนาเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพการผลิตและระดับการมีงานทำ

๓. การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ อาจจะถูกกำหนดเป็นหลายอัตราสำหรับแต่ละกลุ่มคนงานหรืออัตราเดียวเท่ากันหมดหรือใช้บังคับในเขตหรือภูมิภาคใดก็ได้ โดยกฎหมาย ผู้ทรงอำนาจ คณะกรรมการค่าจ้าง ศาลแรงงาน หรือข้อตกลงร่วมที่มีผลบังคับทางกฎหมาย

๔. ควรมีการปรับปรุงค่าจ้างขั้นต่ำเป็นครั้งคราว เพื่อให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางค่าครองชีพและภาวะเศรษฐกิจ ควรมีการสำรวจภาวะเศรษฐกิจซึ่งรวมถึงแนวโน้มของรายได้ต่อประชากร ประสิทธิภาพผลิต การมีงานทำ การว่างงาน และการทำงานต่ำระดับ เพื่อช่วยปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

๕. มาตรการต่างๆ เพื่อช่วยให้บทบัญญัติเรื่องนี้มีผลในทางปฏิบัติ ควรจะรวมถึง มาตรการที่จะ

- ก. ให้คนงานมีความเข้าใจเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำให้มากที่สุด
- ข. ให้มีจำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจแรงงานที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วอย่างเพียงพอ
- ค. ให้วางระเบียบวิธีการที่ลูกจ้างจะใช้สิทธิของตนภายใต้กฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำให้ง่ายพอที่คนงานจะเข้าใจและปฏิบัติตามได้
- ง. ให้ความคุ้มครองแก่คนงาน ในการปฏิบัติตามกฎหมายและใช้สิทธิของตน ในเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำ

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำบังคับใช้ อยู่แล้วซึ่งสอดคล้องกับหลักการในข้อแนะฉบับนี้ เห็นสมควรที่จะพิจารณารับเอาข้อแนะ ฉบับนี้ไว้เป็นแนวปฏิบัติต่อไปได้

Recommendation 136RECOMMENDATION CONCERNING SPECIAL YOUTH EMPLOYMENT AND
TRAINING SCHEMES FOR DEVELOPMENT PURPOSES

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-fourth Session on 3 June 1970, and

Recalling the provisions of existing international labour Conventions and Recommendations on the training and employment of young persons, in particular the Unemployment (Young Persons) Recommendation, 1935, the Convention and Recommendation, 1964, and

Considering that special youth employment schemes and training schemes designed to give young persons the necessary skills to enable them to adapt to the space of a changing society and to take an active part in the development of their country constitute an approach to youth employment problems, supplementary to those of existing instruments, and

Noting that the problems which this approach is intended to meet have only come into prominence on a wide scale in recent years, and

Considering that it is important to adopt an instrument setting out the objectives, methods and safeguards of such special schemes, in such manner that they would be fully consistent with earlier international labour standards relevant to conditions of service therein, particularly those of the Forced Labour Convention, 1930, and the Abolition of Forced Labour Convention, 1957, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to special youth employment and training schemes for development purposes, which is the sixth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation,

adopts this twenty - third day of June of the year one thousand nine hundred and seventy the following Recommendation, which may be cited as the Special Youth Schemes Recommendation, 1970.

I. NATURE OF SPECIAL SCHEMES

1. (1) This Recommendation applies to special schemes designed to enable young persons to take part in activities directed to the economic and social development of their country and to acquire education, skills and experience facilitating their subsequent economic activity on a lasting basis and promoting their participation in society.

(2) These schemes are hereinafter referred to as "special schemes".

2. The following may be regarded as special schemes for the purpose of this Recommendation :

- (a) Schemes which meet needs for youth employment and training not yet met by existing national educational or vocational training programmes or by normal opportunities on the employment market ;
- (b) schemes which enable young persons, especially unemployed young persons, who have educational or technical qualifications which are needed by the community for development, particularly in the economic, social, educational or health fields, to use their qualifications in the service of the community.

II. GENERAL PRINCIPLES

3. (1) Special schemes should be organised within the framework of national development plans where these exist and should, in particular, be fully integrated with human resources plans and programmes directed towards the achievement of full and productive employment as well as with regular programmes for the education and training of young people.

(2) Special schemes should have an interim character to meet current and pressing economic and social needs. They should not duplicate or prejudice other measures of economic policy or the development of regular educational or vocational training programmes nor be regarded as an alternative to these measures and those regular programmes.

(3) Special schemes should not be operated in a manner likely to lower labour standards nor should the services of participants therein be used for the advantage of private persons or undertakings.

(4) Special schemes should provide participants, where appropriate, with at least a minimum level of education.

4. The essential elements of every special scheme should include the safeguarding of human dignity and the development of the personality and of a sense of individual and social responsibility.

5. Special schemes should be administered without discrimination on the basis of race, colour, sex, religion, political opinion, national extraction or social origin; they should be used for the active promotion of equality of opportunity and treatment.

6. The purposes and objectives of each special scheme and the categories of participants should be clearly defined by the competent authority and should be subject to periodic review in the light of experience.

7. (1) Participation in special schemes should be voluntary; exceptions may be permitted only by legislative action and where there is full compliance with the terms of existing international labour Conventions on forced labour and employment policy.

(2) Schemes in respect of which exceptions may be so permitted may include-

- (a) schemes of education and training involving obligatory enrolment of unemployed young people within a definite period after the age limit of regular school attendance;
- (b) schemes for young people who have previously accepted an obligation to serve for a definite period as a condition of being enabled to acquire education or technical qualifications of special value to the community for development,

(3) Where exceptions are so permitted, participants should, to the greatest possible extent, be given a free choice among different available forms of activity and different regions within the country and due account should be taken in their assignment of their qualifications and aptitudes,

8. The conditions of service of participants in special schemes should be clearly defined by the competent authority; they should be in conformity with the legal provisions governing minimum age for admission to employment and in harmony with other legal provisions applicable to young persons in regular training or in normal employment.

9. Participants should continue to have the opportunity of membership in youth or trade union organisations of their choice and of taking part in their activities,

10. There should be formal procedures for appeal by participants against decisions concerning their recruitment, their admission or their conditions of service, as well as informal grievance procedures to deal with minor complaints.

III. SCHEMES WHICH MEET NEEDS FOR YOUTH EMPLOYMENT AND TRAINING NOT YET MET BY EXISTING NATIONAL EDUCATIONAL OR VOCATIONAL TRAINING PROGRAMMES OR BY NORMAL OPPORTUNITIES ON THE EMPLOYMENT MARKET

A. Purposes

11. As appropriate to national needs and circumstances, special schemes to which this Part of this Recommendation applies should serve one or more of the following specific purposes ;

- (a) to give young persons who are educationally or otherwise disadvantaged such education, skills and work habits as are necessary for useful and remunerative economic activity and for integration into society ;
- (b) to involve young persons in national economic and social development, including agricultural and rural development ;
- (c) to provide useful occupation related to economic and social development for young persons who would otherwise be unemployed.

B. Participation

12. In selecting young persons to participate in special schemes, the following should be taken into account :

- (a) age and education, training and work experience if any, in relation, according to the nature of the scheme, to the aim of extending the opportunities of disadvantaged young persons, to ability to benefit from the scheme and to ability to contribute to the scheme ;
- (b) mental and physical aptitude for the tasks to be performed, both as a participant and subsequently ;

- (c) the extent to which the experience to be acquired in the scheme is likely to enhance the further opportunities of the young persons concerned and their potential usefulness in economic and social development,

13. Age-limits for participation which are appropriate to the training offered and the work to be performed in different kinds of special schemes should be specified by the competent authority and should take account of international labour standards regarding minimum age for admission to employment.

14. Special schemes should allow as large a number of young persons as possible to transfer to normal economic activity or to regular educational or vocational training programmes and the period of participation should accordingly be limited.

15. In all special schemes, appropriate action should be taken to ensure that before admission each participant fully understands all the conditions of service, including rules of conduct that may exist, the work content of the scheme, the required training and entitlements during the period and at the time of termination of service.

C. Content of Special Schemes

16. The content of special schemes should be adapted to and may vary, even within one scheme, according to the age, sex, educational and training level and capacities of the participants.

17. All special schemes should include a brief initial period for-

- (a) instruction in matters of importance to all participants, such as, in particular, general safety and health rules and the detailed regulations governing activities under the scheme ;
- (b) accustoming participants to the conditions of life and work under the scheme and stimulating their interest ;
- (c) ascertaining the participants' aptitudes with a view to placing them in the type of activity best corresponding to these aptitudes.

18. Participants in special schemes should be provided with a complement of education, including civic, economic and social education, related to their needs and to the needs and aspirations of the country and should be informed of the role and functions of organisations established on a voluntary basis to represent the interests of workers and employers.

19. Special schemes designed, in whole or in part, to provide young persons who have limited opportunities with the skills necessary for useful economic activity should-

- (a) concentrate on preparing participants for occupations in which they are likely to find opportunities for useful work, while giving fullest possible consideration to their occupational preferences ;
- (b) provide participants with a sound basis of practical skills and related theoretical knowledge ;
- (c) take account of the possible, ensure-
  - (i) transition to regular educational or vocational training programmes or to other special schemes for further education or training, particularly of those showing special abilities ;
  - (ii) transition to normal economic activity, in particular by measures designed to ensure the acceptability, in such economic activity, of the qualifications acquired by participants.

20. Special schemes designed, in whole or in part, to involve young persons in economic or social development projects should-

- (a) include training, at least to the extent of providing full training as required for the work to be undertaken, and training in relevant health and safety measures ;
- (b) aim at developing good work practices ;
- (c) employ participants, where possible, in fields for which they show aptitude and have some qualification.

21. Criteria for selecting work projects for the special schemes referred to in the preceding Paragraph should include the following :

- (a) potential contribution to expansion of economic activity in the country or region and, in particular, to expansion of subsequent opportunities for the participants ;
- (b) training value, with particular reference to occupations in which participants are subsequently likely to find opportunities for useful work ;
- (c) value as an investment in economic and social development and economic viability, including costs in relation to results ;

- (d) need for special means of action, implying in particular that the work of participants will not be in unfair competition with that of workers in normal employment.

D. Conditions of Service

22. The conditions of service should comply at least with the following standards :

- (a) the duration of service should not normally exceed two years ;
- (b) certain grounds, such as medical reasons, or family or personal difficulties, should be recognised as justifying the release of participants before the expiry of the normal period of service ;
- (c) the hours spent in a day and in a week on work and training should be so limited as to allow sufficient time for education and for rest as well as leisure activities ;
- (d) in addition to such adequate accommodation, food and clothing as may be appropriate to the nature of the special scheme, participants should receive a payment in cash and be offered the opportunity and incentive to accumulate some savings ;
- (e) in special schemes with a duration of service of one year or more, participants should be granted an annual holiday, where possible with free travel, to and from their homes ;
- (f) as far as possible, participants should be covered by social security provisions applicable to persons working under normal contracts ; in any event there should be arrangements for free medical care of participants and for compensation in respect of incapacity or death resulting from injury or illness contracted in the special scheme.

E. Selection and Training of Staff

23. All special schemes should include arrangements which ensure adequate supervision of participants by trained staff having access to technical and pedagogical guidance.

24.(1) In the selection of staff, emphasis should be placed not only on satisfactory qualifications for and experience in the work to be performed, but also on understanding of young persons, on qualities of leadership and on adaptability. At least some members of the staff should have experience of normal employment outside special schemes.

(2) All possible sources of recruitment of staff should be explored, including the possibility of encouraging participants in special schemes who have shown qualities of leadership to prepare themselves for staff positions.

25. Training of supervisory and other technical staff should include, in addition to such instruction in vocational specialities as may be necessary, at least the following :

- (a) training in instruction techniques, with particular emphasis on those used in training young persons ;
- (b) basic instruction in human relations, with special reference to motivation and work attitudes ;
- (c) training in work organisation, including the assignment of duties according to the abilities and training level of participants.

26. Training of administrative staff should include, in addition to such instruction in vocational specialities as may be necessary, at least the following :

- (a) instruction designed to give the persons concerned an understanding of the objectives of the special scheme and knowledge of applicable labour and youth protection legislation, and of specific rules and regulations governing the scheme ;
- (b) instruction to provide a sufficient knowledge of the technical aspects of the work of the scheme ;
- (c) such instruction in human relations as will facilitate good relations with supervisory and other technical staff and with participants.

F. assistance to Participants for Their Occupational Future

27. During service in a special scheme, participants should be given information and guidance to assist them in making decisions regarding their occupational future.

28. Participants showing special aptitudes should be helped in all appropriate ways to continue their education and training outside the special scheme on completion of service.

29. Special and immediate efforts should be made to integrate participants rapidly in normal economic activity on completion of their term of service ; these should be in addition to the regular efforts by the employment services and all other appropriate bodies.

30. The release of participants from special schemes should as far as possible be related, in time and in number, to the capacity of the economy to absorb new entrants into gainful activity: Provided that in exceptional schemes with a compulsory element the individual's right to leave the scheme after the period of service originally specified should be ensured.

31. Assistance, wherever possible through existing institutions, to former participants who establish themselves on their own account, or as members of a group, might include-

- (a) promotion of access to credit, marketing and saving facilities ;
- (b) continuing contact to provide encouragement and necessary technical managerial advice ;
- (c) in the case of co-operatives, financial and administrative aid as provided for in the Co-operatives (Developing Countries) Recommendation, 1966.

32. To the extent that resources permit, participants should receive on satisfactory completion of service a payment in cash or a payment in kind, such as a tool-kit, designed to assist their establishment in normal economic activity.

IV. SCHEMES WHICH ENABLE YOUNG PERSONS WHO HAVE EDUCATIONAL OR TECHNICAL QUALIFICATIONS WHICH ARE NEEDED BY THE COMMUNITY FOR DEVELOPMENT TO USE THEIR QUALIFICATIONS IN THE SERVICE OF THE COMMUNITY

33. Special schemes to which this Part of this Recommendation applies should stimulate the interest of young persons in the economic and social development of their country and develop a sense of responsibility to the community.

34. Participants should be employed in fields for which they are specially qualified or in closely related fields.

35. As necessary, the qualifications of participants should be supplemented with training in skills and methods needed for the tasks to be performed.

36. Arrangements should be made under which qualified guidance and advice on problems encountered in their assignment are readily available to participants.

37. The conditions of service should comply at least with the following standards :

- (a) the duration of service should not normally exceed two years ;
- (b) certain grounds, such as medical reasons, or family or personal difficulties, should be recognised as justifying the release of participants before the expiry of the normal period of service ;
- (c) work and training schedules should take account of the need of participants for rest and leisure ;
- (d) in addition to such adequate board and lodging as may be appropriate to the nature of the special scheme, participants should receive an appropriate remuneration ;
- (e) in special schemes with a duration of service of one year or more, participants should be granted an annual holiday, where possible with free travel to and from their homes ;
- (f) participants should be covered by any appropriate social security provisions applicable to persons working under normal contracts ; in any event there should be arrangements for free medical care of participants and for compensation in respect of incapacity or death resulting from injury or illness contracted in the special scheme.

38. Measures should be taken to facilitate the absorption of participants, after termination of service, into normal employment in their profession or occupation.

V. ADMINISTRATIVE ARRANGEMENTS

39. The direction and co-ordination of special schemes at the national level should be achieved by means of some appropriate body or bodies established by the competent authority.

40. The body or bodies should, wherever possible, include, in addition to government members, representatives of workers', employers' and youth organisations so as to ensure their active participation in the planning, operation, co-ordination, inspection and evaluation of the special schemes.

41. In the performance of these tasks the body or bodies should, as necessary, consult voluntary agencies and authorities responsible for such relevant fields as labour, education, economic affairs, agriculture, industry and social affairs.

42. The body or bodies should maintain continuous liaison with the authorities responsible for regular educational and training programmes, in order to ensure co-ordination with a view to the gradual elimination of special schemes as rapidly as possible.

43. The active participation of local authorities should be sought in relation to the choice and implementation of projects within the framework of special schemes.

44. When establishing special schemes, the competent authority should endeavour to provide sufficient financial and material resources and the necessary qualified staff to ensure their full implementation. In this connection particular attention should be given to ways in which the schemes could generate their own sources of income. No financial contribution should be required from the participant or his family.

45. Provision should be made for the systematic inspection and auditing of special schemes.

46. Organisation at the local level should be such as to train and encourage the participants gradually to take a share in the administration of their scheme.

VI. INTERNATIONAL CO-OPERATION

47. As regards special schemes under which young persons from one country participate in activities directed to the development of another country, the competent authorities and bodies concerned should apply the relevant provisions of this Recommendation as fully as possible in respect of matters within their jurisdiction and should co-operate with each other with a view both to ensuring the application of such provisions to matters requiring joint action and to resolving any difficulties which may arise in connection with such application.

ข้อเสนอแนะที่ ๑๓๖ ว่าด้วยโครงการพิเศษเพื่อการจัดหางาน
และการฝึกอบรมผู้เยาว์เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนา

(Recommendation 136 : Concerning Special Youth Employment and Training
Schemes for Development Purposes)

สรุปสาระสำคัญ

๑. ข้อเสนอแนะนี้เสนอให้มีโครงการพิเศษเพื่อจะช่วยให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ และให้เยาวชนได้รับการศึกษามีฝีมือและประสบการณ์ เพื่อเป็นการช่วยอย่างถาวรในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคต และส่งเสริมให้เข้าร่วมในงานของสังคมให้มากยิ่งขึ้น

๒. โครงการพิเศษตามข้อแนะนำนี้ รวมถึงโครงการต่างๆ ที่ช่วยในการจัดหางานและฝึกอบรมแก่เยาวชน ซึ่งโครงการศึกษาหรือฝึกอาชีพของชาติที่มีอยู่แล้วยังคลุมไม่ถึง นอกจากนั้นยังรวมถึงโครงการที่จะช่วยเยาวชนผู้ว่างงานที่มีคุณวุฒิการศึกษาหรือการช่าง ซึ่งเป็นที่ต้องการของชุมชนในการพัฒนา โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการอนามัย เพื่อจะได้ใช้คุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ของสังคมนั้น

๓. โครงการพิเศษเหล่านี้ควรจัดอยู่ในขอบข่ายของแผนพัฒนา และเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้านเศรษฐกิจและสังคม ควรมีหลักการที่จะปกป้องเกียรติศักดิ์มนุษย์ และช่วยพัฒนาบุคลิก และความรับผิดชอบของบุคคลและต่อสังคมโดยอยู่ในหลักเกณฑ์ของอนุสัญญา ว่าด้วยเรื่องแรงงานบังคับและนโยบายการจัดหางาน การดำเนินการโครงการพิเศษจะต้องไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ เนื่องจากเชื้อชาติ ผิว เพศ ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือแหล่งที่เกิดหรือฐานะทางสังคม ควรเป็นเครื่องมือส่งเสริมความเสมอภาคทางการปฏิบัติและโอกาสที่เท่าเทียมกัน

๔. ข้อเสนอแนะนี้วางหลักเกณฑ์การคัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมในโครงการพิเศษที่จัดขึ้น การฝึกอบรมควรจะเป็นการอบรมให้เยาวชนเข้าใจกฎด้านความปลอดภัยและอนามัย และข้อบังคับการทำงาน พยายามส่งเสริมให้มีความสนใจในกิจกรรมที่ตนมีความสามารถอยู่ นอกจากนั้น

ควรให้การอบรมในเรื่องหน้าที่พลเมืองดี เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ ตามความเหมาะสม ตามความต้องการและแนวนโยบายแห่งชาติ รวมทั้งบทบาทและหน้าที่ขององค์การคองงาน และนายจ้างด้วย

๕. แต่ละโครงการไม่ควรใช้เวลาเกินกว่า ๒ ปี โดยให้เยาวชนได้มีเวลาทำงานพักผ่อน มีเงินใช้สอย และรับการรักษายาบาลตามความเหมาะสมด้วย นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ผู้ให้การฝึกอบรมควรมีความรู้ทางวิชาการและการสอนด้วย รวมทั้งต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้นำสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการณ์ และมีประสบการณ์ในการทำงานอื่นด้วย

๖. ควรมีการประสานงานระหว่างโครงการ และหน่วยจัดงานเพื่อให้บริการช่วยเหลือเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการออกไปประกอบอาชีพและศึกษาต่อ

๗. การดำเนินงานและประสานงานของโครงการพิเศษต่าง ๆ ควรกระทำโดยหน่วยงานหรือองค์การระดับชาติ โดยผู้แทนรัฐบาล ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และองค์การเยาวชนช่วยร่วมมือในการวางแผนดำเนินงาน ประสานงาน ตรวจสอบและประเมินผลงานของโครงการ นอกจากนี้ควรประสานกับสถาบันหรือหน่วยงานของเอกชน และรัฐที่เกี่ยวข้อง และควรขยายความร่วมมือไปในระดับระหว่างประเทศด้วย

๘. การจัดเตรียมการให้บริการจะต้องมีหน่วยงานที่เหมาะสม สามารถจัดหารายได้ช่วยตนเองได้ โดยไม่ต้องเรียกเก็บจากเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการหรือครอบครัว

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า ข้อเสนอฉบับนี้มีหลักการที่น่าสนใจและจะมีประโยชน์มากต่อแผนการพัฒนาประเทศในอนาคต เห็นสมควรที่จะรับเอาเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติได้ ทั้งนี้โดยจะส่งให้สำนักงานเยาวชนแห่งชาติได้พิจารณาเพื่อเป็นแนวทางประกอบการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาเยาวชนต่อไป ในขั้นนี้เห็นสมควรเสนอเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจเพื่อทราบก่อน

Convention 133

CONVENTION CONCERNING CREW ACCOMMODATION ON BOARD SHIP (SUPPLEMENTARY PROVISIONS).

The General Conference of the International Labour Organisation,
Having been convened at Geneva by the Governing Body of the
International Labour Office, and having met in its Fifty-fifth
Session on 14 October 1970, and

Noting that the Accommodation of Crews Convention (Revised), 1949,
lays down detailed specifications concerning such matters as sleep-
ing accommodation, mess and recreation rooms, ventilation, heating,
lighting and sanitary facilities on board ship, and

Considering that in the light of the rapidly changing characteristics
of both the construction and the operation of modern ships further
improvements in crew accommodation can be provided, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to
crew accommodation, which is the second item on the agenda of the
session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an
international Convention supplementing the Accommodation of Crews
Convention (Revised), 1949,

adopts this thirtieth day of October of the year one thousand nine hundred
and seventy the following Convention, which may be cited as the Accommodation
of Crews (Supplementary Provisions) Convention, 1970:

Part I. General Provisions

Article 1

1. This Convention applies to every sea-going ship, whether publicly
or privately owned, which is engaged in the transport of cargo or passengers
for the purpose of trade or is employed for any other commercial purpose,
which is registered in a territory for which this Convention is in force,
and of which the keel is laid, or which is at a similar stage of construc-
tion, on or after the date of coming into force of the Convention for that
territory.

2. National laws or regulations shall determine when ships are to be
regarded as sea-going ships for the purpose of this Convention.

3. This Convention applies to tugs where reasonable and practicable.

4. This Convention does not apply to --

- (a) ships of less than 1,000 tons;
- (b) ships primarily propelled by sail, whether or not they are fitted with auxiliary engines;
- (c) ships engaged in fishing or in whaling or in similar pursuits;
- (d) hydrofoils and air-cushion craft.

5. Provided that the Convention shall be applied where reasonable and practicable to --

- (a) ships between 200 and 1,000 tons; and
- (b) the accommodation of persons engaged in usual sea-going routine in ships engaged in whaling or in similar pursuits.

6. Provided also that any of the requirements applicable by virtue of Article 3 of this Convention may be varied in the case of any ship if the competent authority is satisfied, after consultation with the organisations of shipowners and/or the shipowners and with the bona fide trade unions of seafarers, that the variations to be made provide corresponding advantages as a result of which the over-all conditions are not less favourable than those which would result from the full application of the provisions of the Convention; particulars of all such variations shall be communicated by the Member concerned to the Director-General of the International Labour Office.

7. Provided further that the competent authority shall, after consultation with the organisations of shipowners and/or the shipowners and with the bona fide trade unions of seafarers, determine the extent to which it is appropriate, taking into consideration the need for off-duty accommodation, to make exceptions or to diverge from the provisions of this Convention in the case of --

- (a) sea-going ferries, feeder ships and similar ships which are not continuously manned with one permanent crew;
- (b) sea-going ships when repair personnel are carried temporarily in addition to the ship's crew;
- (c) sea-going ships engaged on short voyages which allow members of the crew to go home or to make use of comparable facilities for part of each day.

Article 2

In this Convention --

- (a) the term "ship" means a vessel to which the Convention applies;

- (b) the term "tons" means gross register tonnage;
- (c) the term "passenger ship" means a ship in respect of which there is in force either (i) a passenger ship safety certificate issued in accordance with the provisions of the International Convention for the Safety of Life at Sea for the time being in force, or (ii) a passenger certificate;
- (d) the term "officer" means a person other than a master ranked as an officer by national laws or regulations, or, in the absence of any relevant laws or regulations, by collective agreement or custom;
- (e) the term "rating" means a member of the crew other than an officer;
- (f) the term "petty officer" means a rating serving in a supervisory position or position of special responsibility who is classed as petty officer by national laws or regulations, or, in the absence of any relevant laws or regulations, by collective agreement or custom;
- (g) the term "adult" means a person who is at least 18 years of age;
- (h) the term "crew accommodation" includes such sleeping rooms, mess rooms, sanitary accommodation, hospital accommodation and recreation accommodation as are provided for the use of the crew;
- (i) the term "prescribed" means prescribed by national laws or regulations or by the competent authority;
- (j) the term "approved" means approved by the competent authority;
- (k) the term "re-registered" means re-registered on the occasion of a simultaneous change in the territory of registration and ownership of the ship.

Article 3

Each Member for which this Convention is in force undertakes to comply, in respect of ships to which this Convention applies, with---

- (a) the provisions of Parts II and III of the Accommodation of Crews Convention (Revised), 1949; and
- (b) the provisions of Part II of this Convention.

Article 4

1. Each Member for which this Convention is in force undertakes to maintain in force laws or regulations which ensure its application.

2. The laws or regulations shall --

- (a) require the competent authority to bring them to the notice of all persons concerned;
- (b) define the persons responsible for compliance therewith;
- (c) prescribe adequate penalties for any violation thereof;
- (d) provide for the maintenance of a system of inspection adequate to ensure effective enforcement;
- (e) require the competent authority to consult the organisations of shipowners and/or the shipowners and the bona fide trade unions of seafarers in regard to the framing of regulations, and to collaborate so far as practicable with such parties in the administration thereof.

PART II, Crew Accommodation Requirements

Article 5

1. The floor area per person of sleeping rooms intended for ratings shall be not less than --

- (a) 3.75 square metres (40.36 square feet) in ships of 1,000 tons or over but less than 3,000 tons;
- (b) 4.25 square metres (45.75 square feet) in ships of 3,000 tons or over but less than 10,000 tons;
- (c) 4.75 square metres (51.13 square feet) in ships of 10,000 tons or over.

2. Provided that the floor area per person of sleeping rooms intended for two ratings shall be not less than --

- (a) 2.75 square metres (29.60 square feet) in ships of 1,000 tons or over but less than 3,000 tons;
- (b) 3.25 square metres (34.98 square feet) in ships of 3,000 tons or over but less than 10,000 tons;
- (c) 3.75 square metres (40.36 square feet) in ships of 10,000 tons or over.

3. Provided also that the floor area of sleeping rooms intended for ratings in passenger ships shall be not less than --

- (a) 2.35 square metres (25.30 square feet) per person in ships of 1,000 tons or over but less than 3,000 tons;
- (b) in ships of 3,000 tons or over --
  - (i) 3.75 square metres (40.36 square feet) in rooms accommodating one person;
  - (ii) 6.00 square metres (64.58 square feet) in rooms accommodating two persons;
  - (iii) 9.00 square metres (96.88 square feet) in rooms accommodating three persons;
  - (iv) 12.00 square metres (129.17 square feet) in rooms accommodating four persons.

4. The number of ratings occupying sleeping rooms shall not exceed two persons per room, except in passenger ships where the maximum number permissible shall be four.

5. The number of petty officers occupying sleeping rooms shall not exceed one or two persons per room.

6. In sleeping rooms for officers, where no private sitting room or day room is provided, the floor area per person shall be not less than 6.50 square metres (69.96 square feet) in ships of less than 3,000 tons, and not less than 7.50 square metres (80.73 square feet) in ships of 3,000 tons or over.

7. In ships other than passenger ships an individual sleeping room shall be provided for each adult member of the crew, where the size of the ship, the activity in which it is to be engaged, and its layout make this reasonable and practicable.

8. Where practicable in ships of 3,000 tons or over, the chief engineer officer and the chief navigating officer shall have, in addition to their sleeping room, an adjoining sitting room or day room.

9. Space occupied by berths and lockers, chests of drawers and seats shall be included in the measurement of the floor area. Small or irregularly shaped spaces which do not add effectively to the space available for free movement and cannot be used for installing furniture shall be excluded.

10. The minimum inside dimensions of a berth shall be 198 centimetres by 80 centimetres (6 feet 6 inches by 2 feet 7.50 inches).

Article 6

1. The floor area of mess rooms for officers and for ratings shall be not less than 1 square metre (10.76 square feet) per person of the planned seating capacity.

2. Mess rooms shall be equipped with tables and approved seats, fixed or movable, sufficient to accommodate the greatest number of members of the crew likely to use them at any one time.

3. There shall be available at all times when members of the crew are on board---

- (a) a refrigerator, which shall be conveniently situated, of sufficient capacity for the number of persons using the mess room or mess rooms;
- (b) facilities for hot beverages; and
- (c) cool water facilities.

4. The competent authority may permit such exceptions to the provisions of paragraph 1 and 2 of this Article concerning mess room accommodation as may be necessary to meet the special conditions in passenger ships.

Article 7

1. Recreation accommodation, conveniently situated and appropriately furnished, shall be provided for officers and for ratings. Where this is not provided separately from the mess rooms the latter shall be planned, furnished and equipped to give recreational facilities.

2. Furnishings for recreation accommodation shall as a minimum include a bookcase and facilities for reading, writing and, where practicable, for games.

3. In respect of ships of 8,000 tons or over, a smoking room or library room in which films or television may be shown and a hobby and games room shall be provided; consideration shall be given to the provision of a swimming pool.

4. In connection with the planning of recreation accommodation, the competent authority shall give consideration to the provision of a canteen.

Article 8

1. In all ships a minimum of one water closet and one tub and/or shower bath for every six persons or less who do not have facilities in pursuance of paragraphs 2 to 4 of this Article shall be provided at a convenient location for officers and for ratings. When women are employed in a ship, separate sanitary facilities shall be provided for them.

2. In ships of 5,000 tons or over but less than 15,000 tons, individual sleeping rooms for at least five officers shall have attached to them a separate private bathroom fitted with a water closet as well as a tub and/or shower bath and a wash basin having hot and cold running fresh water; the wash basin may be situated in the sleeping room. In addition, in ships of 10,000 tons or over but less than 15,000 tons, the sleeping rooms of all other officers shall have private or intercommunicating bathrooms similarly fitted.

3. In ships of 15,000 tons or over, individual sleeping rooms for officers shall have attached to them a separate private bathroom fitted with a water closet as well as a tub and/or shower bath and a wash basin having hot and cold running fresh water; the wash basin may be situated in the sleeping room.

4. In ships of 25,000 tons or over, other than passenger ships, a bathroom for every two ratings shall be provided, either in an intercommunicating compartment between adjoining sleeping rooms or opposite the entrance of such rooms, which shall be fitted with a water closet as well as a tub and/or shower bath and a wash basin having hot and cold running fresh water.

5. In ships of 5,000 tons or over, other than passenger ships, each sleeping room, whether for officers or ratings, shall be provided with a wash basin having hot and cold running fresh water, except where such wash basin is situated in a bathroom provided in conformity with paragraph 2, 3 or 4 of this Article.

6. In all ships, facilities for washing, drying and ironing clothes shall be provided for officers and ratings or a scale appropriate to the size of the crew and the normal duration of the voyage. These facilities shall, whenever possible, be located within easy access of their accommodation.

7. The facilities to be provided shall be --

- (a) washing machines;
- (b) drying machines or adequately heated and ventilated drying rooms; and
- (c) irons and ironing boards or their equivalent.

Article 9

1. In ships of 1,600 tons or over there shall be provided --
  - (a) a separate compartment containing a water closet and a wash basin having hot and cold running fresh water, within easy access of the navigating bridge deck primarily for those on duty in the area; and
  - (b) a water closet and a wash basin having hot and cold running fresh water within easy access of the machinery space if not fitted near the engine room control centre.

2. In ships of 1,600 tons or over, other than ships in which private sleeping rooms and private or semi-private bathrooms are provided for all engine department personnel, facilities for changing clothes shall be provided which shall be --

- (a) located outside the machinery space but with easy access to it; and
- (b) fitted with individual clothes lockers as well as with tubs and/or shower baths and wash basins having hot and cold running fresh water.

Article 10

The minimum headroom in all crew accommodation where full and free movement is necessary shall be not less than 198 centimetres (6 feet 6 inches): Provided that the competent authority may permit some limited reduction in headroom in any space, or part of any space in such accommodation where it is satisfied that it is reasonable to do so and also that such reduction will not result in discomfort to the crew.

Article 11

1. Crew accommodation shall be properly lighted.
2. Subject to such special arrangements as may be permitted in passenger ships, sleeping rooms and mess rooms shall be lighted by natural light and shall be provided with adequate artificial light.
3. In all ships electric light shall be provided in the crew accommodation. If there are not two independent sources of electricity for lighting, additional lighting shall be provided by properly constructed lamps or lighting apparatus for emergency use.

4. In sleeping rooms, an electric reading lamp shall be installed at the head of each berth.

5. Suitable standards of natural and artificial lighting shall be fixed by the competent authority.

Article 12

In the case of ships the manning of which has to take account, without discrimination, of the interests of crews having differing and distinctive religious and social practices, the competent authority may, after consultation with the organisations of shipowners and/or the shipowners and with the bona fide trade unions of the seafarers concerned, and provided that these two sides are in agreement, permit variations in respect of the provisions of paragraphs 1 to 4 and paragraph 7 of Article 5 and paragraphs 1 and 4 of Article 8 of this Convention on condition that such variations do not result in over-all facilities less favourable than those which would result from the application of the provisions of the Convention. Particulars of all such variations shall be communicated by the Member concerned to the Director-General of the International Labour Office who shall notify the Members of the International Labour Organisation.

PART III. Application of the Convention to Existing Ships

Article 13

1. In the case of a ship which is fully complete on the date of the coming into force of this Convention for the territory of registration and which is below the standard set by this Convention, the competent authority may, after consultation with the organisations of shipowners and/or the shipowners and with the bona fide trade unions of seafarers, require such alterations for the purpose of bringing the ship into conformity with the requirements of the Convention as it deems reasonable and practicable, having regard in particular to technical, economic and other problems involved in the application of Articles 5, 8 and 10, to be made when --

- (a) the ship is re-registered;
- (b) substantial structural alterations or major repairs are made to the ship as a result of long-range plans and not as a consequence of an accident or emergency.

2. In the case of a ship in the process of building and/or conversion on the date of the coming into force of this Convention for the territory of registration, the competent authority may, after consultation with the organisations of shipowners and/or the shipowners and with the bona fide trade unions of seafarers, require such alterations for the purpose of bringing the ship into conformity with the requirements of the Convention

as it deems reasonable and practicable, having regard in particular to technical, economic and other problems involved in the application of Articles 5, 8 and 10; such alterations shall constitute final compliance with the terms of this Convention.

3. In the case of a ship, other than such a ship as is referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article or a ship to which the provisions of this Convention were applicable while she was under construction, being re-registered in a territory after the date of the coming into force of this Convention for that territory, the competent authority may after consultation with the organisations of shipowners and/or the shipowners and with the bona fide trade unions of seafarers, require such alterations for the purpose of bringing the ship into conformity with the requirements of the Convention as it deems reasonable and practicable, having regard in particular to technical, economic and other problems involved in the application of Articles 5, 8 and 10; such alterations shall constitute final compliance with the terms of this Convention.

Part IV. Final Provisions

Article 14

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 15

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

2. It shall come into force twelve months after the date on which there have been registered ratifications by twelve Members each of which has more than one million tons of shipping, including at least four Members each of which has at least two million tons of shipping.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member six months after the date on which its ratification has been registered.

Article 16

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 17

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the last of the ratifications required to bring the Convention into force, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 18

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 19

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 20

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides: —

- (a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 16 above, if and when the new revising Convention shall have come into force.
- (b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 21

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ
อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๓ ว่าด้วยที่พักบนเรือของลูกเรือ (บทบัญญัติเพิ่มเติม)
(Convention 133 : Concerning Crew Accommodation on Board Ship
(Supplementary Provisions)

สรุปสาระสำคัญ

๑. อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดขึ้นเพื่อใช้บังคับแก่เรือเดินทะเล หรือเรือเดินสมุทร ซึ่งดำเนินการกิจการขนส่งสินค้าหรือผู้โดยสารทางพาณิชย์ทุกประเภท ยกเว้น

- ก. เรือซึ่งมีน้ำหนักต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ตัน
- ข. เรือใบไม่ว่าจะได้มีการติดตั้งเครื่องยนต์เพิ่มเติมหรือไม่ก็ตาม
- ค. เรือที่ใช้เพื่อการประมง รวมทั้งการล่าปลาวาฬ หรือเพื่อการที่คล้ายคลึงกัน
- ง. เรือ Hydrofoil หรือเรือยาง (air-cushion craft)

๒. เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจอาจจะกำหนดข้อยกเว้นที่แตกต่างไปจากข้อกำหนดข้างต้นอีกก็ได้ เมื่อได้ปรึกษาหารือกับองค์การของเจ้าของเรือ และองค์การของชาวเรือแล้ว

๓. ประเทศสมาชิกซึ่งให้สัตยาบัน จะต้องดำเนินการเพื่อให้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนด ซึ่งระบุอยู่ในส่วนที่ ๒ และ ๓ ของอนุสัญญาว่าด้วยที่พักของลูกเรือ (แก้ไข) ค.ศ. ๑๙๔๕ และส่วนที่ ๒ ของอนุสัญญานี้ และกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ละเมิดบทบัญญัติที่กำหนดด้วย

๔. ส่วนที่ ๒ ของอนุสัญญาระบุข้อบังคับในเรื่องที่พักของลูกเรือว่า จะต้องจัดให้มีห้องนอน ห้องอาหาร ห้องพักผ่อน ห้องน้ำ ซึ่งมีลักษณะและขนาดตามกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อจัดอำนวยความสะดวกแก่ผู้ทำงานบนเรือ จะต้องคำนึงถึงอุปกรณ์เพื่อความสะอาดอื่น ๆ ด้วยเป็นต้นว่า อุปกรณ์การซัก ตาก และรีดผ้า และแสงสว่าง ซึ่งมีลักษณะเข้ามาตรฐานที่กำหนด

๕. จะต้องจัดดำเนินการให้มีการตรวจตราเรือต่างๆ ให้มีสภาพถูกต้องตามข้อกำหนดสำหรับเรือซึ่งได้สร้างเสร็จและใช้ปฏิบัติการอยู่เมื่อมีการบังคับใช้ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจปรึกษาหารือกับองค์กรของเจ้าของเรือ และองค์กรของชาวเรือ เพื่อหาทางดัดแปลงแก้ไขให้ได้ลักษณะเข้าตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นสอดคล้องกับการพิจารณาของกระทรวงคมนาคมว่า สภาพและภาวะการเดินเรือของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังไม่พร้อมที่จะกำหนดให้มีข้อบังคับตามอนุสัญญานี้ เห็นควรให้รอการสัตยาบันไว้ก่อน

Convention 134

CONVENTION CONCERNING THE PREVENTION OF OCCUPATIONAL
ACCIDENTS TO SEAFARERS

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-fifth Session on 14 October 1970, and

Noting the terms of existing international labour Conventions and Recommendations applicable to work on board ship and in port and relevant to the prevention of occupational accidents to seafarers, and in particular of the Labour Inspection (Seamen) Recommendation, 1926, the Prevention of Industrial Accidents Recommendation, 1929, the Protection against (Dockers) Convention (Revised), 1932, the Medical Examination (Seafarers) Convention, 1946, and the Guarding of Machinery Convention and Recommendation, 1963, and.

Noting the terms of the Safety of Life at Sea Convention, 1960, and the Regulations annexed to the International Load Line Convention, as revised in 1966, which provide for a number of safety measures on board ship which provide protection for persons employed thereon, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to accident prevention on board ship at sea and in port, which is the fifth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention, and

Noting that, for the success of action in the field of accident prevention on board ship, it is important that close co-operation be maintained in their respective fields between the International Labour Organisation and the Inter-Governmental Maritime Consultative Organisation, and

Noting that the following standards have accordingly been framed with the co-operation of the Inter-Governmental Maritime Consultative Organisation, and that it is proposed to seek its continuing co-operation in the application of these standards,

adopts this thirtieth day of October of the year one thousand nine hundred and seventy the following Convention, which may be cited as the Prevention of Accidents (Seafarers) Convention, 1970:

Article 1

1. For the purpose of this Convention, the term "seafarer" covers all persons who are employed in any capacity on board a ship, other than a ship of war, registered in a territory for which the Convention is in force and ordinarily engaged in maritime navigation.

2. In the event of any doubt whether any categories of persons are to be regarded as seafarers for the purpose of this Convention, the question shall be determined by the competent authority in each country after consultation with the shipowners' and seafarers' organisations concerned.

3. For the purpose of this Convention, the term "occupational accidents" covers accidents to seafarers arising out of or in the course of their employment.

Article 2

1. The competent authority in each maritime country shall take the necessary measures to ensure that occupational accidents are adequately reported and investigated, and comprehensive statistics of such accidents kept and analysed.

2. All occupational accidents shall be reported and statistics shall not be limited to fatalities or to accidents involving the ship.

3. The statistics shall record the numbers, nature, causes and effects of occupational accidents, with a clear indication of the department on board ship--for instance, deck, engine or catering--and of the area--for instance, at sea or in port--- where the accident occurred.

4. The competent authority shall undertake an investigation into the causes and circumstances of occupational accidents resulting in loss of life or serious personal injury, and such other accidents as may be specified in national laws or regulations.

Article 3

In order to provide a sound basis for the prevention of accidents which are due to particular hazards of maritime employment, research shall be undertaken into general trends and into such hazards as are brought out by statistics.

Article 4

1. Provisions concerning the prevention of occupational accidents shall be laid down by laws or regulations, codes of practice or other appropriate means.

2. These provisions shall refer to any general provisions on the prevention of accidents and the protection of health in employment which may be applicable to the work of seafarers, and shall specify measures for the prevention of accidents which are peculiar to maritime employment.

3. In particular, these provisions shall cover the following matters:

- (a) general and basic provisions;
- (b) structural features of the ship;
- (c) machinery;
- (d) special safety measures on and below deck;
- (e) loading and unloading equipment;
- (f) fire prevention and fire-fighting;
- (g) anchors, chains and lines;
- (h) dangerous cargo and ballast;
- (i) personal protective equipment for seafarers.

Article 5

1. The accident prevention provisions referred to in Article 4 shall clearly specify the obligation of shipowners, seafarers and others concerned to comply with them.

2. Generally, any obligation on the shipowner to provide protective equipment or other accident prevention safeguards shall be accompanied by provision for the use of such equipment and safeguards by seafarers and a requirement that they comply with the relevant accident prevention measures.

Article 6

1. Appropriate measures shall be taken to ensure the proper application of the provisions referred to in Article 4, by means of adequate inspection or otherwise.

2. Appropriate measures shall be taken to ensure compliance with these provisions.

3. All necessary steps shall be taken to ensure that inspection and enforcement authorities are familiar with maritime employment and its practices.

4. In order to facilitate application, copies or summaries of the provisions shall be brought to the attention of seafarers, for instance by display in a prominent position on board ship.

Article 7

Provision shall be made for the appointment, from amongst the crew of the ship, of a suitable person or suitable persons or of a suitable committee responsible, under the Master, for accident prevention.

Article 8

1. Programmes for the prevention of occupational accidents shall be established by the competent authority with the co-operation of shipowners' and seafarers' organisations.
2. Implementation of such programmes shall be so organised that the competent authority, shipowners and seafarers or their representatives and other appropriate bodies may play an active part.
3. In particular, national or local joint accident prevention committees or ad hoc working parties, on which both shipowners' and seafarers' organisations are represented, shall be established.

Article 9

1. The competent authority shall promote and, in so far as appropriate under national conditions, ensure the inclusion, as part of the instruction in professional duties, of instruction in the prevention of accidents and in measures for the protection of health in employment in the curricula, for all categories and grades of seafarers, of vocational training institutions.
2. All appropriate and practicable measures shall also be taken to bring to the attention of seafarers information concerning particular hazards, for instance by means of official notices containing relevant instructions.

Article 10

Members, with the assistance as appropriate of intergovernmental and other international organisations, shall endeavour, in co-operation with each other, to achieve the greatest possible measure of uniformity of other action for the prevention of occupational accidents.

Article 11

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 12

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

Article 13

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 14

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 15

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 16

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 17

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides---

(a) The ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 13 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 18

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ

อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๔ ว่าด้วยการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของชาวเรือ

(Convention 134 : Concerning the Prevention of Occupational Accidents to Seafarers)

สรุปสาระสำคัญ

๑. ประเทศสมาชิกขององค์การการกรรรมกรฯ ซึ่งรับหลักการและให้สัตยาบัน อนุสัญญานี้จะต้องจัดให้มีการใช้ข้อกำหนดตามอนุสัญญานี้แก่บุคคลทุกคนที่ทำงานบนเรือเดินทะเลซึ่งจดทะเบียนในประเทศที่อนุสัญญานี้ใช้บังคับ ยกเว้นเรือรบ ในการที่เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจในแต่ละประเทศมีอำนาจในการวินิจฉัยว่าชาวเรือใด ๆ จะจัดอยู่ในกลุ่มของชาวเรือประเภทไหน ให้ปรึกษาหารือกับองค์การของชาวเรือและเจ้าของเรือก่อน

๒. เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจของแต่ละประเทศจะต้องกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้มีการรายงาน และสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอุบัติเหตุจากการทำงานของชาวเรืออย่างพอเพียง และให้มีการเก็บสถิติ และวิจัยสาเหตุของอุบัติเหตุดังกล่าวทั้งหมด

๓. กำหนดให้มีบทบัญญัติทั่วไป เพื่อการป้องกันอุบัติเหตุ และป้องกันสุขภาพในการทำงานของชาวเรือในรูปของกฎหมายหรือข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติหรือมาตรการอื่น ๆ โดยให้ครอบคลุมถึงเรื่องลักษณะโครงสร้างของเรือ เครื่องจักร มาตรการเพื่อความปลอดภัยเป็นพิเศษบนและใต้ดาดฟ้า เครื่องมือการขนถ่ายสินค้า การป้องกันและดับเพลิง สมอ ไซ้ เชือก ลินค้ำอันตรายและเครื่องมือป้องกันสำหรับชาวเรือ โดยแบ่งแยกความรับผิดชอบระหว่างเจ้าของเรือ ชาวเรือ และบุคคลอื่น ๆ

๔. นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจจะต้องกำหนดโครงการเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยร่วมมือประสานงานกับองค์การเจ้าของเรือ และองค์การชาวเรือ และองค์การอื่น ๆ ร่วมทั้งการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวด้วย

๕. ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น หรือคณะทำงานประจำซึ่งมีผู้แทนเจ้าของเรือ และผู้แทนชาวเรือร่วมอยู่ด้วย

๖. ให้มีการส่งเสริมให้บรรจุความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุของชาวเรือในหลักสูตรต่าง ๆ ของสถาบันอาชีพตามความเหมาะสมและเท่าที่จะปฏิบัติได้

๗. ให้ประเทศสมาชิกที่ได้รับการช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ และระหว่างรัฐบาล ให้ความร่วมมือประสานงานเป็นแบบฉบับเดียวกัน ในการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานดังกล่าวด้วย

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า หลักการตามอนุสัญญาฉบับนี้ กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาพิจารณาของกระทรวงคมนาคม เพื่อร่างกฎข้อบังคับให้สอดคล้องกัน แต่โดยที่ระยะเวลาผูกพันตามมาตรา ๑๙ ของธรรมนูญองค์การการกรรมากรรมกรล่องเลยมาแล้ว เห็นสมควรเสนอเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจเพื่อทราบ

Recommendation 137

RECOMMENDATION CONCERNING VOCATIONAL TRAINING
OF SEAFARERS

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-fifth Session on 14 October 1970, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to the vocational training of seafarers, which is the sixth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation, adopts this twenty-eighth day of October of the year one thousand nine hundred and seventy the following Recommendation, which may be cited as the Vocational Training (Seafarers) Recommendation, 1970:

1. Scope

1. (1) This Recommendation applies to all training designed to prepare persons for work on board a publicly or privately owned seagoing ship engaged in the transport of cargo or passengers for the purpose of trade, engaged in training or engaged in scientific exploration. National laws or regulations, arbitration awards or collective agreements, as may be appropriate under national conditions, should determine when ships are to be regarded as seagoing ships.

(2) This Recommendation applies to training for the performance of the duties of persons in the deck, engine, radio or catering departments or of general purpose crews. It does not apply to fishermen.

II. Objectives of Training

2. The basic objectives of policy concerning vocational training of seafarers should be---

- (a) to maintain and improve the efficiency of the shipping industry and the professional ability and potential of seafarers, with due regard to the educational needs of the latter and the economic and social interests of the country;
- (b) to maintain and improve accident prevention standards on board merchant ships, both at sea and in port, in order to reduce the risk of injury;
- (c) to encourage a sufficient number of suitable persons to make the merchant marine their career;
- (d) to ensure that adequate induction training is given to all new recruits, ashore as far as possible, or on board ship;
- (e) to provide training and retraining facilities commensurate with the current and projected manpower needs of the shipping industry for all the various categories and grades of seafarers;
- (f) to provide the training facilities necessary in order that technical developments in the fields of operation, navigation and safety can be put into effect;
- (g) to make training for upgrading and for promotion up to the highest ranks on board available to all seafarers with appropriate ability, and thereby to assist them to develop their efficiency, potential productivity and job satisfaction;
- (h) to provide suitable practical training for the various categories and grades of seafarers;
- (i) to ensure, as far as possible, the entry into employment of all trainees after completion of their courses.

III. National Planning and Administration

A. Organisation and Co-ordination

3. In planning a national education and training policy, the competent authorities in countries possessing or intending to develop a shipping industry should ensure that adequate provision is made in the general network of training facilities for the training of seafarers in order to achieve the objectives set out in Paragraph 2 of this Recommendation.

4. Where national circumstances do not permit the development of facilities for the training of seafarers of all categories and grades required, collaboration with other countries, as well as with international organisations, in setting up joint maritime training schemes for such seafarers as cannot be covered by national programmes should be considered.

5.(1) The training programmes of all public and private institutions engaged in the training of seafarers should be co-ordinated and developed in each country on the basis of approved national standards.

(2) Such programmes should be drawn up in co-operation with government departments, educational institutions and other bodies which have an intimate knowledge of the vocational training of seafarers, and should be so designed as to meet the operational requirements of the shipping industry, as established in consultation with shipowners' and seafarers' organisations.

6. Bodies which draw up such programmes should, in particular---

- (a) maintain close contacts between the training institutions and all those concerned so as to keep training in line with the needs of the industry;
- (b) make regular visits to the training schools with which they are concerned and be fully conversant with the programmes being carried out;
- (c) ensure that information about available training opportunities is disseminated to all those concerned;

- (d) co-operate in setting up and operating practical maritime training schemes;
- (e) participate in establishing the general training standards provided for in Paragraph 11;
- (f) participate in establishing such national certification standards as are appropriate for the various grades and categories of seafarers;
- (g) promote direct co-operation between training institutions and those responsible for recruitment and employment.

7. The competent authorities and bodies, in co-operation with shipowners' and seafarers' organisations, should ensure that full information on public and private training schemes for seafarers and on conditions of entry into the shipping industry is available to those providing vocational guidance and employment counselling services, to public employment services and to vocational and technical training institutions.

8. The competent authorities and bodies should endeavour to ensure that---

- (a) the facilities of shipyards, engineering workshops, manufacturers of equipment, naval installations, etc., are utilised where available and appropriate in training both officers and ratings;
- (b) arrangements are made in order that, other things being equal, preference may be given in employment placement to persons who have received appropriate and recognised training.

9.(1) Training programmes should be regularly reviewed and kept up to date in the light of the developing needs of the industry.

(2) In the review of training programmes, account should be taken of the Document for Guidance, 1968---which was prepared jointly by the International Labour Organisation and the Inter-Governmental Maritime Consultative Organization and agreed by both organisations and which deals, in technical detail, with the subjects directly affecting the safety of life at sea---as well as of any subsequent amendments or additions thereto.

B Financing

(1) Seafarers' training schemes should be systematically organised and their financing should be on a regular and adequate basis, having regard to the present and planned requirements and development of the shipping industry.

(2) Where appropriate, the government should make financial contributions to training schemes carried on by local government or private bodies. These contributions may take the form of general subsidies, grants of land buildings or demonstration material such as boats, engines, navigational equipment and other apparatus, the provision of instructors free of charge, payment of trainees' allowances or payment of fees for trainees in day or boarding schools or on training ships.

(3) Seafarers should not, through lack of financial resources or training opportunities, be denied the possibility of reaching the highest ranks on board. Therefore, it should be possible for seafarers to earn or receive sufficient financial resources to enable them to obtain appropriate training

(4) Training in publicly run training centres for seafarers should, where possible, be given without charge to trainees.

(5) Retraining necessitated by the introduction of technical innovations should be provided free of charge to the seafarers concerned. During the period of such retraining, seafarers should receive adequate allowances; seafarers sent to courses of such retraining by a shipowner should receive their full basic wage.

C. Training Standards

11. Training standards should be laid down in conformity with national requirements for obtaining the various seafarers' certificates of competency. In particular, there should be laid down--

(a) the nature of medical examinations, including chest X-rays and diabetic, hearing and sight tests, required for persons entering training schemes; the standards of such examinations, particularly of the hearing and sight tests, could differ according to the departments which the persons concerned are planning to enter, but should in no case be lower than the medical standards required for entry into employment in the shipping industry;

- (b) the level of general education required for admission to vocational training courses leading to certificates of competency;
- (c) the subjects, such as navigation, seamanship, radio, electronics, engineering, catering and human relations, that should be included in the training curricula;
- (d) the nature of any examination to be taken upon completion of training courses which are subject to examination;
- (e) a procedure whereby the authorities ensure that the teaching staff of training institutions have the requisite experience and qualifications, including adequate practical and theoretical knowledge of technical and operational developments.

IV. Training Programmes

12. The various training programmes should be realistically based on the work to be performed on board ship. They should be periodically reviewed and kept up to date in order to keep abreast of technical developments. They should include the following, as appropriate:

- (a) training in navigation, seamanship, ship handling, signalling, cargo handling and stowage, ship maintenance, and other matters relating to the operation of merchant ships;
- (b) training in the use of electronic and mechanical aids, such as radio and radar installations, radio direction-finders and compasses;
- (c) theoretical and practical instruction in the use of life-saving and fire-fighting equipment, survival at sea procedures, and other aspects of the safety of life at sea;
- (d) theoretical and practical instruction in the operation, maintenance and repair of main propulsion installations and auxiliary machinery, with emphasis on the types of equipment, including electronic equipment, installed in ships of the country concerned;
- (e) training for the catering department as appropriate for those to be employed as stewards, cooks, waiters and galley staff, account being taken of training requirements for different categories of ships;
- (f) training in accident prevention on board ship, particularly as regards safe working practices in all departments, and including personal safety as part of training in professional subjects, training

in first aid, medical care and other related matters and health and physical training, especially swimming; training in medical care and particularly special training for personnel placed in charge of medical care on board should in all cases be related to the content of medical guides compiled by competent authorities and to full utilisation of medical radio services;

- (g) particularly in the case of trainees under 18 years of age, instruction in subjects of general educational value;
- (h) instruction in elements of social and labour legislation related to merchant ship operations and to industrial relations, regulations concerning seafarers, transportation economics, maritime insurance, maritime law, etc.;
- (i) instruction in management techniques, including such subjects as personnel relations and work study.

13. Training programmes should be designed, inter alia, to prepare trainees for certificates of competency and should be directly related, where appropriate, to national certification standards. They should include adequate practical training and take account of any minimum age and minimum working experience laid down by the competent authorities in respect of the various grades of certificates. Account should also be taken of other nationally recognised certificates.

14. The duration of the various training programmes should be sufficient to enable trainees to assimilate the teaching given and should be determined with reference to such matters as---

- (a) the level of training required for the shipboard occupation for which the course is designed;
- (b) the general educational level and age required of trainees entering the course;
- (c) the trainees' previous practical experience.

V. General Training Schemes for Seafarers

15. Induction training designed to introduce trainees to the shipboard environment and safe working practices on board ship or, where appropriate and practicable, pre-sea training courses which provide adequate training for the duties regularly assigned to ratings of the deck, engine and catering departments, develop character and inculcate a sense of self-discipline and responsibility should be available for young persons with no sea experience.

16. Suitable courses or instruction should also be provided to enable young persons of appropriate ability to prepare themselves for statutory certificates or diplomas currently in effect in the merchant navy of their country in respect of both officer and rating categories.

17. Training for upgrading and promotion should, among other means, be provided by short-term courses at nautical schools and technical institutions and correspondence courses specially adapted to the needs of specific categories of officers and ratings and to the grades to which they aspire.

VI. Advanced Training

18.(1) Retraining, refresher, familiarisation and upgrading courses should be available as required for suitable officers and ratings to enable them to increase and widen their technical skills and knowledge, to keep abreast of technological changes, in particular in the development of automated ships, and to meet the requirements of new methods of operations on board ship.

(2) Such courses may be used, for instance, to complement general courses and provide advanced specialised training opening the way to promotion, as well as to provide advanced electronics courses for appropriate personnel.

(3) Special attention should be given to the ability of masters, other officers and ratings to navigate and handle new types of ships safely.

19. Where training would be facilitated thereby, shipowners should release suitable seafarers employed on board their ships for training periods ashore, at appropriate schools, to enable them to improve their skills, learn to use new techniques and equipment and qualify for promotion. Persons in a supervisory position on board ship should take an active part in encouraging such training.

VII. Training Methods

20. The training methods adopted should be the most effective possible, having regard to the nature of the instruction, the trainees' experience, general education and age, and the demonstration equipment and financial resources available.

21. Practical training, requiring active participation of the trainees themselves should be an important part of all training programmes. It may be provided by assigning seafarers to merchant ships for periods of training at sea, to engineering workshops or shipyards or to shipping company offices.

22. Training vessels used by training institutions should provide practical instruction in navigation, seamanship, machinery operation and maintenance and other nautical subjects as well as comprehensive shipboard safety education.

23. Appropriate demonstration equipment such as simulators, engines, boat models, ship equipment, life-saving equipment, navigational aids and cargo gear should be used in training schemes. Such equipment should be selected with reference to the shipboard machinery and equipment which the trainee may be called upon to use.

24. Films and other audio-visual aids should be used, where appropriate---

- (a) as a supplement to, but not a substitute for, demonstration equipment in the use of which trainees take an active part;
- (b) as a primary training aid in special fields such as the teaching of languages.

25. Theoretical training and general education given as part of a training course should be related to the theoretical and practical knowledge required by seafarers;

VIII. International Co-operation

26. Countries should co-operate in promoting the vocational training of seafarers, in some cases it may be of particular value to do so on regional basis.

27. In so doing they might collaborate with the International Labour Organisation and other international institutions, in particular the Inter-Governmental Maritime Consultative Organisation, or other countries---

- (a) in recruiting and training teaching staff;
- (b) in setting up and improving training facilities for officers and ratings;
- (c) in setting up joint training facilities with other countries where necessary;
- (d) in making training facilities available to selected trainees or instructor-trainees from other countries and in sending trainees or instructor-trainees to other countries;
- (e) in organising international exchanges of personnel, information and teaching materials, as well as international seminars and working groups;
- (f) in providing qualified and experienced instructors for maritime training schools in other countries.

IX. Effect on Earlier Recommendations

28. This Recommendation supersedes the Vocational Training (Seafarers) Recommendation, 1946.

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ
ข้อแนะนำฉบับที่ ๑๓๗ ว่าด้วยการฝึกอบรมอาชีพของชาวเรือ

(Recommendation 137 : Concerning Vocational Training of Seafarers)

สรุปสาระสำคัญ

๑. ข้อแนะนำฉบับนี้ให้ใช้บังคับแก่การฝึกอบรม เพื่อเตรียมคนเข้าทำงานในเรือเดินทะเลของเอกชนหรือของรัฐ ที่ใช้ในการขนส่งสินค้า ผู้โดยสาร เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า ฝึกอบรมหรือสำรวจค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการฝึกอบรมด้านปฏิบัติการของพนักงานในหน่วยงาน บนดาดฟ้าเรือ ห้องเครื่องยนต์ ห้องวิทยุ ห้องอาหาร และการฝึกอบรมลูกเรือ ยกเว้นชาวประมง

๒. วัตถุประสงค์ของนโยบายการฝึกอบรมนี้ ควรรวมถึงการรักษาไว้และปรับปรุงสมรรถภาพของอุตสาหกรรมการเดินเรือ และความสามารถของชาวเรือ ปรับปรุงมาตรฐานการป้องกันอุบัติเหตุบนเรือ ส่งเสริมและชักจูงให้บุคคลทั่วไปมีความสนใจในการยึดถืองานเดินเรือพาณิชย์เป็นอาชีพ จัดให้มีการฝึกปฐมนิเทศแก่ผู้เข้างานใหม่ และการฝึกอบรมใหม่ เพื่อให้มีกำลังคนที่ต้องการแก่อุตสาหกรรมการเดินเรือ รวมทั้งการฝึกอบรมเพื่อยกระดับฝีมือและการเลื่อนขั้นและตำแหน่งงานและการจัดหางานให้ผู้ที่ได้ผ่านการอบรมมาแล้ว

๓. เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจของรัฐสมาชิกควรพิจารณาถึงเรื่องอุตสาหกรรมการเดินเรือด้วยในการวางนโยบาย และแผนงาน การศึกษา และการฝึกอบรมของประเทศ ในกรณีที่ไม่สามารถจัดการฝึกอบรมเอง และเข้าร่วมในโครงการการฝึกอบรมที่จัดขึ้นโดยรัฐสมาชิกอื่น หรือโดยองค์การระหว่างประเทศ

๔. โครงการฝึกอบรมของสถาบันเอกชนและของรัฐ ควรให้มีการประสานงานและดำเนินการโดยมีมาตรฐานเดียวกัน และควรมีการปรึกษาหารือกับองค์การที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการเดินเรือ รวมทั้งองค์การของเจ้าของเรือและองค์การชาวเรือ และให้พิจารณาถึงมาตรฐานที่กำหนดขึ้นโดยองค์การการกรรมาการระหว่างประเทศ และองค์การที่ปรึกษาทางทะเลระหว่างรัฐบาล (Inter-Governmental Maritime Consultative Organisation)

๕. รัฐสมาชิกควรให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่โครงการการฝึกอบรมชาวเรือที่ดำเนินการโดยสถาบันเอกชน หรือของรัฐอย่างสม่ำเสมอและพอเพียงความช่วยเหลือนี้อาจดำเนินการในรูปเงินอุดหนุน ให้ที่ดิน ตัวตึก หรืออุปกรณ์เครื่องมือการฝึก จัดส่งครูฝึก หรือจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าใช้จ่ายแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๖. มาตรฐานการฝึกอบรมที่ควรกำหนดตามระบบการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรในสาขาและชั้นต่าง ๆ ของชาวเรือ ตลอดจนกฎเกณฑ์การรับเข้า วิชาและหลักสูตร โดยเน้นถึงภาคปฏิบัติตามความเป็นจริงของงานที่ปฏิบัติบนเรือ ความปลอดภัย และการป้องกันอุบัติเหตุบนเรือด้วย นอกจากนี้รัฐสมาชิกควรจัดการฝึกอบรมใหม่ การฝึกยกระดับและการฝึกอบรมทบทวนขึ้นแก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับเพื่อให้มีความรู้เท่าเทียมกับเหตุการณ์ และการวิวัฒนาการด้านวิชาการการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเดินเรือและควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภูมิภาค และระหว่างประเทศอีกด้วย

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า โดยที่หลักการตามข้อแนะนำนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงคมนาคม เพื่อปฏิบัติการได้เป็นไปตามแนวของข้อแนะนำนี้ เห็นสมควรเสนอเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจเพื่อทราบก่อน

Recommendation 138

RECOMMENDATION CONCERNING SEAFARERS' WELFARE AT SEA
AND IN PORT

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-fifth Session on 14 October 1970, and

Noting the provisions of the Seamen's Welfare in Ports Recommendation, 1936, and

Conscious of the fundamental need for the provision of welfare facilities both in port and on board ship, and in particular, in the light of changing characteristics of the shipping industry, the need for continuing development of the former and the growing importance of the latter, and

Considering the importance of recognising the role of statutory welfare bodies and voluntary organisations in this field and of seeking their expert assistance, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to seafarers' welfare at sea and in port, which is the seventh item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation,

adopts this twenty-ninth day of October of the year one thousand nine hundred and seventy the following Recommendation, which may be cited as the Seafarers' Welfare Recommendation, 1970:

I. Organisation and Financing of Welfare Activities

1. Welfare schemes should be systematically organised and financing should be on an adequate and regular basis.

2. Welfare services should be reviewed frequently to ensure that they keep pace with changes in the needs of seafarers resulting from technical, operation and other developments in the shipping industry.

3. There should be national, regional and/or port welfare boards, on which representative shipowners' and seafarers' organisations, the competent authorities and, where desirable and appropriate, voluntary organisations and social bodies concerned should be represented.

4. The functions of such boards should include surveying the need for, and assisting and co-ordinating, welfare facilities in the area for which the board is responsible.

5. Consuls and local representatives of foreign welfare organisations should, as appropriate, be associated with the work of regional and port welfare boards.

6. Measures should be taken to ensure that, as necessary, technically competent persons are employed full time in the operation of seafarers' welfare facilities, in addition to voluntary workers.

7. Where large numbers of seafarers of different nationalities require facilities such as hotels, clubs and sports facilities in particular port, the competent authorities or bodies of the countries of origin of the seafarers and of the flag States should consult and co-operate with the competent authorities and bodies of the country in which the port is situated and with each other, with a view both to the pooling of resources and to avoiding unnecessary duplication.

8. With a view to better organising welfare and leisure activities and stimulating the use of welfare materials on board ship, instruction in the organisation of welfare activities on board should be included in training courses for officers and ratings. Consideration should be given to the periodic assignment to merchant vessels of an officer specially trained in such work.

II. Accommodation in ports

9. Seafarers' hotels or hostels should be maintained in all ports of interest to international shipping where there is a need for them; they should provide facilities equal to those found in a good-class hotel, and should wherever possible be located in good surroundings away from the immediate vicinity of the docks.

10. These accommodation facilities should be open to seafarers of all nationalities, irrespective of colour, race or creed. Without in any way infringing this principle, it may be necessary in certain ports to provide several types of facilities, comparable in standard but adapted to the customs and needs of different groups of seafarers.

11. Where necessary and possible, provision should be made for accommodating seafarers' families in seafarers' hotels and hostels.

12. Prices charged for board and accommodation in seafarers' hotels and hostels should be kept at a reasonable level.

13. Seafarers' hotels and hostels should be properly supervised on the same basis as other comparable establishments.

III. General Welfare Measures in Port and on Board Ship

14. Governments should take measures designed to overcome restrictions on and to expedite the free circulation among ships, central supply agencies and welfare establishments of welfare materials such as films, books, newspapers and sports equipment for use by seafarers on board their ships and in welfare centres ashore.

15. Every effort should be made to ensure that the forwarding of seafarers mail is as reliable and expeditious as possible. Efforts should be made also to avoid seafarers being required to pay additional postage when mail has to be readdressed owing to circumstances beyond their control.

16. Adequate means of transportation at moderate prices should be available at any reasonable time when needed in order to enable seafarers to reach city centres from port areas.

17. Every effort should be made by those responsible to facilitate the granting of shore leave to officers and ratings as soon as possible after a ship's arrival in port.

18. In order to ensure the maintenance of seafarers' family ties in the special conditions of their employment, the granting of leave at home at reasonable intervals should be encouraged.

19. Measures should be taken to ensure, subject to any national or international laws or regulations, that whenever possible and reasonable both officers and ratings are expeditiously granted permission to have their wives, other relatives and friends as visitors on board their ships when in port.

20. Consideration should be given to the possibility of allowing the wives of seafarers to accompany their husbands on an occasional voyage, where this is practicable and reasonable. Wives who so accompany their husbands should carry adequate insurance cover against accident and illness; the shipowner should give every assistance to the seafarer to effect such insurance.

21. Where possible and appropriate, the provision of canteens on board ship for officers and ratings should be considered, unless this is contrary to national, religious or social customs.

22. Where possible, consideration should be given to the provision on board ship of facilities for the projection of films, television viewing, handicrafts and reading.

IV. Recreation Facilities in Port and on Board Ship

23. Centres providing meeting and recreation rooms for seafarers of all nationalities should be established or developed in all ports of interest to international shipping where there is a need for them.

24. Healthy recreation such as hobbies, gymnastics, games or sports, both ashore and on board, as well as excursions to places of interest, should be encouraged and should be organised by and for seafarers with assistance as appropriate from the port welfare bodies. Where possible, facilities for swimming should be provided on board ship.

25. All seafarers visiting a port should, where practicable and possible, have the opportunity of taking part in sports and outdoor recreation; for this purpose suitable facilities should be made available, for example by providing sports fields for the use of seafarers or by arranging for them access to existing sports fields.

26. There should be co-operation among the competent authorities of different countries, shipowners' and seafarers' organisations, welfare organisations and ships' captains in the establishment of international seafarers' sports competitions such as lifeboat races, athletics and football matches.

V. Information and Educational Facilities in Port and on Board Ship

27. Appropriate vocational training schemes for seafarers should include education and information on matters affecting their welfare, including general health hazards.

28. Information should be disseminated among seafarers concerning facilities open to the general public in ports of call---particularly transport, welfare and educational facilities and places of worship---as well as facilities provided specifically for seafarers. Such information could be in the form of a booklet, printed in several languages, which also contains a plan of the city and port.

29. Interesting and culturally profitable spare-time activities on board ship should be encouraged through the supply of suitable literature and assistance in pursuing hobby activities and amateur entertainment.

30. Correspondence courses in a variety of subjects of interest to seafarers should be available; other educational aids, such as film projectors, film library services and a tape recorder, should be provided on individual ships where appropriate.

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ

ข้อแนะนำฉบับที่ ๑๓๘ ว่าด้วยสวัสดิการของชาวเรือระหว่างเดินสมุทร และที่ท่าเรือ

(Recommendation 138 : Concerning Seafarers' Welfare at Sea and in Port.)

สรุปสาระสำคัญ

๑. โครงการสวัสดิการต่าง ๆ ควรจัดขึ้นอย่างมีระบบและมีเงินทุนสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอและพอเพียง ควรมีการประเมินงานบริการเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สนองความต้องการของชาวเรือที่แท้จริงอันมีผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคนิค การปฏิบัติการและการวิวัฒนาการในอุตสาหกรรมเดินเรือ

๒. ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิการชาวเรือขึ้นในระดับชาติ หรือภูมิภาค หรือประจำท่าเรือ โดยมีการตั้งผู้แทนจากองค์กรเจ้าของเรือ องค์กรชาวเรือ รัฐบาล และองค์กรสวัสดิการสังคมอื่น ๆ เพื่อสำรวจความต้องการ ช่วยเหลือและประสานงานด้านงานบริการสวัสดิการในขอบเขตที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ควรให้กงสุลและผู้แทนขององค์กรสวัสดิการต่างประเทศเข้าร่วมในงานของคณะกรรมการด้วย

๓. ควรกำหนดมาตรการที่จะจ้างผู้มีความรู้และคุณวุฒิทางเทคนิคเข้าดำเนินการในกิจกรรมสวัสดิการเต็มเวลานอกเหนือจากผู้ช่วยอาสาสมัครต่าง ๆ รัฐสมาชิกควรจัดส่งเจ้าหน้าที่พิเศษด้านสวัสดิการชาวเรือเข้าประจำเรือพาณิชย์เป็นระยะ ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำในเรื่องการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้

๔. สถานที่พักของชาวเรือที่ท่าเรือควรจัดเป็นโรงแรมหรือหอพักในระดับที่ดีไว้ให้แก่ชาวเรือและครอบครัวในท่าเรือที่อยู่ในเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศ โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ ผิว เชื้อชาติ หรือเผ่าพันธุ์ อัตราค่าที่พักควรกำหนดในระดับพอควร และมีการควบคุมบริหารงานเหมือนโรงแรมหรือหอพักอื่น ๆ

๕. รัฐสมาชิกต่าง ๆ ควรกำหนดมาตรการช่วยให้มีการหมุนเวียน และการจัดสิ่งวัสดุสวัสดิการ เช่น ภาพยนตร์ หนังสือ หนังสือพิมพ์ และอุปกรณ์การกีฬาต่าง ๆ

ระหว่างเรือ และหน่วยงานสวัสดิการชาวเรือต่างๆ รวมถึงการจัดส่งใหม่ของพัสดุไปรษณีย์ ที่ส่งไม่ถึงผู้รับโดยไม่ต้องเสียค่าไปรษณียากรใหม่ การจัดบริการขนส่งในราคาสมควรให้แก่ ชาวเรือที่ทำเรือเพื่อนำเข้าเมือง การอนุมัติและอำนวยความสะดวกในการขึ้นท่าในการเข้าเยี่ยม ของครอบครัวชาวเรือ และการเดินทางร่วมของครอบครัวบนเรือที่ชาวเรือทำงานอยู่

๖. สวัสดิการบนเรือควรรวมถึงการจัดให้มีห้องอาหาร ห้องพักผ่อนสำหรับชม ภาพยนตร์ โทรทัศน์ การฝีมือ หรืออ่านหนังสือที่ทำเรือ ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกเรื่อง การกีฬาและการพักผ่อนแบบต่างๆ ให้ชาวเรือด้วย ในการนี้ควรให้มีการจัดพิมพ์เอกสารรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มีอยู่ในที่นั้นแจกเผยแพร่ให้ชาวเรือรับทราบ รวมทั้งการฝึกอบรม

๗. ข้อเสนอฉบับนี้ยังเสนอให้รัฐสมาชิกส่งเสริมให้มีการศึกษาทางไปรษณีย์ของ ชาวเรือ โดยให้จัดหาเอกสาร หนังสือ และอุปกรณ์ช่วยฝึกต่างๆ บนเรือเท่าที่จะทำได้

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นเช่นเดียวกับความเห็นในข้อเสนอ ฉบับที่ ๑๓๗ คือในระหว่าง ที่กระทรวงคมนาคมกำลังพิจารณาหลักการข้อเสนอเพื่อหาแนวทางปฏิบัติอยู่นั้น สมควรเสนอ เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจทราบก่อน

Recommendation 139RECOMMENDATION CONCERNING EMPLOYMENT PROBLEMS
ARISING FROM TECHNICAL DEVELOPMENTS ON BOARD SHIP

The General Conference of the International Labour Organisation,
Having been convened at Geneva by the Governing Body of the
International Labour Office, and having met in its Fifty-fifth
Session on 14 October 1970, and

Considering that in times of accelerated changes in the operation of
merchant ships, both as regards technical and organisational
methods and as regards economic aspects, special attention needs
to be given to the employment problems which may arise from such
changes in order to safeguard and improve the conditions of seafarers,
provide sufficient and suitable manpower for the maritime industry,
and generally secure for all concerned the greatest benefits from
technical progress, and

Considering further that in the establishment and implementation of
national and regional manpower plans under the World Employment
Programme of the International Labour Organisation adequate attention
should be given to the changing manpower requirements of the
maritime industry, and

Noting that technical co-operation is available from the International
Labour Organisation for the purpose of maritime manpower planning
and development, including the introduction and adaptation of
maritime training schemes to meet the requirements of modern
merchant ships, and

Noting the terms of existing international labour Conventions and
Recommendations which may be relevant to employment problems arising
from technical developments, and in particular of the Placing of
Seamen Convention, 1920, the Seafarers' Pensions Convention, 1946,
the Employment Service Convention and Recommendation, 1948, the
Termination of Employment Recommendation, 1963, and the Employment
Policy Convention and Recommendation, 1964, and

Considering that it is important to adopt a programme of action
specifically designed to meet the requirements of the maritime
industry, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to
problems arising from technical developments and modernisation on
board ship, which is the fourth item on the agenda of the session,
and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation, adopts this twenty-ninth day of October of the year one thousand nine hundred and seventy the following Recommendation, which may be cited as the Employment of Seafarers (Technical Developments) Recommendation, 1970:

I. Manpower Planning

1. Each Member which has a maritime industry should ensure the establishment of national manpower plans for that industry within the framework of its national employment policy.

2. In preparing such manpower plans account should be taken of—

- (a) the conclusions drawn from periodic studies of the size of the maritime labour force, the nature and extent of employment, the distribution of the labour force by such characteristics as age and occupational group and probable future trends in these fields;
- (b) studies of trends in the evolution of new techniques in the maritime industry both at home and abroad, in relation, among other things, to structural changes in the industry in the form of —
  - (i) changed methods of operation of ships, technically and organisationally; and
  - (ii) modifications in manning scales and job contents on different types of ships;
- (c) forecasts, in the light of the foregoing studies, of the probable requirements, at different dates in the future, for various categories and grades of seafarers.

3. Such manpower plans should be designed to obtain for shipowners and seafarers as well as for the community as a whole the greatest benefits from technical progress, and to protect from hardship seafarers whose employment is affected thereby.

4.(1) If they do not formulate the manpower plans themselves, representatives of shipowners' and seafarers' organisations should be consulted in connection with their formulation and subsequent adjustment, and the co-operation and participation of these organisations should be sought in the practical application of the plans.

(2) There should be regular consultation between shipowners and seafarers and their various organisations on employment problems related to technical change.

II. Recruitment and Placement

5. Recruitment of seafarers into the maritime industry should take account of existing manpower plans and of the forecasts contained therein.

6.(1) Mobility within the maritime labour force should be facilitated by the operation of an effective employment service.

(2) Where the placement of seafarers is the concern of specialised employment offices, and where these offices are responsible for finding jobs ashore, placement in such jobs should be facilitated by close collaboration between those offices and the general public employment service.

7.(1) Having regard to natural wastage, positive steps should be taken by those responsible to avert or minimise as far as practicable the effects of any material reductions in the number of seafarers employed, by such measures as providing employment opportunities on as wide a range of ships as is reasonable and practicable, and by retraining where appropriate.

(2) The selection of seafarers to be affected by a reduction of the workforce should be made according to agreed criteria and on a basis appropriate to the special conditions of the maritime industry.

8. Up-to-date information should be made available on the nature of technical changes on board ship for the guidance of seafarers and potential seafarers.

III. Training and Retraining

9. Where technical changes require study of the need to train seafarers and to help them to adapt to these changes, account should be taken of the Vocational Training (Seafarers) Recommendation, 1970.

10. Where changes in functions and required skills arising from technical developments are likely to affect seafarers, basic training of those concerned, including certificated personnel, should be reviewed to take account of these changes and to ensure that seafarers are adequately trained for the functions they will be required to carry out.

11. Where the nature of technical developments so requires, consideration should be given to the possibility of retraining seafarers to enable them to take full advantage of the opportunities offered by these developments.

12. There should be consultation with shipowners' and seafarers' organisations, and between them, where technical developments are likely to lead to changes in manning scales or in certification requirements or to significant changes in the duties and functions of various categories of seafarers.

13. Changes in the duties and functions of the various categories of seafarers should be explained clearly and with adequate notice to those involved.

IV. Regularity of Employment and Income

14.(1) Consideration should be given to schemes providing regularity of employment and income for seafarers and suitable personnel to man ships.

(2) Such schemes might provide, for instance, for contracts of employment with a company or with the industry for seafarers with appropriate qualifications.

15. Consideration should also be given to arranging for seafarers, as part of the national social security system or otherwise, some form of benefits during periods of unemployment.

16.(1) Efforts should be made to meet the needs of seafarers, particularly older persons, who have special difficulty in adjusting to technical change.

(2) Amongst possible measures, consideration should be given to---

- (a) retraining for other industries through government and other schemes that are available; and
- (b) the provision of adequate benefits, within the framework of social security systems or other schemes, for those who are required to leave the maritime industry at an earlier age than is generally the case.

V. International Co-operation

17. To avoid hardship to such seafarers employed in foreign ships as are likely to be affected by technical changes aboard ship, the governments and shipowners' and seafarers' organisations concerned should undertake early consultation and should co-operate with a view to---

- (a) adjusting the supply of these seafarers gradually to the changing requirements of the foreign countries on whose ships they are employed; and
  - (b) minimising the effects of redundancy by the joint application of relevant provisions of this Recommendation.
-

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ
ข้อแนะนำฉบับที่ ๑๓๙ ว่าด้วยปัญหาการจ้างงานอันเนื่องจาก
การวิวัฒนาการทางวิชาการบนเรือ

(Recommendation 139 : Concerning Employment Problems Arising from
Technical Developments on Board Ship)

สรุปสาระสำคัญ

๑. ตามข้อแนะนำฉบับนี้ รัฐสมาชิกที่มีอุตสาหกรรมการเดินเรือ ควรกำหนดแผนกำลังคนสำหรับอุตสาหกรรมดังกล่าวขึ้นภายในขอบข่ายของนโยบายการจัดหางานแห่งชาติ โดยพิจารณาถึงขนาดของกำลังคนลักษณะการทำงาน และองค์ประกอบของกำลังคนด้านนี้ ในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งแนวการพัฒนาการทางด้านการจัดการและวิชาที่เกิดขึ้นในประเทศอื่น ๆ และที่จะเกิดขึ้นต่อไป ควรให้ผู้แทนองค์การเจ้าของเรือและองค์การของชาวเรือ เข้าร่วมในการกำหนดแผน และดำเนินการตามแผนเพื่อให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

๒. การรับสมัครคนเข้าทำงานในอุตสาหกรรมการเดินเรือควรให้คำนึงถึงแผนกำลังคนที่มีอยู่ และควรจัดตั้งสำนักจัดหางานขึ้นช่วยการโยกย้ายกำลังคนในอุตสาหกรรมการเดินเรือด้วยรัฐสมาชิกควรกำหนดมาตรการป้องกันการว่างงาน และกฎเกณฑ์การให้ออกจากงานอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาการและการฝึกอบรมใหม่ให้แก่ชาวเรือเพื่อปฏิบัติงานใหม่

๓. ควรมีมาตรการกำหนดคุ้มครองชาวเรือให้มีงานทำและมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ โดยให้มีสัญญาการจ้าง หรือใช้ระบบประกันสังคมช่วยเหลือชาวเรือที่ว่างงาน ปัญหาชาวเรือสูงอายุควรได้รับการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากการปรับตัวเข้ากับกรเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ยาก

๔. เพื่อหลีกเลี่ยงความยากลำบากของชาวเรือที่ทำงานบนเรือต่างชาติ รัฐสมาชิกและองค์การเจ้าของเรือและองค์การชาวเรือที่เกี่ยวข้องควรมีการปรึกษาหารือล่วงหน้า เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาดังกล่าว

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า โดยที่หลักการตามข้อแนบนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณา
ของกระทรวงคมนาคม เพื่อพิจารณาร่างข้อกำหนดให้สอดคล้องกันอยู่ เห็นสมควรเสนอ
เพื่อทราบในขั้นนี้ก่อน

Recommendation 140

RECOMMENDATION CONCERNING AIR CONDITIONING OF CREW
ACCOMMODATION AND CERTAIN OTHER SPACES ON BOARD SHIP

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-fifth Session on 14 October 1970, and

Noting that the Accommodation of Crews Convention (Revised), 1949, lays down minimum standards for the accommodation of crews on board ship, and

Considering that in the light of the rapidly changing characteristics of both the construction and the operation of modern ships further improvements in crew accommodation can be provided, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to crew accommodation, which is the second item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation, adopts this thirtieth day of October of the year one thousand nine hundred and seventy the following Recommendation, which may be cited as the Crew Accommodation (Air Conditioning) Recommendation, 1970:

1. (1) All ships of 1,000 gross register tons or over constructed after the adoption of this Recommendation, except those regularly engaged in trades where temperate climatic conditions do not require this, should be equipped with air conditioning of crew accommodation.

(2) Whenever possible such ships should also have air conditioning of the radio room and any centralised machinery control room.

2. The competent authority should —

- (a) investigate the possibility of installing air conditioning in ships of less than 1,000 tons constructed after the adoption of this Recommendation;
- (b) consider the possibility of providing existing ships with air conditioning of all or part of crew accommodation spaces by means of conversion of mechanical ventilation systems to full air conditioning at a time when substantial structural alterations are being made to the accommodation.

3. The air-conditioning system, whether of a centralised or individual unit type, should be designed --

- (a) to maintain the air at a satisfactory temperature and relative humidity as compared to outside air conditions, and to ensure a sufficiency of air changes in all air-conditioned spaces;
  - (b) to take account of the particular characteristics of operations at sea and not to produce objectionable noises or vibrations.
-

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ

ข้อแนะนำฉบับที่ ๑๔๐ ว่าด้วยการปรับอากาศห้องพักลูกเรือและที่ทำงานบนเรือ

(Recommendation 140 : Concerning Air Conditioning of Crew Accommodation and Certain Other Spaces on Board Ship)

สรุปสาระสำคัญ

๑. ข้อแนะนำนี้กำหนดให้มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศห้องพักลูกเรือ บนเรือที่มีน้ำหนักรวมที่จดทะเบียนตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ตันขึ้นไป ที่สร้างหลักจากการรับข้อแนะนำที่แล้วแต่ยกเว้นเรือที่ใช้ในการขนส่งสินค้าในเขตที่มีสภาพอากาศพอสบายซึ่งไม่ต้องมีการปรับอากาศ

๒. การติดตั้งเครื่องปรับอากาศควรรวมถึงห้องวิทยุ และห้องกลางสำหรับควบคุมเครื่องต่าง ๆ เท่าที่จะทำได้

๓. เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจ ควรพิจารณาถึงการติดตั้งเครื่องปรับอากาศบนเรือที่มีน้ำหนักรวมต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ตัน และการแก้ไขใช้เครื่องปรับอากาศในห้องพักลูกเรือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเรือดังกล่าว

๔. ระบบการปรับอากาศที่ใช้ไม่ว่าจะเป็นระบบศูนย์กลางหรือเป็นเครื่อง ๆ ควรรักษาระดับอุณหภูมิพอสบายและมีความชื้นพอเหมาะกับอากาศข้างนอก พร้อมทั้งให้มีอากาศหมุนเวียนพอควรและทั่วถึง และควรคำนึงถึงสภาพพิเศษแห่งการปฏิบัติการในทะเล โดยไม่ให้มีเสียงหรือสั่นสะเทือนที่ไม่สมควร

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า โดยที่หลักการตามข้อแนะนำนี้ กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงคมนาคม เพื่อพิจารณาหาแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกันอยู่ เห็นสมควรเสนอให้ทราบในขั้นนี้ก่อน

Recommendation 141

RECOMMENDATION CONCERNING CONTROL OF HARMFUL NOISE IN
CREW ACCOMMODATION AND WORKING SPACES ON BOARD SHIP

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the
International Labour Office, and having met in its Fifty-fifth
Session on 14 October 1970, and

Noting that the Accommodation of Crews Convention (Revised), 1949,
lays down minimum standards for the accommodation of crews on
board ship, and

Considering that in the light of the rapidly changing characteristics
of both the construction and the operation of modern ships further
improvements in crew accommodation can be provided, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to
crew accommodation, which is the second item on the agenda of the
session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a
Recommendation, adopts this thirtieth day of October of the year one
thousand nine hundred and seventy the following Recommendation, which may
be cited as the Crew Accommodation (Noise Control) Recommendation, 1970:

1.(1) The competent authority in each maritime country, in conjunction
with the competent international bodies and with representatives of shipowners'
and seafarers' organisations, should review research into the problem of
noise on board ships with the object of obtaining and pooling data on the
basis of which authoritative criteria and standards can be established at
an early date, so that national provisions can be drawn up to protect
seafarers, so far as necessary, from the ill effects of noise.

(2) Such research should cover --

- (a) the effect of exposure to excessive noise on the hearing, health and
comfort of seafarers;
- (b) the measures which should be prescribed to reduce shipboard noise and/
or to protect the hearing of seafarers.

2. The competent authority in each maritime country should, in the
light of that research, establish provisions for the reduction of, and
protection of seafarers from, excessive and harmful noise on board ship as
soon as this becomes reasonably possible.

3. As appropriate in the light of the research, the measures to be considered might include the following:

- (a) instruction of seafarers in the dangers to hearing and health of prolonged exposure to high noise levels and in the proper use of noise protection devices and equipment;
- (b) provision of ear plugs and/or ear muffs, approved by the competent authority, to seafarers in the engine room where necessary;
- (c) the reduction of noise in sleeping rooms, mess rooms, recreation rooms and other crew accommodation by---
  - (i) the locating of such spaces as far as practicable from the engines, steering gear rooms, deck winches, ventilation, heating and air-conditioning equipment and other noisy machinery and apparatus;
  - (ii) the use of acoustic insulation and other appropriate sound-absorbing materials in the construction and finishing of bulkheads, overheads and decks within the sound-producing spaces, and self-closing noise-isolating doors for machinery spaces;
- (d) the reduction and control of noise levels in engine rooms and other machinery spaces by---
  - (i) provision, wherever practicable, of sound-proff centralised machinery control rooms for engine-room personnel;
  - (ii) insulation, as far as practicable, of working spaces such as the machine shop from the general engine-room noise;
  - (iii) measures to reduce noise in the operation of machinery.

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ
ข้อเสนอฉบับที่ ๑๔๑ ว่าด้วยการควบคุมเสียงที่เป็นอันตรายในห้องพักลูกเรือ
และที่ทำงานบนเรือ

(Recommendation 141 : Concerning Control of Harmful Noise in Crew Accommodation
and Working Spaces on board Ship)

สรุปสาระสำคัญ

๑. ข้อเสนอฉบับนี้เสนอให้เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจในแต่ละประเทศที่อยู่ริมทะเลร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ และผู้แทนองค์การเจ้าของเรือ และลูกเรือ ในการค้นคว้าวิจัยปัญหาเรื่องเสียงเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานควบคุมเสียงที่เป็นอันตรายต่อชาวเรือโดยเร็วที่สุด

๒. การค้นคว้าวิจัยดังกล่าวควรรวมถึงเรื่องผลกระทบกระเทือนของเสียงดังมากต่อการฟัง สุขภาพ และความสุขสบายของชาวเรือ และมาตรการเพื่อขจัดเสียงหรือคุ้มครองการฟังของชาวเรือ โดยการฝึกกรรมวิธีใช้เครื่องป้องกันเสียง จัดหาที่อุดหูแก่ลูกเรือที่อยู่ในห้องเครื่องยนต์ การขจัดเสียงในห้องนอน ห้องอาหาร ห้องพักผ่อนออกกำลังและห้องพักอื่นของลูกเรือ ซึ่งจัดให้ห้องดังกล่าวอยู่ไกลจากเครื่องต่างๆ ที่ทำเสียงและใช้วัสดุลดและกันเสียงเท่าที่จะทำได้

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า โดยที่หลักการตามข้อเสนอฉบับนี้ กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงคมนาคม เพื่อพิจารณหาแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกันอยู่ เห็นสมควรเสนอเพื่อทราบในขั้นนี้ก่อน

Recommendation 142

RECOMMENDATION CONCERNING THE PREVENTION OF OCCUPATIONAL ACCIDENTS TO SEAFARERS

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-fifth Session on 14 October 1970, and

Considering that, although much is being done in a number of countries to reduce occupational accidents to seafarers, there is room for further study of such accidents and for further measures for their prevention, and that international standards embodying a relevant programme of action for the maritime sector are accordingly desirable, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to accident prevention on board ship at sea and in port, which is the fifth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Prevention of Accidents (Seafarers) Convention, 1970, and

Noting that the following standards have been framed with the co-operation of the Inter-Governmental Maritime Consultative Organisation, and that it is proposed to seek its continuing co-operation in promoting and securing the application of these standards,

adopts this thirtieth day of October of the year one thousand nine hundred and seventy the following Recommendation, which may be cited as the Prevention of Accidents (Seafarers) Recommendation, 1970:

1. For the purpose of this Recommendation —

- (a) the term "seafarer" covers all persons who are employed in any capacity on board a ship, other than a ship of war, ordinarily engaged in maritime navigation;
- (b) the term "occupational accidents" covers accidents to seafarers arising out of or in the course of their employment.

2. In giving effect to paragraph 3 of Article 2 of the Prevention of Accidents (Seafarers) Convention, 1970, Members should have due regard to

any international system of recording accidents to seafarers which may have been established by the International Labour Organisation.

3. Subjects to be investigated in pursuance of Article 3 of the Prevention of Accidents (Seafarers) Convention, 1970, might include---

- (a) working environment, such as working surfaces, layout of machinery and means of access and lighting, and methods of work;
- (b) incidence of accidents in different age groups;
- (c) special physiological or psychological problems created by the shipboard environment;
- (d) problems arising from physical stress on board ship, in particular as a consequence of increased workload;
- (e) problems arising from and effects of technical developments and their influence on the composition of crews;
- (f) problems arising from any human failures such as carelessness.

4. In formulating the accident prevention provisions called for by Article 4 of the Prevention of Accidents (Seafarers) Convention, 1970, Members should have due regard to any Code of Practice concerning the safety and health of seafarers which may have been published by the International Labour Office.

5. In giving effect to Article 5 of the Prevention of Accidents (Seafarers) Convention, 1970, account should be taken of Articles 7 and 11 of the Guarding of Machinery Convention, 1963---and the corresponding provisions of the Guarding of Machinery Recommendation, 1963---under which the obligation to ensure compliance with the requirement that machinery in use is properly guarded, and its use without appropriate guards prevented, rests on the employer, while there is an obligation on the worker not to use machinery without the guards being in position nor to make inoperative the guards provided.

6.(1) The functions of the committees and other bodies referred to in paragraph of Article 8 of the Prevention of Accidents (Seafarers) Convention, 1970, might include---

- (a) the preparation of accident prevention provisions, rules and manuals;
- (b) the organisation of accident prevention training and programmes;

- (c) the organisation of accident prevention publicity, including films, posters, notices and brochures;
- (d) the distribution of accident prevention literature and information so that it reaches seafarers on board ship.

(2) Relevant provisions or recommendations adopted by the appropriate national authorities or organisations or responsible international maritime organisations should be taken into account by those preparing texts of accident prevention measures and/or recommended practices.

7. The syllabuses of the instruction referred to in Article 9 of the Prevention of Accidents (Seafarers) Convention, 1970, should be reviewed periodically and brought up to date in the light of development in types and sizes of ships and in their equipment, as well as changes in crewing practices, nationality, language and the organisation of work on board ship.

8.(1) There should be continuous accident prevention publicity.

(2) Such publicity might take the following forms:

- (a) instructional films, film strips and shorts, for use in vocational training centres for seafarers and where possible in film programmes screened on board ship;
- (b) display of safety posters on board ship;
- (c) inclusion of articles on hazards of maritime employment and accident prevention measures in periodicals read by seafarers;
- (d) special campaigns, during which various media of publicity are used to instruct seafarers in accident prevention and safe working practices.

(3) The publicity should take into account that there are often seafarers of different nationalities, languages and habits on board ship.

9.(1) In giving effect to Article 10 of the Accident Prevention (Seafarers) Convention, 1970, Members should have due regard to relevant Model Codes of Safety Regulations or Codes of Practice published by the International Labour Office and the appropriate standards of international organisations for standardisation.

(2) Members should further have regard to the need for international co-operation in the continuous promotion of action for the prevention of occupational accidents; such co-operation might take the form of---

- (a) bilateral or multilateral arrangements for uniformity in accident prevention standards and safeguards;

- (b) exchange of information on particular hazards affecting seafarers and on means of preventing accidents;
  - (c) assistance in testing of equipment and inspection according to the national regulations of the country of registration of the ship;
  - (d) collaboration in the preparation and dissemination of accident prevention provisions, rules or manuals;
  - (e) collaboration in the production and use of training aids;
  - (f) joint facilities for or mutual assistance in the training of seafarers in accident prevention and safe working practices.
-

สรุปสาระสำคัญ และความเห็นประกอบ

ข้อเสนอแนะที่ ๑๔๒ ว่าด้วยการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของชาวเรือ

(Recommendation 142 : Concerning the Prevention of Occupational Accidents to Seafarers)

สรุปสาระสำคัญ

๑. ข้อกำหนดของข้อแนะนำนี้เป็นการเพิ่มเติมรายละเอียดจากบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๔ ว่าด้วยเรื่องเดียวกัน ขอบเขตของข้อแนะนำนี้คลุมถึงบุคคลที่ทำงานบนเรือเดินทะเลที่ไม่ใช่เรือรบ

๒. ในการให้ผลบังคับใช้แก่บทบัญญัติตามอนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๔ นั้นให้พิจารณาถึงมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องชาวเรือที่ได้กำหนดไว้โดยองค์การการการกรรมกรระหว่างประเทศ ทางด้านวิธีการรวบรวมเก็บตัวเลขสถิติอุบัติเหตุ ทางด้านมาตรฐานความปลอดภัยและอนามัย

๓. ให้พิจารณาถึงบทบัญญัติของมาตรา ๗ และ ๑๑ ของอนุสัญญาว่าด้วยเรื่องการป้องกันเครื่องจักรปี ค.ศ. ๑๙๖๓ และข้อแนะนำที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งกำหนดให้นายจ้างเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการจัดสิ่งป้องกันเครื่องจักร และให้ลูกจ้างรับผิดชอบไม่ใช่เครื่องจักรหากไม่มีสิ่งป้องกันติดตั้งไว้ให้และห้ามมิใช้ลูกจ้างทำ ถ้าหากสิ่งป้องกันเครื่องจักรนั้นใช้การไม่ได้

๔. หน้าที่ของคณะกรรมการร่วมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุควรรวมถึงการจัดทำข้อกำหนด กฎข้อบังคับ และคู่มือ จัดการฝึกอบรมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ จัดงานประชาสัมพันธ์ รวมทั้งตีพิมพ์เอกสารจัดทำฟิล์มหนัง และประกาศในภาษาของประเทศต่างๆ ออกเผยแพร่ และส่งให้ผู้ทำงานบนเรือรับทราบด้วย ในการนี้ให้พิจารณาถึงข้อกำหนดและข้อเสนอแนะของหน่วยงานหรือองค์การรับผิดชอบในเรื่องการเดินเรือระหว่างประเทศด้วย

๕. รัฐสมาชิกขององค์การฯ ควรให้ความร่วมมือในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ โดยการรับมาตรฐานการปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เหมือนกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุและวิธีป้องกันอุบัติเหตุตรวจสอบเครื่องมือ ข้อบังคับของประเทศซึ่งรับจดทะเบียนเรือ ร่วมมือ

ในการจัดทำและเผยแพร่วิธีการ กฎข้อบังคับ และคู่มือเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ รวมทั้งการผลิต เครื่องอุปกรณ์ช่วยฝึก และการจัดฝึกอบรมวิธีการป้องกันอุบัติเหตุ และการทำงานที่ปลอดภัยด้วย กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า หลักการตามข้อแนะนำฉบับนี้มีกำลังอยู่ในระหว่าง การพิจารณาของกระทรวงคมนาคมเพื่อร่างกฎข้อบังคับให้สอดคล้องกัน ในขั้นนี้เห็นสมควร เสนอเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจรับทราบก่อน

Convention 135CONVENTION CONCERNING PROTECTION AND FACILITIES TO BE AFFORDED TO WORKERS'
REPRESENTATIVES IN THE UNDERTAKING

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-sixth Session on 2 June 1971,

and Noting the terms of the Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949, which provides for protection of workers against acts of anti-union discrimination in respect of their employment, and

Considering that it is desirable to supplement these terms with respect to workers' representatives, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to protection and facilities afforded to workers' representatives in the undertaking, which is the fifth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention,

adopts this twenty-third day of June of the year one thousand nine hundred and seventy-one the following Convention, which may be cited as the Workers' Representatives Convention, 1971:

Article 1

Workers' representatives in the undertaking shall enjoy effective protection against any act prejudicial to them, including dismissal, based on their status or activities as a workers' representative or on union membership or participation in union activities in so far as they act in conformity with existing laws or collective agreements or other jointly agreed arrangements.

Article 2

1. Such facilities in the undertaking shall be afforded to workers' representatives as may be appropriate in order to enable them to carry out their functions promptly and efficiently.

2. In this connection account shall be taken of the characteristics of the industrial relations system of the country and the needs, size and capabilities of the undertaking concerned.

3. The granting of such facilities shall not impair the efficient operation of the undertaking concerned.

Article 3

For the purpose of this Convention the term "workers' representatives" means persons who are recognised as such under national law or practice, whether they are—

(a) trade union representatives, namely, representatives designated or elected by trade unions or by the members of such unions; or

(b) elected representatives, namely, representatives who are freely elected by the workers of the undertaking in accordance with provisions of national laws or regulations or of collective agreements and whose functions do not include activities which are recognised as the exclusive prerogative of trade unions in the country concerned.

Article 4

National laws or regulations, collective agreements, arbitration awards or court decisions may determine the type or types of workers' representatives which shall be entitled to the protection and facilities provided for in this Convention.

Article 5

Where there exist in the same undertaking both trade union representatives and elected representatives, appropriate measures shall be taken, wherever necessary, to ensure that the existence of elected representatives is not used to undermine the position of the trade unions concerned or their representatives and to encourage co-operation on all relevant matters between the elected representatives and the trade unions concerned and their representatives.

Article 6

Effect may be given to this Convention through national laws or regulations or collective agreements, or in any other manner consistent with national practice.

Article 7

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 8

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

Article 9

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 10

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 11

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 12

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the international Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 13

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides—

- (a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 9 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;
- (b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 14

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ
อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๕ ว่าด้วยการคุ้มครองและอำนวยความสะดวก
ให้แก่ผู้แทนของแรงงานในสถานประกอบการ
(Convention 135 : Concerning Protection and Facilities to be Afforded
to Workers' Representatives in the Undertaking)

สาระสำคัญ

๑. ผู้แทนลูกจ้างในสถานประกอบการจะต้องได้รับการคุ้มครองจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม รวมถึงการให้ออกจากงานอันเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนลูกจ้างคนงาน หรือเนื่องจากเข้าร่วมในกิจกรรมของสหภาพแรงงาน อันเป็นการกระทำที่ขัดด้วยกฎหมาย หรือเป็นไปตามข้อตกลงของการเจรจาต่อรองร่วมหรือตามเงื่อนไขข้อตกลงร่วมอื่น ๆ

๒. การให้ความสะดวกแก่ผู้แทนลูกจ้างคนงาน นั้น จะต้องคำนึงถึงลักษณะของระบบแรงงานสัมพันธ์ของประเทศรวมทั้งความต้องการ ขนาดและความสามารถของสถานประกอบการ และต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพของสถานประกอบการด้วย

๓. ความหมายของ "ผู้แทนคนงาน" ให้เป็นไปตามนิยามที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือข้อปฏิบัติของแต่ละประเทศ ไม่ว่าจะเป็น

ก. ผู้แทนซึ่งได้รับเลือกหรือได้รับแต่งตั้งโดยสหภาพแรงงาน หรือ

ข. ผู้แทนซึ่งลูกจ้างคนงานในสถานประกอบการได้เลือกให้เป็นตัวแทนโดยเสรีตามกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติภายในประเทศ หรือตามข้อตกลงของการเจรจาต่อรองร่วม และการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไม่อยู่ในขอบข่ายแห่งการสงวนอำนาจของสหภาพแรงงานในประเทศนั้น

๔. กฎหมาย ข้อบังคับ ข้อตกลงของการเจรจาต่อรองร่วม คำวินิจฉัยชี้ขาดหรือคำพิพากษาของศาล อาจใช้เป็นเครื่องกำหนดประเภทของผู้แทนลูกจ้างคนงานซึ่งมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง และอำนวยความสะดวกตามอนุสัญญานี้

๕. ในกรณีมีตัวแทนทั้งของสหภาพแรงงาน และตัวแทนที่เลือกตั้งโดยลูกจ้างคนงานในสถานประกอบการ จะต้องมีการเจรจาเพื่อไม่ให้ตัวแทนลูกจ้างที่ได้รับเลือกโดยเสรีดำเนินการไปในทางที่จะลดความสำคัญของสหภาพแรงงาน หรือผู้แทนของสหภาพแรงงาน และเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้แทนของลูกจ้างคนงาน และผู้แทนของสหภาพแรงงาน

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่าบทบัญญัติตามอนุสัญญานี้ควรจะได้นำมาพิจารณาประกอบการเสนอกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการแรงงานสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามจะต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ และความเหมาะสมในประเทศเป็นสำคัญด้วย จึงเห็นควรเสนอเพื่อทราบและได้รอกการพิจารณาเพื่อสัทยาบันไว้ก่อน

Convention 146

CONVENTION CONCERNING PROTECTIVE MEASURES AGAINST HAZARDS OR POISONING ARISING FROM BENZENE

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-sixth Session on 2 June 1971, and Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to protection against hazards arising from benzene, which is the sixth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention,

adopts this twenty-third day of June of the year one thousand nine hundred and seventy-one the following Convention, which may be cited as the Benzene Convention, 1971:

Article 1

This Convention applies to all activities involving exposure of workers to -

- (a) the aromatic hydrocarbon benzene C_6H_6 , hereinafter referred to as "benzene";
- (b) products the benzene content of which exceeds 1 per cent by volume, hereinafter referred to as "products containing benzene".

Article 2

1. Whenever harmless or less harmful substitute products are available, they shall be used instead of benzene or products containing benzene.

2. Paragraph 1 of this Article does not apply to -

- (a) the production of benzene;
- (b) the use of benzene for chemical synthesis;
- (c) the use of benzene in motor fuel;
- (d) analytical or research work carried out in laboratories.

Article 3

1. The competent authority in a country may permit temporary derogations from the percentage laid down in Article 1, subparagraph (b), and from the provisions of Article 2, paragraph 1, of this Convention under conditions and within limits of time to be determined after consultation with the most representative organisations of employers and workers concerned, where such exist.

2. In such case the Member in question shall indicate in its reports on the application of this Convention submitted under article 22 of the Constitution of the International Labour Organisation the position of its law and practice as regards the derogations and any progress made towards complete application of the Convention.

3. At the expiration of three years from the date on which this Convention first entered into force, the Governing Body of the International Labour Office shall submit to the Conference a special report concerning the application of paragraphs 1 and 2 of this Article and containing such proposals as it may think appropriate for further action in regard to the matter.

Article 4

1. The use of benzene and of products containing benzene shall be prohibited in certain work processes to be specified by national laws or regulations.

2. This prohibition shall at least include the use of benzene and of products containing benzene as a solvent or diluent, except where the process is carried out in an enclosed system or where there are other equally safe methods of work.

Article 5

Occupational hygiene and technical measures shall be taken to ensure effective protection of workers exposed to benzene or to products containing benzene.

Article 6

1. In premises where benzene or products containing benzene are manufactured, handled or used, all necessary measures shall be taken to prevent the escape of benzene vapour into the air of places of employment.

2. Where workers are exposed to benzene or to products containing benzene, the employer shall ensure that the concentration of benzene in the air of the places of employment does not exceed a maximum which shall be fixed by the competent authority at a level not exceeding a ceiling value of 25 parts per million (80 mg/m³).

3. The competent authority shall issue directions on carrying out the measurement of the concentration of benzene in the air of places of employment.

Article 7

1. Work processes involving the use of benzene or of products containing benzene shall as far as practicable be carried out in an enclosed system.

2. Where it is not practicable for the work processes to be carried out in an enclosed system, places of work in which benzene or products containing benzene are used shall be equipped with effective means to ensure the removal of benzene vapour to the extent necessary for the protection of the health of the workers.

Article 8

1. Workers who may have skin contact with liquid benzene or liquid products containing benzene shall be provided with adequate means of personal protection against the risk of absorbing benzene through the skin.

2. Workers who for special reasons may be exposed to concentrations of benzene in the air of places of employment which exceed the maximum referred to in Article 6, paragraph 2, of this Convention shall be provided with adequate means of personal protection against the risk of inhaling benzene vapour. The duration of exposure shall be limited as far as possible.

Article 9

1. Workers who are to be employed in work processes involving exposure to benzene or to products containing benzene shall undergo —

- (a) a thorough pre-employment medical examination for fitness for employment which shall include a blood-test;
- (b) periodic re-examinations, which shall include biological tests including a bloodtest, at intervals fixed by national laws or regulations.

2. The competent authority in a country may, after consultation with the most representative organisations of employers and workers concerned, where such exist, permit exceptions from the obligations of paragraph 1 of this Article in respect of specified categories of workers.

Article 10

1. The medical examinations provided for in Article 9, paragraph 1, of this Convention shall be—

- (a) carried out under the responsibility of a qualified physician, approved by the competent authority, and with the assistance, as appropriate, of a competent laboratory;
- (b) certified in an appropriate manner.

2. These medical examinations shall not involve the workers in any expense.

Article 11

1. Women medically certified as pregnant, and nursing mothers, shall not be employed in work processes involving exposure to benzene or products containing benzene.

2. Young persons under 18 years of age shall not be employed in work processes involving exposure to benzene or products containing benzene; Provided that this prohibition need not apply to young persons undergoing education or training who are under adequate technical supervision.

Article 12

The word "Benzene" and the necessary danger symbols shall be clearly visible on any container holding benzene or products containing benzene.

Article 13

Each Member shall take appropriate steps to provide that any worker exposed to benzene or products containing benzene receives appropriate instructions on measures to safeguard health and prevent accidents, as well as on the appropriate action if there is any evidence of poisoning.

Article 14

Each Member which ratifies this Convention--

- (a) shall, by laws or regulations or any other method consistent with national practice and conditions, take such steps as may be necessary to give effect to the provisions of this Convention;
- (b) shall, in accordance with national practice, specify the person or persons on whom the obligation of compliance with the provisions of this Convention rests;
- (c) undertakes to provide appropriate inspection services for the purpose of supervising the application of the provisions of this Convention, or to satisfy itself that appropriate inspection is carried out.

Article 15

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 16

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.
2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.
3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

Article 17

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 18

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 19

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 20

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 21

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides—

- (a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 17 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;
- (b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 22

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative

---

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ

อนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๖ ว่าด้วยการป้องกันอันตรายอันเกิดจากพิษของเบนซีน

(Convention 136 : Concerning Protection Against Hazards of Poisoning Arising from Benzene)

สรุปสาระสำคัญ

๑. อนุสัญญานี้ให้ใช้บังคับแก่กิจกรรมทุกประเภทที่คนงานทำงานใกล้ชิดกับสารไฮโดรคาร์บอนเบนซีน (C_6H_6) และในการผลิตผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีเบนซีนผสมเกินกว่า ๑ เปอร์เซ็นต์ ตามปริมาณ

๒. ในกรณีที่มีผลิตภัณฑ์อื่นซึ่งไม่มีอันตราย หรือมีอันตรายน้อยกว่าเบนซีน ให้ใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นแทนเบนซีน หรือผลิตภัณฑ์ที่มีเบนซีนผสมอยู่ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงการผลิตเบนซีน การใช้เบนซีนเพื่อการสังเคราะห์ทางเคมี การใช้เบนซีนเป็นเชื้อเพลิงเครื่องยนต์ การวิเคราะห์หรืองานวิจัยที่ทำอยู่ในห้องทดลอง

๓. เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจในประเทศ อาจอนุญาตให้มีการยกเว้นการปฏิบัติตามข้อ ๑ และ ๒ ข้างต้นเป็นการชั่วคราวได้ ภายใต้เงื่อนไข และกำหนดระยะเวลา ซึ่งได้พิจารณาร่วมกับผู้แทนขององค์การนายจ้างและองค์การคนงานแล้ว ในการนี้ประเทศสมาชิกจะต้องรายงานให้สำนักงานการกรรมกรทราบตามความในมาตรา ๒๒ ของธรรมนูญองค์การกรรมกรระหว่างประเทศ

๔. จะต้องมีการห้ามการใช้เบนซีน หรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมเบนซีน ในงานบางอย่างตามความเหมาะสม โดยกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของประเทศรวมทั้งการมีมาตรการเพื่อป้องกันการแทรกซึมของสารเบนซีน กำหนดวิธีการวัดปริมาณของเบนซีนในอากาศในสถานที่ทำงาน ซึ่งต้องไม่เกิน ๒๕ ส่วนต่อล้าน หรือ ๘๐ มิลลิกรัม ต่อลูกบาศก์เมตร กำหนดให้ดำเนินงานในสถานที่ที่ปกปิดมิดชิด หรือมีมาตรการเพื่อกำจัดไอของสารเบนซีน จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันตัว วิธีป้องกันตัวและป้องกันอุบัติเหตุ นอกจากนี้จะต้องกำหนดให้มีการตรวจทางแพทย์ก่อนเข้าทำงานเป็นระยะ ๆ โดยนายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย ห้ามสตรีมีครรภ์ และมีบุตรอ่อนทำงานที่ใกล้ชิดกับเบนซีนรวมทั้งผู้เยาว์อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เว้นแต่

จะเป็นการฝึกหัดงาน โดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ภาชนะบรรจุเป็นชิ้นหรือผลิตภัณฑ์ผสมเป็นชิ้น จะต้องระบุชื่อไว้พร้อมกับเครื่องหมายแสดงอันตรายไว้อย่างชัดเจน

๕. การให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้ จะต้องกำหนดกฎหมายหรือข้อบังคับในประเทศให้สอดคล้องกับบทบัญญัติข้างต้นนี้ โดยกำหนดแนนอน บุคคลซึ่งจะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติตามบทบัญญัตินี้ และจะต้องให้มีการตรวจตราเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของอนุสัญญานี้

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า บทบัญญัติของอนุสัญญานี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานของกระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงสาธารณสุข สมควรจะมอบให้เป็นผู้พิจารณากำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้นว่าการก่อสร้างสถานประกอบการที่มีการใช้และผลิตเป็นชิ้น ข้อบังคับว่าด้วยการป้องกันอันตรายจากเป็นชิ้นให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ภายในประเทศไทยต่อไป

Recommendation 143

RECOMMENDATION CONCERNING PROTECTION AND FACILITIES TO BE AFFORDED TO WORKERS' REPRESENTATIVES IN THE UNDERTAKING

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-sixth Session on 2 June 1971, and

Having adopted the Workers' Representatives Convention, 1971, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to protection and facilities afforded to workers' representatives in the undertaking, which is the fifth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation,

adopts this twenty-third day of June of the year one thousand nine hundred and seventy-one the following Recommendation, which may be cited as the Workers' Representatives Recommendation, 1971:

I. Methods Of Implementation

1. Effect may be given to this Recommendation through national laws or regulations or collective agreements, or in any other manner consistent with national practice.

II. General Provisions

2. For the purpose of this Recommendation the term "workers' representatives" means persons who are recognised as such under national law or practice, whether they are-

- (a) trade union representatives, namely representatives designated or elected by trade unions or by the members of such unions; or
- (b) elected representatives, namely representatives who are freely elected by the workers of the undertaking in accordance with provisions of national laws or regulations or of collective agreements and whose functions do not include activities which are recognised

as the exclusive prerogative of trade unions in the country concerned.

3. National laws or regulations, collective agreements, arbitration awards or court decisions may determine the type or types of workers' representatives which should be entitled to the protection and facilities provided for in this Recommendation.

4. Where there exist in the same undertaking both trade union representatives and elected representatives, appropriate measures should be taken, wherever necessary, to ensure that the existence of elected representatives is not used to undermine the position of the trade unions concerned or their representatives and to encourage co-operation on all relevant matters between the elected representatives and the trade unions concerned and their representatives.

III. Protection Of Workers' Representatives

5. Workers' representatives in the undertaking should enjoy effective protection against any act prejudicial to them, including dismissal, based on their status or activities as a workers' representative or on union membership or participation in union activities, in so far as they act in conformity with existing laws or collective agreements or other jointly agreed arrangements.

6. (1) Where there are not sufficient relevant protective measures applicable to workers in general, specific measures should be taken to ensure effective protection of workers' representatives.

(2) These might include such measures as the following:

- (a) detailed and precise definition of the reasons justifying termination of employment of workers' representatives;
- (b) a requirement of consultation with, an advisory opinion from, or agreement of an independent body, public or private, or a joint body, before the dismissal of a workers' representative becomes final;
- (c) a special recourse procedure open to workers' representatives who consider that their employment has been unjustifiably terminated, or that they have been subjected to an unfavourable change in their conditions of employment or to unfair treatment;
- (d) in respect of the unjustified termination of employment of workers' representatives, provision for an effective remedy which, unless this is contrary to basic principles of the law of the country

concerned, should include the reinstatement of such representatives in their job with payment of unpaid wages and with maintenance of their acquired rights;

- (e) provision for laying upon the employer, in the case of any alleged discriminatory dismissal or unfavourable change in the conditions of employment of a workers' representative, the burden of proving that such action was justified;
- (f) recognition of a priority to be given to workers' representatives with regard to their retention in employment in case of reduction of the work force.

7. (1) Protection afforded under Paragraph 5 of this Recommendation should also apply to workers who are candidates, or have been nominated as candidates through such appropriate procedures as may exist, for election or appointment as workers' representatives.

(2) The same protection might also be afforded to workers who have ceased to be workers' representatives.

(3) The period during which such protection is enjoyed by the persons referred to in this Paragraph may be determined by the methods of implementation referred to in Paragraph 1 of this Recommendation.

8. (1) Persons who, upon termination of their mandate as workers' representatives in the undertaking in which they have been employed, resume work in that undertaking should retain, or have restored, all their rights, including those related to the nature of their job, to wages and to seniority.

(2) The questions whether, and to what extent, the provisions of subparagraph (1) of this Paragraph should apply to workers' representatives who have exercised their functions mainly outside the undertaking concerned should be left to national laws or regulations, collective agreements, arbitration awards or court decisions.

IV. Facilities To Be Afforded To Workers' Representatives

9 (1) Such facilities in the undertaking should be afforded to workers' representatives as may be appropriate in order to enable them to carry out their functions promptly and efficiently.

(2) In this connection account should be taken of the characteristics of the industrial relations system of the country and the needs, size and capabilities of the undertaking concerned.

(3) The granting of such facilities should not impair the efficient operation of the undertaking concerned.

10.(1) Workers' representatives in the undertaking should be afforded the necessary time off from work, without loss of pay or social and fringe benefits, for carrying out their representation functions in the undertaking.

(2) In the absence of appropriate provisions, a workers' representative may be required to obtain permission from his immediate supervisor or another appropriate representative of management designated for this purpose before he takes time off from work, such permission not to be unreasonably withheld.

(3) Reasonable limits may be set on the amount of time off which is granted to workers' representatives under subparagraph (1) of this Paragraph.

11.(1) In order to enable them to carry out their functions effectively, workers' representatives should be afforded the necessary time off for attending trade union meetings, training courses, seminars, congresses and conferences.

(2) Time off afforded under subparagraph (1) of this Paragraph should be afforded without loss of pay or social and fringe benefits, it being understood that the question of who should bear the resulting costs may be determined by the methods of implementation referred to in Paragraph 1 of this Recommendation.

12. Workers' representatives in the undertaking should be granted access to all workplaces in the undertaking, where such access is necessary to enable them to carry out their representation functions.

13. Workers' representatives should be granted without undue delay access to the management of the undertaking and to management representatives empowered to take decisions, as may be necessary for the proper exercise of their functions.

14. In the absence of other arrangements for the collection of trade union dues, workers' representatives authorised to do so by the trade union should be permitted to collect such dues regularly on the premises of the undertaking.

15.(1) Workers' representatives acting on behalf of a trade union should be authorised to post trade union notices on the premises of the undertaking in a place or places agreed on with the management and to which the workers have easy access.

(2) The management should permit workers' representatives acting on behalf of a trade union to distribute news sheets, pamphlets, publications and other documents of the union among the workers of the undertaking.

(3) The union notices and documents referred to in this Paragraph should relate to normal trade union activities and their posting and distribution should not prejudice the orderly operation and tidiness of the undertaking.

(4) Workers' representatives who are elected representatives in the meaning of clause (b) of Paragraph 2 of this Recommendation should be given similar facilities consistent with their functions.

16. The management should make available to workers' representatives, under the conditions and to the extent which may be determined by the methods of implementation referred to in Paragraph 1 of this Recommendation, such material facilities and information as may be necessary for the exercise of their functions.

17.(1) Trade union representatives who are not employed in the undertaking but whose trade union has members employed therein should be granted access to the undertaking.

(2) The determination of the conditions for such access should be left to the methods of implementation referred to in Paragraphs 1 and 3 of this Recommendation.

สรุปสาระสำคัญและความเห็นประกอบ
ข้อแนะนำฉบับที่ ๑๔๓ ว่าด้วยการคุ้มครองและอำนวยความสะดวก
ให้แก่ผู้แทนของแรงงานในสถานประกอบการ
(Recommendation 143 : Concerning Protection and Facilities to Be Afforded
to Workers' Representative in The Undertaking)

สรุปสาระสำคัญ

๑. การบังคับใช้ของข้อแนะนำนี้ อาจดำเนินการได้โดยกฎหมาย กฎข้อบังคับหรือข้อตกลงของการเจรจาต่อรองร่วมหรือโดยวิธีการอื่นตามแนวการปฏิบัติของประเทศ

๒. มาตรการเพื่อการคุ้มครองและอำนวยความสะดวกแก่ผู้แทนลูกจ้างคนงานในข้อแนะนำที่เป็นรายละเอียดเพิ่มเติมจากอนุสัญญาฉบับที่ ๑๓๕ ว่าด้วยเรื่องเดียวกันนี้ โดยแบ่งเป็นการคุ้มครองผู้แทนคนงาน และการอำนวยความสะดวกให้ผู้แทนลูกจ้างคนงาน

๓. การคุ้มครองผู้แทนลูกจ้างคนงาน ควรจะต้องกำหนดให้มีมาตรการในเรื่อง :-

ก. รายละเอียดและเหตุผลในการที่จะเลิกจ้างผู้แทนลูกจ้างคนงาน

ข. ก่อนจะมีการปลดผู้แทนลูกจ้างคนงานออก จะต้องมีการหารือกันหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ซึ่งอาจประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือของเอกชน หรือคณะกรรมการร่วมของทั้ง ๒ ฝ่าย

ค. ให้ผู้แทนคนงานนั้นมีสิทธิร้องเรียนได้เมื่อเห็นว่าตนได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมจากนายจ้าง

ง. ในกรณีที่นายจ้างปฏิบัติไม่สมเหตุผล จะต้องให้มีการแก้ไข รวมทั้งให้มีการรับเข้าทำงานในตำแหน่งเดิม จ่ายค่าจ้างที่ค้าง และให้คืนสิทธิต่างๆ ที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้ นอกจากจะมีกฎหมายระบุให้เป็นอย่างอื่น

- จ. เป็นหน้าที่ของนายจ้างที่จะต้องพิสูจน์ว่าการให้ออกจากงานหรือเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างงานของผู้แทนลูกจ้างคนงาน นั้นเป็นการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม
- ฉ. ในกรณีที่มีการปลดคนงานเนื่องจากความจำเป็นต้องลดจำนวนคนงาน จะต้องพิจารณาให้ผู้แทนคนงานถูกปลดทีหลังสุด

๔. การอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้แทนลูกจ้างคนงาน จะต้องคำนึงถึงลักษณะของระบบแรงงานสัมพันธ์และสภาพทั่วไปของสถานประกอบการนั้น และต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพของสถานประกอบการ ข้อกำหนดในเรื่องการอำนวยความสะดวก เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนลูกจ้างคนงาน โดยไม่กระทบกระเทือนต่อค่าจ้างและผลประโยชน์อื่น ๆ ของผู้แทนลูกจ้าง ได้แก่ :-

- ก. อนุญาตให้ผู้แทนลูกจ้างคนงานลางานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนลูกจ้างคนงานในสถานประกอบการของตนได้ เช่น ไปร่วมการประชุมสหภาพแรงงาน และเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา หรือประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งนี้ จะต้องกำหนดลักษณะการลาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้แน่นอน
- ข. อนุญาตให้ผู้แทนลูกจ้างเข้าไปยังส่วนต่างๆ ของสถานที่ทำงานเท่าที่จำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนลูกจ้างคนงาน รวมทั้งการเข้าพบฝ่ายจัดการหรือผู้แทนฝ่ายจัดการที่มีอำนาจในการตัดสินใจได้เท่าที่จำเป็น ให้ผู้แทนลูกจ้างคนงานที่ได้รับอนุมัติจากสหภาพแรงงานเก็บค่าสมาชิกสหภาพแรงงาน ภายในบริเวณสถานประกอบการได้ และมีสิทธิที่จะปิดประกาศข้อความของสหภาพแรงงานได้ในบริเวณที่ได้รับอนุญาตจากฝ่ายจัดการ รวมทั้งการแจกข่าวสาร อนุสาร หรือสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับกิจกรรมของสหภาพแรงงาน ระหว่างพวกคนงานในสถานประกอบการได้
- ง. อนุญาตให้ตัวแทนของสหภาพแรงงานซึ่งไม่ได้ทำงานอยู่ในสถานประกอบการเข้าไปในบริเวณสถานประกอบการได้ หากสถานประกอบการนั้นมีสมาชิกของสหภาพแรงงานนั้นทำงานอยู่

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่าบทบัญญัติของข้อแนะนำนี้ควรจะได้นำมาพิจารณาประกอบ การเสนอและการใช้กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการแรงงานสัมพันธ์ อย่างไรก็ตาม การ พิจารณาข้อเสนอนี้จะต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ และความเหมาะสมในประเทศเป็น สำคัญด้วย

Recommendation 144

RECOMMENDATION CONCERNING PROTECTION AGAINST HAZARDS
OF POISONING ARISING FROM BENZENE

The General Conference of the International Labour Organisation,
Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International
Labour Office, and having met in its Fifty-sixth Session on
2 June 1971, and
Having adopted the Benzene Convention 1971, and
Having decided upon the adoption of certain proposals with regard
to protection
against hazards arising from benzene, which is the sixth item
on the agenda of the session, and
Having determined that these proposals shall take the form of a
Recommendation,

adopts this twenty-third day of June of the year one thousand nine
hundred and seventy-one the following Recommendation, which may be
cited as the Benzene Recommendation, 1971:

I. SCOPE

1. This Recommendation applies to all activities involving expo-
sure of workers to:

- (a) the aromatic hydrocarbon benzene C_6H_6 , hereinafter referred to
as "benzene";
- (b) products the benzene content of which exceeds 1 per cent by volume,
hereinafter referred to as "products containing benzene";
the benzene content should be determined by analytical methods
recommended by the competent international organisations.

2. Notwithstanding the provision of Paragraph 1 of this Recom-
mendation, the benzene content of products not covered by clause (b)
of that Paragraph should be progressively reduced to as low a level
as practicable where this is necessary for the protection for the
protection of the health of workers.

II. RESTRICTIONS ON THE USE OF BENZENE

3. (1) Whenever harmless or less harmful substitute products are available they should be used instead of benzene or products containing benzene.

(2) Subparagraph (1) of this Paragraph does not apply to-

- (a) the production of benzene;
- (b) the use of benzene for chemical synthesis
- (c) the use of benzene in motor fuel;
- (d) analytical or research work carried out in laboratories.

4. (1) The use of benzene and of products containing benzene should be prohibited in certain work processes to be specified by national laws or regulations.

(2) This prohibition should at least include the use of benzene and of products containing benzene as a solvent or diluent, except where the process is carried out in an enclosed system or where there are other equally safe methods of work.

5. The sale of certain industrial products containing benzene (such as paints, varnishes, mastics, glues, adhesives, inks and various solutions), to be specified by national laws or regulations, should be prohibited in cases to be determined by the competent authority.

III. TECHNICAL MEASURES FOR THE PREVENTION OF HAZARDS;
OCCUPATIONAL HYGIENE

6. (1) Occupational hygiene and technical measures should be taken to ensure effective protection of workers exposed to benzene or to products containing benzene.

(2) Notwithstanding the provisions of Paragraph 1 of this Recommendation, such measures should also be taken where workers are exposed to products the benzene content of which is below 1 per cent by volume, if this is necessary to ensure that the concentration of benzene in the air remains below the maximum fixed by the competent authority.

7. (1) In premises where benzene or products containing benzene are manufactured, handled or used, all necessary measures should be taken to prevent the escape of benzene vapour into the air of places of employment.

(2) Where workers are exposed to benzene or to products containing benzene, the employer should ensure that the concentration of benzene in the air of the places of employment does not exceed a maximum which should be fixed by the competent authority at a level not exceeding a ceiling value of 25 parts per million (80 mg/m³).

(3) The maximum concentration referred to in subparagraph (2) of this Paragraph should be lowered as soon as possible if medical evidence shows this to be desirable.

(4) The competent authority should issue directions on carrying out the measurement of the concentration of benzene in the air of places of employment.

8. (1) Work processes involving the use of benzene or of products containing benzene should as far as practicable be carried out in an enclosed system.

(2) Where it is not practicable for the work processes to be carried out in an enclosed system, places of work in which benzene or products containing benzene are used should be equipped with effective means to ensure the removal of benzene vapour to the extent necessary for the protection of the health of the workers.

(3) Care should be taken to ensure that wastes containing liquid benzene or benzene vapour do not endanger the health of workers.

9. (1) Workers who may have skin contact with liquid benzene or liquid products containing benzene should be provided with adequate means of personal protection against the risk of absorbing benzene through the skin.

(2) workers who for special reasons may be exposed to concentrations of benzene in the air of places of employment which exceed the maximum referred to in Paragraph 7, subparagraph (2), of this Recommendation should be provided with adequate means of personal protection against the risk of inhaling benzene vapour. The duration of exposure should be limited as possible.

10. Every worker exposed to benzene or to products containing benzene should wear appropriate work clothes.

11. The use of benzene or of products containing benzene by workers for cleaning their hands or their work clothes should be prohibited.

12. Food should not be introduced into or consumed in areas in which benzene or products containing benzene are manufactured, handled or used. Smoking should be prohibited in such areas.

13. In undertakings in which benzene or products containing benzene are manufactured, handled or used, all appropriate measures should be taken by the employer to have available for workers-

- (a) sufficient and suitable washing facilities, in suitable places and properly maintained;
- (b) suitable accommodation for taking meals, appropriate arrangements exist for the workers to take their meals elsewhere;
- (c) changing rooms or other suitable facilities, where work clothing can be stored separately from the ordinary clothes of the workers.

14. (1) The means of personal protection referred to in Paragraph 9 of this Recommendation and the work clothes referred to in Paragraph 10 thereof should be supplied, cleaned and regularly maintained by the employer.

(2) The workers concerned should be required to use these means of personal protection and these work clothes, and to take care of them.

IV. MEDICAL MEASURES

15. (1) Workers who are employed in work processes involving exposure to benzene or to products containing benzene should undergo-

- (a) a thorough pre-employment medical examination for fitness for employment which should include a blood test;
- (b) periodic re-examinations, which should include biological tests including a bloodtest, at intervals, of not more than one year, fixed by national laws or regulations.

(2) The competent authority in a country may, after consultation with the most representative organisations of employers and workers concerned, where such exist, permit exceptions from the provisions of subparagraph (1) of this Paragraph in respect of specified categories of workers.

16 On the occasion of the medical examination the workers concerned should be given written instructions on protective measures against the health hazards of benzene.

17. The medical examinations provided for in Paragraph 15, subparagraph (1), of this Recommendation should be-

- (a) carried out under the responsibility of a qualified physician, approved by the competent authority, and with the assistance, as appropriate, of a competent laboratory;
- (b) certified in an appropriate manner.

18. These medical examinations should be carried out during working hours, and should not involve the workers in any expense.

19. Women medically certified as pregnant, and nursing mothers, should not be employed in work processes involving exposure to benzene or products containing benzene.

20. Young persons under 18 years of age should not be employed in work processes involving exposure to benzene or products containing benzene, except where they are undergoing education or training and are under adequate technical and medical supervision.

V. CONTAINERS

21. (1) The word "Benzene" and the necessary danger symbols should be clearly visible on any container holding benzene or products containing benzene.

(2) An indication of the percentage of benzene contained in the product in question should also be given.

(3) The danger symbols referred to in subparagraph (1) of this Paragraph should be internationally recognised.

22. Benzene and products containing benzene should not be brought into any place of employment except in containers which are of suitable material, adequate strength, and so designed and constructed as to prevent any leakage, or inadvertent escape of vapours.

VI. MEASURES OF EDUCATION

23. Each Member should take appropriate steps to provide that any worker exposed to benzene or products containing benzene receives appropriate training and instructions at the employer's expense on measures to safeguard health and prevent accidents, as well as on the appropriate action if there is any evidence of poisoning.

24. In appropriate positions in premises in which benzene or products containing benzene are used, notices should be displayed which indicate-

- (a) the hazards;
- (b) the preventive measures to be taken;
- (c) the protective equipment to be used;
- (d) first-aid measures to be taken in cases of acute benzene poisoning.

VII. GENERAL PROVISIONS

25. Each Member should-

- (a) by laws or regulations or any other method consistent with national practice and conditions, take such steps as may be necessary to give effect to the provisions of this Recommendation;
- (b) in accordance with national practice, specify the person or persons on whom the obligation of compliance with the provisions of this Recommendation rests;
- (c) provide appropriate inspection services for the purpose of supervising the application of the provisions of this Recommendation, or satisfy itself that appropriate inspection is carried out.

26. The competent authority in each country should actively promote research into harmless or less harmful products which could replace benzene.

27. The competent authority should establish a statistical system for reporting data concerning medically observed cases of benzene poisoning and these should be published annually.

สรุปสาระสำคัญของความเห็นประกอบ
ข้อเสนอแนะที่ ๑๔๔ ว่าด้วยการป้องกันอันตรายจากพิษเบนซีน
(Recommendation 144 : Concerning Protection against Hazards to
Poisoning Arising from Benzene)

สรุปสาระสำคัญของข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะฉบับนี้ กำหนดขึ้นเพื่อใช้บังคับต่อกิจการทุกอย่างที่ดำเนินงานทำงานใกล้เคียงกับสารต่อไปนี้

ก. ไฮโดรคาร์บอนเบนซีนที่มีกลิ่นหอม (C_6H_6)

ข. ผลิตภัณฑ์ที่มีเบนซีนผสมอยู่เกินกว่า ๑ เปอร์เซ็นต์ตามปริมาณ

สำหรับส่วนผสมของเบนซีนในผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่เข้าข่ายข้างต้นนี้ ควรลดลงเหลือระดับต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และถ้าสามารถใช้ผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่เป็นอันตราย หรือมีอันตรายน้อยกว่าเบนซีนได้ก็ควรใช้แทน แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงการผลิตเบนซีน การใช้เบนซีนเพื่อการสังเคราะห์ทางเคมี การใช้เบนซีนเป็นเชื้อเพลิงเครื่องยนต์ การวิเคราะห์ หรืองานวิจัยที่ทำอยู่ในห้องทดลอง

๒. ข้อห้ามหรือข้อจำกัดในการใช้เบนซีน ควรจะกำหนดขึ้นโดยกฎหมายหรือกฎข้อบังคับของประเทศ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจ

๓. มาตรการทางวิชาการที่จะกำหนดขึ้นเพื่อป้องกันอันตรายจากพิษเบนซีนนี้ ควรจะกำหนดขึ้นทั้งในด้านอาชีวอนามัย มาตรการทางแพทย์ ภาชนะที่ใช้บรรจุเบนซีน และการให้การศึกษาเพื่อทราบถึงมาตรการที่จะป้องกันสุขภาพอนามัย และอุบัติเหตุอันตรายตลอดจนการแก้ไขและปฐมพยาบาลเมื่อถูกพิษรุนแรงของเบนซีน

๔. ประเทศสมาชิกขององค์การการกรรมกรฯ ทุกประเทศจะดำเนินการที่จำเป็นเพื่อให้เกิดผลตามข้อแนะนำนี้ ควรจะจัดให้มีการกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบ และปฏิบัติตามข้อแนะนำนี้ การตรวจ การวิจัย เพื่อใช้ผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่มีอันตรายแทน และการพิมพ์รายงานสถิติเกี่ยวกับจำนวนกรณีที่มีผู้ป่วยเนื่องจากถูกพิษเบนซีนเพื่อเผยแพร่

กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่าหลักการตามข้อแนะนำฉบับนี้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานในความดูแลของกระทรวงสาธารณสุข เห็นสมควรที่จะได้พิจารณาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกกฎข้อบังคับภายในประเทศต่อไป ในขั้นนี้เห็นสมควรเสนอเจ้าหน้าที่เพื่อทราบตามความในมาตรา ๑๔ ของธรรมนูญองค์การการกระทำความร่วมมือระหว่างประเทศก่อน

CONSTITUTION OF THE
INTERNATIONAL LABOUR-ORGANISATION

Article 19

1. When the Conference has decided on the adoption of proposals with regard to an item on the agenda, it will rest with the Conference to determine whether these proposals should take the form : (a) of an international Convention, or (b) of a Recommendation to meet circumstances where the subject, or aspect of it, dealt with is not considered suitable or appropriate at that time for a Convention.
2. In either case a majority of two-thirds of the votes cast by the delegates present shall be necessary on the final vote for the adoption of the Convention or Recommendation, as the case may be, by the Conference.
3. In framing any Convention or Recommendation of general application the Conference shall have due regard to those countries in which climatic conditions, the imperfect development of industrial organisation, or other special circumstances make the industrial conditions substantially different and shall suggest the modifications, if any, which it considers may be required to meet the case of such countries.
4. Two copies of the Convention or Recommendation shall be authenticated by the signatures of the President of the Conference and of the Director-General. Of these copies one shall be deposited in the archives of the International Labour Office and the other with the Secretary-General of the United Nations. The Director-General will communicate a certified copy of the Convention or Recommendation to each of the Members.
5. In the case of a Convention---
  - (a) The Convention will be communicated to all Members for ratification ;
  - (b) each of the Members undertakes that it will, within the period of one year at most from the closing of the session of the Conference, or if it is impossible owing to exceptional circumstances to do so within the period of one year, then at the earliest practicable moment and in no case later than 18 months from the closing of the session of the Conference, bring the Convention before the authority or authorities within whose competence the matter lies, for the enactment of legislation or other action ;

- (c) Members shall inform the Director-General of the International Labour Office of the measures taken in accordance with this article to bring the Convention before the said competent authority or authorities, with particulars of the authority or authorities regarded as competent, and of the action taken by them ;
- (d) if the Member obtains the consent of the authority or authorities within whose competence the matter lies, it will communicate the formal ratification of the Convention to the Director-General and will take such action as may be necessary to make effective the provisions of such Convention ;
- (e) if the Member does not obtain the consent of the authority or authorities within whose competence the matter lies, no further obligation shall rest upon the Member except that it shall report to the Director-General of the International Labour Office, at appropriate intervals as requested by the Governing Body, the position of its law and practice in regard to the matters dealt with in the Convention, showing the extent to which effect has been given, or is proposed to be given, to any of the provisions of the Convention by legislation, administrative action, collective agreement or otherwise and stating the difficulties which prevent or delay the ratification of such Convention.

6. In the case of a Recommendation---

- (a) the Recommendation will be communicated to all Members for their consideration with a view to effect being given to it by national legislation or otherwise ;
- (b) each of the Members undertakes that it will, within a period of one year at most from the closing of the session of the Conference, or if it is impossible owing to exceptional circumstances to do so within the period of one year, then at the earliest practicable moment and in no case later than 18 months after the closing of the Conference, bring the Recommendation before the authority or authorities within whose competence the matter lies for the enactment of legislation or other action ;
- (c) the Members shall inform the Director-General of the International Labour Office of the measures taken in accordance with this article to bring the Recommendation before the said competent authority or authorities with particulars of the authority or authorities regarded as competent, and of the action taken by them ;

- (d) apart from bringing the Recommendation before the said competent authority or authorities, no further obligation shall rest upon the Members, except that they shall report to the Director-General of the International Labour Office, at appropriate intervals as requested by the Governing Body, the position of the law and practice in their country in regard to the matters dealt with in the Recommendation, showing the extent to which effect has been given, or is proposed to be given, to the provisions of the Recommendation and such modifications of these provisions as it has been found or may be found necessary to make in adopting or applying them.

7. In the case of a federal State, the following provisions shall apply :

- (a) in respect of Conventions and Recommendations which the federal government regards as appropriate under its constitutional system for federal action, the obligations of the federal State shall be the same as those of Members which are not federal States ;
- (b) in respect of Conventions and Recommendations which the federal government regards as appropriate under its constitutional system, in whole or in part, for action by the constituent states, provinces, or cantons rather than for federal action, the federal government shall---
- (i) make, in accordance with its Constitution and the Constitutions of the states, provinces or cantons concerned, effective arrangements for the reference of such Conventions and Recommendations not later than 18 months from the closing of the session of the Conference to the appropriate federal, state, provincial or cantonal authorities for the enactment of legislation or other action ;
- (ii) arrange, subject to the concurrence of the state, provincial or cantonal governments concerned, for periodical consultations between the federal and the state, provincial or cantonal authorities with a view to promoting within the federal State co-ordinated action to give effect to the provisions of such Conventions and Recommendations ;
- (iii) inform the Director-General of the International Labour Office of the measures taken in accordance with this article to bring such Conventions and Recommendations before the appropriate federal, state, provincial or cantonal authorities with particulars of the authorities

regarded as appropriate and of the action taken by them ;

- (iv) in respect of each such Convention which it has not ratified, report to the Director-General of the International Labour Office, at appropriate intervals as requested by the Governing Body, the position of the law and practice of the federation and its constituent states, provinces or cantons in regard to the Convention, showing the extent to which effect has been given, or is proposed to be given, to any of the provisions of the Convention by legislation, administrative action, collective agreement, or otherwise ;
- (v) in respect of each such Recommendation, report to the Director-General of the International Labour Office, at appropriate intervals as requested by the Governing Body, the position of the law and practice of the federation and its constituent states, provinces or cantons in regard to the Recommendation, showing the extent to which effect has been given, or is proposed to be given, to the provisions of the Recommendation and such modifications of these provisions as have been found or may be found necessary in adopting or applying them.

8. In no case shall the adoption of any Convention or Recommendation by the Conference, or the ratification of any Convention by any Member, be deemed to affect any law, award, custom or agreement which ensures more favourable conditions to the workers concerned than those provided for in the Convention or Recommendation.

(คำแปล)

ธรรมนูญองค์การการกรรมระหว่างประเทศ
(CONSTITUTION OF THE INTERNATIONAL
LABOUR ORGANISATION)

มาตรา ๑๕

๑. เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้ตกลงรับเอาข้อเสนอเกี่ยวกับเรื่องใดในระเบียบวาระการประชุมแล้ว เป็นหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่จะต้องพิจารณากำหนดว่าข้อเสนอนี้ควรดำเนินการในรูป (ก) อนุสัญญา หรือ (ข) ข้อแนะระหว่างประเทศ เพื่อให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ในกรณี que ที่พิจารณาเห็นว่าเรื่องหรือประเด็นดังกล่าว ยังไม่เหมาะหรือไม่เป็นการสมควรในขณะนั้นที่จะดำเนินการในรูปอนุสัญญา

๒. ในการลงคะแนนเสียงขั้นสุดท้ายเพื่อรับเอาอนุสัญญาหรือข้อแนะ ที่ประชุมใหญ่จะต้องลงคะแนนเสียงข้างมากสองในสามของคะแนนเสียงของผู้แทนที่มาประชุมทั้งหมด

๓. ในการตราร่างอนุสัญญาหรือข้อแนะเพื่อการบังคับใช้ทั่วไปนั้น ที่ประชุมใหญ่จะต้องคำนึงถึงประเทศต่าง ๆ ที่มีภาวะอากาศ การจัดองค์การอุตสาหกรรมที่ยังไม่พัฒนาอย่างสมบูรณ์หรือสภาพแวดล้อมพิเศษอื่นใด อันทำให้สภาพทางอุตสาหกรรมแตกต่างกันในสาระสำคัญ และจะได้เสนอข้อแก้ไขอันอาจมีที่เห็นว่าจำเป็นแก่กรณีสำหรับประเทศเหล่านั้น

๔. อนุสัญญาหรือข้อแนะสองฉบับจะต้องมีการลงนามรับรองโดยประธานที่ประชุมใหญ่และผู้อำนวยการฯ ฉบับหนึ่งให้เก็บรักษาไว้ ณ ที่เก็บเอกสารแห่งสำนักงานการกรรมระหว่างประเทศ และอีกฉบับหนึ่งให้เก็บไว้ที่เลขาธิการสหประชาชาติ ผู้อำนวยการฯ จะจัดส่งอนุสัญญาหรือข้อแนะฉบับที่รับรองถูกต้องไปยังแต่ละสมาชิก

๕. ในกรณีที่เป็นอนุสัญญา

(ก) อนุสัญญานั้น ๆ จะต้องส่งให้แก่สมาชิกทั้งปวงเพื่อให้สัตยาบัน

๖. ในกรณีที่เป็นข้อเสนอ

- (ก) ข้อเสนอแนะนั้น ๆ จะส่งให้สมาชิกทั้งปวงเพื่อพิจารณาในอันที่จะนำมาบังคับใช้โดยนิติบัญญัติแห่งชาติหรือโดยประการอื่นใด
- (ข) แต่ละสมาชิกรับที่จะเสนอข้อเสนอแนะนั้น ๆ ต่อเจ้าหน้าที่หรือบรรดาเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจเกี่ยวกับการนี้ ภายในระยะเวลาหนึ่งปีเป็นอย่างช้านับแต่การปิดสมัยการประชุมใหญ่ หรือหากไม่สามารถเสนอภายในระยะเวลาหนึ่งปีเนื่องจากเหตุการณ์พิเศษ ให้นำเสนอโดยเร็วที่สุดที่พึงจะทำได้ และไม่ว่ากรณีใดก็ตามจะต้องไม่ช้ากว่าสิบแปดเดือนนับแต่การปิดสมัยการประชุมใหญ่ เพื่อตราเป็นกฎหมายบังคับใช้หรือเพื่อการดำเนินการอื่น
- (ค) สมาชิกจะแจ้งให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานการกรรมระหว่างประเทศทราบถึงมาตรการที่ได้ดำเนินการตามมาตรานี้ ในการนำข้อเสนอแนะเสนอต่อเจ้าหน้าที่หรือบรรดาเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจพร้อมด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือบรรดาเจ้าหน้าที่ซึ่งถือว่าเป็นผู้ทรงอำนาจในการนี้ และการปฏิบัติการที่ได้ดำเนินไปแล้วของเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจดังกล่าวด้วย
- (ง) นอกจากการนำข้อเสนอแนะเสนอเจ้าหน้าที่หรือบรรดาเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจดังกล่าวก็ไม่มีข้อผูกพันใดต่อสมาชิกอีก เว้นแต่จะต้องรายงานต่อผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานการกรรมระหว่างประเทศ ในระยะเวลาอันเหมาะสมตามคณะประศาสน์การจะได้ร้องขอเรื่องสภาพการทางกฎหมายและทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้กำหนดไว้ในข้อเสนอแนะนั้น โดยแจ้งให้ทราบถึงขอบเขตที่ได้ให้ผลบังคับใช้หรือที่เสนอที่จะให้ผลบังคับใช้แก่บทบัญญัติแห่งข้อเสนอแนะนั้น และข้อแก้ไขบทบัญญัตินั้นเท่าที่ปรากฏหรืออาจปรากฏว่าเป็นการจำเป็นในการรับเอาหรือนำบทบัญญัตินั้นมาใช้

๗. ในกรณีสหพันธรัฐ บทบัญญัติต่อไปนี้จะใช้บังคับ

(ก) ในส่วนที่เกี่ยวกับอนุสัญญาและข้อแนะที่รัฐบาลสหพันธ์พิจารณา เห็นว่าเป็นการเหมาะสมภายใต้ระบบธรรมเนียมการปกครองของตน สำหรับการดำเนินการของสหพันธ์ ข้อผูกพันของสหพันธรัฐย่อม เป็นเช่นเดียวกับข้อผูกพันของสมาชิกอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่สหพันธรัฐ

(ข) ในส่วนที่เกี่ยวกับอนุสัญญาและข้อแนะที่รัฐบาลสหพันธ์พิจารณา เห็นว่าเป็นการเหมาะสมภายใต้ระบบธรรมเนียมการปกครองของตน จะเป็นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตามสำหรับการดำเนินการของรัฐประกอบ สหพันธ์ แคว้น หรือมณฑล แทนที่จะเป็นการดำเนินการของสหพันธ์ รัฐบาลสหพันธ์จะ :-

(๑) จัดการตามธรรมเนียมของรัฐบาลสหพันธ์ และธรรมเนียมของรัฐ แคว้น หรือมณฑลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีการเสนออนุสัญญา และข้อแนะนั้น ๆ ต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสหพันธ์ ของรัฐ ของแคว้น หรือของมณฑล ภายในระยะเวลาไม่เกินกว่าสิบแปด เดือนนับแต่การปิดสมัยการประชุมใหญ่ เพื่อตราเป็นกฎหมาย บังคับใช้หรือการดำเนินการอื่น

(๒) จัดดำเนินการตามความเห็นพ้องกันของรัฐบาลแห่งรัฐ แคว้น หรือมณฑลที่เกี่ยวข้อง ให้มีการปรึกษาหารือเป็นระยะ ๆ ระหว่าง เจ้าหน้าที่ของสหพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ แคว้นหรือมณฑล เพื่อ ส่งเสริมให้มีการประสานงานภายในรัฐสหพันธ์เพื่อให้มีการบังคับ บทบัญญัติแห่งอนุสัญญาและข้อแนะนั้น ๆ

(๓) แจ้งให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานการกรรมระหว่างประเทศทราบ ถึงมาตรการที่ได้ดำเนินการตามมาตรานี้ ในการนำอนุสัญญาและ ข้อแนะเสนอต่อเจ้าหน้าที่ของสหพันธ์ ของรัฐ ของแคว้น หรือ ของมณฑล พร้อมด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ที่ถือว่า

เหมาะสมแก่การนี้ และการปฏิบัติการที่ได้ดำเนินไปแล้วของเจ้าหน้าที่ที่ตั้งกล่าวด้วย

- (๔) ในส่วนที่เกี่ยวกับอนุสัญญาแต่ละฉบับที่รัฐบาลสหพันธ์ยังมีได้ให้สัตยาบันจะรายงานต่อผู้อำนวยการสำนักงานการกรรมกรระหว่างประเทศในระยะเวลาอันเหมาะสมตามคณะประกาศนึ่งการจะได้ร้องขอ เรื่องสภาพการทางกฎหมายและทางปฏิบัติของสหพันธ์และรัฐประกอบสหพันธ์ แคว้นหรือมณฑล โดยแจ้งให้ทราบถึงขอบเขตที่ได้ให้ผลบังคับใช้หรือที่เสนอที่จะให้ผลบังคับใช้แก่บทบัญญัติแห่งอนุสัญญานั้น โดยนิติบัญญัติ การปฏิบัติการฝ่ายปกครอง ข้อเสนอตกลงร่วมหรือโดยประการอื่นใด
- (๕) ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อแนะแต่ละฉบับนั้น จะรายงานต่อผู้อำนวยการสำนักงานการกรรมกรระหว่างประเทศ ในระยะเวลาอันเหมาะสมตามคณะประกาศนึ่งการจะได้ร้องขอ เรื่องสภาพการทางกฎหมายและทางปฏิบัติของสหพันธ์ และรัฐประกอบสหพันธ์ แคว้น หรือมณฑล เกี่ยวกับข้อแนะนั้น โดยแจ้งให้ทราบถึงขอบเขตที่ได้ให้ผลบังคับใช้หรือที่เสนอที่จะให้ผลบังคับใช้แก่บทบัญญัตินั้นเท่าที่ปรากฏหรืออาจปรากฏว่าเป็นการจำเป็นในการรับเอาหรือนำบทบัญญัตินั้นมาใช้

๘. ไม่ว่าในกรณีใดก็ตาม มิให้ถือว่าการรับเอาอนุสัญญาหรือข้อแนะใดๆ โดยที่ประชุมใหญ่ หรือการให้สัตยาบันอนุสัญญาโดยสมาชิกใดๆ มีผลกระทบกระเทือนต่อกฎหมาย คำชี้ขาด จารีตประเพณี หรือข้อตกลงใดๆ ซึ่งได้ให้ฐานภาพแก่คณงานที่เกี่ยวข้องดีกว่าที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาหรือข้อแนะแต่อย่างใด

เรื่องนี้ได้แจ้งให้ท่านสมาชิกแล้ว จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นายบุญย์ เจริญไชย : ท่านประธานที่เคารพ เกี่ยวกับเรื่องที่ท่านประธานได้อ่านและแจ้งให้ที่ประชุมสภานี้ทราบนั้น กระผมรู้สึกว่าจะเป็นการขัดต่อระเบียบประเพณีการปกครองตามรัฐธรรมนูญ เพราะท่านุสัญญาไม่มีชื่อที่เขียนไว้ชัดเจนว่า จะต้องออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับ ในกรณีทีอนุสัญญาหรือสนธิสัญญาใดตามรัฐธรรมนูญที่เคยเขียนมา บอกว่าถ้ามีบทบัญญัติที่จะต้องเปลี่ยนแปลงอาณาเขตหรือมีบทบัญญัติที่จำต้องออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับแล้วจะต้องขออนุมัติต่อสภา เพราะฉะนั้นในปัญหาเรื่องนี้เป็นปัญหาซึ่งจะต้องออกกฎหมายตามอนุสัญญาต่าง ๆ เหล่านี้ กระผมคิดว่าเป็นเรื่องซึ่งจะต้องขออนุมัติต่อสภามากกว่าที่จะแจ้งให้ทราบ จึงใคร่ขอตั้งข้อสังเกต และใคร่ขอฟังความคิดเห็นทางฝ่ายรัฐบาลในเรื่องนี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : รัฐบาลจะแถลงใหม่ครับ

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ (นายกรัฐมนตรี) : รัฐบาลรับข้อสังเกตไว้ จะทราบเรียนให้ทราบทีหลังครับ

(ที่ประชุมรับทราบ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก่อนที่จะดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป ผมได้รับญัตติขอเปลี่ยนระเบียบวาระประชุม เป็นญัตติของคุณสุรินทร์ มาศดิตถ์

๑. ขอให้ยกเอาระเบียบวาระที่ ๙, ๑๐, ๑๑ และ ๑๒ ขึ้นพิจารณาก่อนระเบียบวาระที่ ๒ คือร่างพระราชบัญญัติของท่านสมาชิกหลายท่าน ที่เป็นร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่อดีตสมาชิกสภาผู้แทน ๓ ท่านที่กำลังถูกจำคุกอยู่ในขณะนี้ แล้วก็

๒. ญัตตินี้ขอให้รวมระเบียบวาระทั้ง ๔ ฉบับนั้นให้พิจารณาพร้อมกัน คือร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ๓ ฉบับ และร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖/๒๕๑๕ เชิญคุณประจวบครับ

นายประจวบ ทองอุไร : ท่านประธานที่เคารพ ร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับที่ท่านสมาชิกเสนอขอรวมระเบียบวาระเพื่อพิจารณาพร้อมกันนี้ ถ้าหากพิจารณาดูหลักการและเหตุผลเท่าที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนั้น ก็จะเห็นได้ว่ามีข้อความที่ไม่สู้จะตรงกันนัก แต่ก็จับสาระสำคัญ หรือมีจุดมุ่งหมายตรงกัน คือต้องการให้ผู้ที่ถูกลงโทษโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕ ได้พ้นโทษ หรือไม่มีมลทินโทษต่อไป แต่เนื่องจากชื่อของร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ไม่เหมือนกัน คือ ๓ ฉบับแรกเป็นร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ส่วนอีกฉบับหนึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖/๒๕๑๕ ชื่อที่แตกต่างกันของร่างพระราชบัญญัติ .....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ ขอประทานโทษครับ คุณประจวบประเด็นที่จะต้องพิจารณาคือ จะเปลี่ยนระเบียบวาระหรือไม่

นายประจวบ ทองอุไร : คือ ผมเห็นว่าไม่เปลี่ยน แต่ผมอธิบายเหตุผลให้ประธานทราบครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญครับ

นายประจวบ ทองอุไร : ชื่อร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ ผมเห็นว่าแตกต่างกัน ซึ่งผลที่จะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติหรือผลที่จะเกิดขึ้นตามมาในภายหลังอาจจะไม่เหมือนกัน ถ้าหากว่าเรารวบรวมทั้ง ๔ ฉบับมาพิจารณาในระเบียบวาระเดียวกัน ผมก็เห็นว่าอาจจะเป็นการไม่เรียบร้อยหรือไม่ถูกต้องสมบูรณ์นัก การที่ผมมีความเข้าใจเช่นนี้ ก็เพราะเหตุว่า เมื่อคราวที่แล้วที่เราได้ทักท้วงรัฐบาลในการเสนอพระราชกำหนดแก้ไขค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนรถยนต์ว่าไม่ควรจะเป็นพระราชกำหนด ซึ่งควรจะเป็นพระราชบัญญัติ ฉะนั้นในคราวนี้ผมก็อยากจะเห็นสภาฯ ได้พิจารณาปัญหานี้ให้รอบคอบเสียก่อนว่า เราจะเลือกเอาอย่างไร ในความเห็นของผม ร่างกฎหมายนิรโทษกรรมนี้ถ้าว่าตามหลักกฎหมายก็ควรจะตราขึ้น เมื่อมีการกระทำที่เป็นการผิดกฎหมายเกิดขึ้น คือต้องมีการกระทำที่เป็นความผิดกฎหมาย แต่ว่าเมื่อพิจารณาดูเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ และข้อเท็จจริงที่ทราบกัน ก็ปรากฏว่าผู้ซึ่งถูกลงโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติในกรณีนี้ ไม่ได้กระทำความผิดตามคำสั่งกล่าวหาหรือ

ข้อลงโทษที่ปรากฏในคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติเลย เมื่อบุคคลทั้งสามไม่ได้กระทำความผิด ก็หมายความว่าไม่มีกรรมที่จะนิรโทษ ซึ่งข้อนี้ ผมเคยได้ฟังคำอภิปรายของท่านรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรม ในคราวที่สภานิติบัญญัติ ชุดที่ ๑ ซึ่งได้ยุบเลิกไปแล้ว พิจารณานุมัติ พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมให้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชนซึ่งกระทำความผิด เกี่ยวเนื่องกับการเดินขบวน เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ท่านรัฐมนตรีก็ได้ยืนยัน ความข้อนี้ไว้ว่า การตรากฎหมายนิรโทษกรรมจะกระทำได้แต่เฉพาะเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีสมาชิกเรียกร้องให้กฎหมายครอบคลุมไปถึงเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจซึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ในคราวนั้นด้วย แต่ท่านรัฐมนตรีก็บอกว่า บุคคลเหล่านั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ โดยชอบด้วยกฎหมายหรือด้วยคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีการนิรโทษกรรม ฉะนั้นในกรณีนี้ถ้าหากว่าสภานี้ย่อมให้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ก็อาจจะ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เรายอมรับว่าผู้ที่ถูกลงโทษ ....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอภัยครับ คุณประจวบครับ ผมรู้สึกว่ คล้าย ๆ กับว่าเป็นการอภิปรายคัดค้านหลักการของร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ไปแล้ว

นายประจวบ ทองอุไร : ยังครับ ผมไม่ได้คัดค้านเลยครับ แต่ผมจะชี้ให้เห็นว่า ควรจะแยกออกจากกันอย่างไรครับ เมื่อควรจะแยกออกจากกัน ร่างพระราชบัญญัติ ๓ ฉบับแรก กับฉบับหลัง ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิวัติฯ ซึ่งผมอยากจะมีเหตุผลว่า ที่จะให้สภานี้ได้พิจารณา ควรจะทำอย่างนั้นหรือไม่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอความกรุณารวบรวมประเด็น

นายประจวบ ทองอุไร : กระผมเห็นว่าถ้าเราออกกฎหมายนิรโทษกรรมเท่ากับ ทำให้คนเข้าใจผิดว่าบุคคลทั้งสามกระทำผิดจริง จึงมาออกกฎหมายนิรโทษกรรม แต่เรา ไม่เห็นด้วยว่าการกระทำเหล่านั้นเป็นความผิด พร้อมกันนั้นก็ทำให้เข้าใจว่าคำสั่งของหัวหน้า คณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ นั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยเหตุนี้กระผมจึงเห็นด้วยกับ ความคิดที่ว่า เราควรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิวัติมากกว่า ทั้งนี้ เพื่อให้คำสั่งนั้นลบล้างโทษของผู้ที่ต้องโทษ และให้มีผลในทางที่จะมีผู้รับผิดชอบ ท่านประธาน

ครับ กระผมอยากให้สภานี้ลองพิจารณาดูเมื่อออกกฎหมายนิรโทษกรรมมาแล้วบุคคลทั้งสาม พันโทฯ ได้ชื่อว่ามีโทษ แต่ว่าบุคคลเหล่านั้นถูกจำคุกมาแล้ว ๑๕ เดือน อีสราภาพที่เขา สูญเสียไปนี้เราจะเรียกร้องเอามาจากที่ใด

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เข้าใจแล้วครับ ที่นี้การที่เขาเสนอให้รวมกันนี้ ก็มีทางที่จะอภิปรายได้นะครับว่า จะเอาอย่างไร จะเสนอให้แยกหรือครับ

นายประจวบ ทองอุไร : ครับ เสนอให้แยก ถ้าแยก ๓ ฉบับแรก คือ ร่างกฎหมาย นิรโทษกรรม ออกมารวมกันพิจารณาเสียเรื่องหนึ่ง แล้วก็ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่ง ของคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ แยกออกมาพิจารณาอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งกระผมเข้าใจว่าคงมี ประโยชน์มากกว่ารวมกันเป็นอันเดียว ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอเรียนถามที่ประชุมนี้ก่อนครับ เชิญ คุณมารุตครับ

นายมารุต บุณนาค : ท่านประธานที่เคารพ ก่อนอื่นกระผมขอแสดงเหตุผลสั้น ๆ ในปัญหาที่รวมกัน กระผมเป็นคนหนึ่งในเจ้าของร่าง ได้ปรึกษารวมกันทั้ง ๔ ท่านแล้ว ก็ เห็นพ้องต้องกันว่า รวมกันได้เห็นจะไม่มีปัญหาอะไร แต่ในปัญหาที่ว่าเหตุใดจึงออกเป็น กฎหมายนิรโทษกรรม กระผมขออภิปรายสั้น ๆ โดยข้อเท็จจริง .....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอกรุณาอย่าอภิปราย เอาไว้เมื่อถึงวาระแล้ว ค่อยอภิปรายได้

นายมารุต บุณนาค : กระผมขอชี้แจงนิดเดียวครับ เพราะว่าเดี๋ยวจะทำให้สภาฯ เขาได้ นิดเดียวครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอเรียนท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งปวง ให้ทราบทั่วกันนะครับ เวลานี้มีคนติดคุกอยู่ ๓ คน เรียงอภิปรายกันนานเท่าไรแม้แต่นาทีเดียว คนเหล่านั้นก็ติดคุกต่อไปอีกนาคี

นายมารุต บุณนาค : เพราะฉะนั้น กระผมไม่อภิปรายครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ เชิญ คุณวิญญู ครับ

นายวิญญู อังคนารักษ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมก็เห็นใจคนที่ติดคุกอยู่ ๓ คนเป็นอย่างมาก แต่ว่าในการกระทำอะไรนั้น กระผมสงสัยว่าจะถือกติกาคือว่า จะถือว่า ทำตามความพอใจ ในข้อบังคับการประชุมสภา ในข้อ ๑๕ บอกว่า "การจัดระเบียบวาระประชุม ให้บรรจุคดีหรือเรื่องที่คณะรัฐมนตรีเสนอก่อน และให้จัดลำดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (๒) รับรองรายงานการประชุม
- (๓) กระทู้ถาม
- (๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (๖) เรื่องที่เสนอใหม่
- (๗) เรื่องอื่นๆ"

กระผมเข้าใจว่า ในขณะนั้นะครับ เรามีร่างพระราชบัญญัติต่างๆ ที่คณะรัฐมนตรีได้เสนอต่อที่ประชุม และท่านประธานสภา ก็ได้กรุณาจัดระเบียบวาระแล้ว เพราะฉะนั้น เราน่าจะพิจารณาไปตามระเบียบวาระเสียก่อน ที่อยู่ดี ๆ จะเกิดมาเปลี่ยนแปลงขึ้นมาในทันทีทันใดนั้น และในทำนองเดียวกัน ในข้อ ๑๔ ถูกสะ ได้บัญญัติไว้บอกว่า "วันแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น" แต่ว่าเรื่อง ๔ เรื่องที่ว่านั้น กระผมคิดว่าคงจะต้องว่ากันอีกหลายวันหลายคืน คงจะมีอีกนานมาก เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราจะเอาเรื่องตามระเบียบวาระพิจารณากันอย่างรวดเร็วเสียก่อน จะได้มีกติกาสีบบ้าง จะได้เป็นตัวอย่างกับบุคคลทั้งหลาย ไม่ใช่ที่เราเินกอยากจะทำอะไรก็ทำเอาตามความพอใจ ไม่ต้องคำนึงถึงกติกาใด ๆ ครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอ้า คุณสุรินทร์ เป็นผู้เสนอญัตติ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ผมผู้เสนอยังไม่ได้พูดเลยครับ เรื่องมันจึงล่าช้าอยู่ อย่างนี้ ท่านประธานที่เคารพ ผมขอขอบคุณเพื่อนสมาชิกผู้มีเกียรติที่เคารพที่กรุณาให้

ข้อคิดเห็นเรื่องให้เสียเวลาไป ผมขอเรียนว่าผมได้ทำตามธรรมเนียมการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๑๕ และข้อบังคับของสภานี้โดยเคร่งครัด ท่านประธานที่เคารพ ผมได้อาศัยข้อบังคับการประชุมของสภานี้ตามข้อ ๓๓ โดยเสนอญัตติ เมื่อมีผู้รับรองถูกต้อง ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระ ผมมีสิทธิที่จะทำได้ ส่วนจะให้ทำตามผมหรือไม่ เป็นเรื่องของสภานี้ที่จะลงมติ ซึ่งท่านประธานก็กำลังขอความเห็น แต่เพื่อนสมาชิกที่เคารพบางคนเกิดไปอภิปรายคัดค้านหลักการขั้นแรก มันก็ใช้เวลาอย่างท่านประธานว่า คนติดคุกอยู่ ๑ นาทีก็กลุ่มใจเหลือเกินครับ เหตุผลที่ผมขอเสนอ คือ

๑. ให้รวมร่างกฎหมาย ๔ ฉบับนี้ขึ้นมาพิจารณาพร้อมกัน

๒. แล้วยกมาพิจารณาเป็นระเบียบวาระที่ ๒ โดยอาศัยข้อบังคับการประชุม

ข้อ ๓๓ และ ๓๔

เฉพาะข้อ ๑ นั้นอาศัยข้อบังคับฯ ข้อ ๓๔ (๒) ขอให้รวมระเบียบวาระประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกันทำนองเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกัน เพื่อพิจารณาพร้อมกัน ผมพิจารณาโดยสามัญสำนึกจากปัญญอันน้อยของผม ผมมีความเห็นว่ากฎหมาย ๔ ฉบับนี้เป็นเรื่องเดียวกันทำนองเดียวกันและเกี่ยวเนื่องกัน จึงเสนอมาให้รวม เพื่อให้เวลาการประชุมเร็วขึ้น แล้วข้อ ๒ อาศัยข้อบังคับฯ ข้อ ๓๓ ให้เปลี่ยนระเบียบวาระขึ้นเป็นระเบียบ วาระที่ ๒ เพราะเกรงว่าถ้าไปอยู่ในระเบียบวาระสุดท้าย กฎหมายอื่นๆ ซึ่งเราอาจจะพิจารณากันช้าหรือเร็วเราก็ไม่ทราบ เพราะสภานี้ต่างคนต่างก็มีความคิดเห็น ถ้าให้ร่างพระราชบัญญัติบริหารฯ หรือร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕ ก็ตาม ไปอยู่ในระเบียบวาระสุดท้าย ผู้ที่เราเห็นว่าไม่ได้กระทำความผิดนั้นก็อาจจะต้องเลื่อนติดคุกต่อไปอีก ๗ วันหรือ ๑๐ วันหรือเดือนหนึ่ง เพราะอาจจะเลื่อนระเบียบวาระนี้ไปเป็นวันศุกร์หน้า ด้วยเหตุผลที่อาศัยข้อบังคับฯ ดังนี้ ผมจึงกราบเรียนขอความกรุณาสภานี้ได้โปรดพิจารณาให้ตรงประเด็นเถาะครับ ขอขอบคุณมาก

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมจะขอมติที่ประชุมนี้ละครับ คือว่า มีญัตติ ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระประชุม ญัตติแรกนะครับ ขอให้ยกเอาระเบียบวาระที่ ๔-๑๐-๑๑

และ ๑๒ ขึ้นพิจารณา ก่อนระเบียบวาระที่ ๒ ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะยกเอาระเบียบวาระที่ ๙-๑๐-๑๑ และ ๑๒ ขึ้นพิจารณา ก่อนระเบียบวาระที่ ๒ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิยกยกมือ ๑๑๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิยกยกมือ ๒๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้เปลี่ยนระเบียบวาระประชุม โดยยกเอาระเบียบวาระที่ ๙-๑๐-๑๑ และ ๑๒ ขึ้นมาพิจารณา ก่อนระเบียบวาระที่ ๒

ญัตติที่ ๒ ขอให้รวมระเบียบวาระที่ ๙-๑๐-๑๑ และ ๑๒ พิจารณาพร้อมกัน ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะรวมระเบียบวาระที่ ๙-๑๐-๑๑ และ ๑๒ มาพิจารณาพร้อมกัน ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิยกยกมือ ๒๐๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิยกยกมือ ๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้รวมระเบียบวาระที่ ๙-๑๐-๑๑ และ ๑๒ พิจารณาพร้อมกันครับ

(สำเนา)

รับที่ ๒๖๙๘/๒๕๑๖ วันที่ ๒๘ ธ.ค. ๒๕๑๖

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกลงโทษโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ
ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกลงโทษโดยคำสั่งของ
หัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕
พ.ศ. .... พร้อมทั้งบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่าง

เนื่องจากคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่สั่งให้ลงโทษบุคคลหลายคน เป็นคำสั่งที่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
ในระบอบประชาธิปไตย และเป็นการขัดต่อปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพราะ
บุคคลที่ต้องถูกลงโทษดังกล่าวได้เป็นผู้ใช้สิทธิทางศาลยุติธรรมโดยชอบด้วยกฎหมาย จึง
เป็นการสมควรที่จะตรากฎหมายให้กับบุคคลดังกล่าวพ้นจากการถูกลงโทษโดยสิ้นเชิง จึง
ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มาเพื่อให้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา
ต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) **มารุต บุญนาค**

(นายมารุต บุญนาค)

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบ
ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกลงโทษ
โดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕
ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายนิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกลงโทษโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ
ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

เหตุผล

โดยที่คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕
ที่สั่งให้ลงโทษบุคคลหลายคน เป็นคำสั่งที่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในระบอบ
ประชาธิปไตย และเป็นการขัดต่อปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เพราะบุคคล
ที่ต้องถูกลงโทษดังกล่าวได้เป็นผู้ใช้สิทธิทางศาลยุติธรรมโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการ
สมควรที่จะตรากฎหมายให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากการถูกลงโทษโดยสิ้นเชิง

ร่าง

พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกลงโทษโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕

ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีการนิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกลงโทษโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกลงโทษ โดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ผู้ถูกลงโทษโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ้นจากมลทินโทษ โดยถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้ไม่เคยได้รับโทษใดๆ เลย และให้การลงโทษบุคคลดังกล่าวนั้นสิ้นสุดลงโดยสิ้นเชิง

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

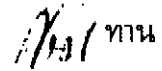
(ลงชื่อ) มารุต บุณนาค ผู้เสนอ

(ลงชื่อ) แรม พรหมโมบล บุญยประสพ, กระจำง ชรรมิโชติ, จันทน์ สันตะบุตร, สนอง ตูจินดา,
 ประเทือง กิริติบุตร, สนิท เอกชัย, คณิง ภาไชย, อุทธรณ์ พลกุล, วทัณญ ฌ ฤกลาง,
 กำพล วัชรพล, กำจัด กีพานิช, ไสรัจ สุจริตกุล, อมร จันทรสมบุรณ์, เพทหาย อมาตยกุล,
 มรว.ถนัดศรี สวัสดิวัตน์, ชมพู อรรถจินดา, จิตติ ตั้งศภทัย, บัญญัติ สุชีวะ, ประธาน
 ดวงรัตน์, ไพโรจน์ ชัยนาม, สมชาย โปษยานนท์, ประจวบ คีรีวงมาท ผู้รับรอง

แผนกระเบียบวาระ

อุษา พิมพ์

ทาน

(สำเนา)

วันที่ ๒๖๙๙/๒๕๑๖ วันที่ ๒๘ ธ.ค. ๒๕๑๖

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกคุมขังโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ
ที่ ๓๖/๒๕๑๖

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล

ข้าพเจ้าขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกคุมขังโดยคำสั่งของ
หัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๖ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติประชุมปรึกษาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)

ใหญ่ ศวิตชาติ

(นายใหญ่ ศวิตชาติ)

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

สุพงศ์ ศิริพูนเกียรติ

(นายสุพงศ์ ศิริพูนเกียรติ)

หัวหน้าแผนกระเบียบวาระ

กองการประชุม

มณี พิมพ์

(พิมพ์)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกคุมขัง
โดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕
พ.ศ. ....

หลักการ

เพื่อให้มีการปล่อยตัวผู้ถูกคุมขัง โดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕

เหตุผล

มีบุคคลหลายคนที่ถูกคุมขังโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติทั้ง ๆ ที่ ปรากฏว่า
ไม่ได้ทำผิดกฎหมายเลยหากใช้สิทธิทางศาลโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการละเมิดเสรีภาพ
และใช้อำนาจบริหารแทนอำนาจตุลาการหรือยิ่งกว่าอำนาจตุลาการ ซึ่งจะใช้ได้ ในขอบเขต
ของกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนได้มีหลักประกันเสรีภาพตามกฎหมาย จึงควรตรากฎหมาย
ให้ปลดปล่อยตัวไปจากการคุมขัง จึงควรตรากฎหมายบังคับใช้ต่อไป

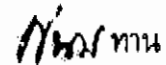
(ลงชื่อ) นายใหญ่ ศวิตชาติ ผู้เสนอ

(ลงชื่อ) ๑. ประมวล กุลมาตย์ ๒. เล็ก วานิชอังกูร ๓. บดี จุณณานนท์ ๔. สถาปนั ศิริพันธ์
๕. สมคิด ศรีสังคม ๖. ณัฐวดี สุทธิสงคราม ๗. ประสิทธิ์ ชูพินิจ ๘. ร.อ.ชะโลม
รัตนเสถียร ๙. สุชน ชื่นสมจิตต์ ๑๐. ทวีช กลิ่นประทุม ๑๑. ชมพู อรรถจินดา
๑๒. ปราโมทย์ นาคทรรพ ๑๓. อมร จันทรสมบูรณ์ ๑๔. วิทย์ ดันตยกุล ๑๕. สุกิจ
จุลละนนท์ ๑๖. วินิจ วั่งตาล ๑๗. สง่า วงศ์บางขวด ๑๘. จักรชัย จรรย์เวชวัฒนา
๑๙. เสน่ห์ จามริก ๒๐. จำรัส ศรีอนันต์ ๒๑. สืบสาย สุวรรณจินดา ผู้รับรอง

แผนกระเบียบวาระ

มณี พิมพ์

พิมพ์

(สำเนา)

วันที่ ๒๓/๐๔/๒๕๖๖ วันที่ ๒๘ ธ.ค. ๒๕๖๖

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม

กราบเรียน ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมผู้ต้องโทษจำคุกตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ๓๖/๒๕๑๕ พ.ศ. .... พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่าง

กระผม นายสมัคร สุนทรเวช สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอประทานเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมผู้ต้องโทษจำคุกตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕ พ.ศ. .... ต่อท่านประธานสภาฯ ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สมัคร สุนทรเวช

(นายสมัคร สุนทรเวช)

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

สุพงศ์ ศิริพูนเกียรติ

(นายสุพงศ์ ศิริพูนเกียรติ)

หัวหน้าแผนกระเบียบวาระ

กองการประชุม

กัลยา พิมพ์

Kalya ทาน

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม
ผู้ต้องโทษจำคุกตามคำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕
พ.ศ. ....

หลักการ

เพื่อให้มีการปล่อยตัวผู้ต้องโทษจำคุกตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕

เหตุผล

เนื่องจากคณะปฏิวัติได้มีคำสั่งที่ ๓๖/๒๕๑๕ ให้ลงโทษจำคุกนายอุทัย พิมพ์ใจชน มีกำหนด ๑๐ ปี นายบุญเกิด ทิรัญคำ และนายอนันต์ ภักดีประไพ มีกำหนดคนละ ๗ ปี สาเหตุ เพราะบุคคลทั้ง ๓ ได้ร่วมกันเป็นโจทก์ยื่นฟ้องหัวหน้าคณะปฏิวัติกับพวกรวม ๑๗ คน เป็นจำเลยต่อศาล ในข้อหาความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ซึ่งการกระทำของบุคคลทั้ง ๓ เป็นการใช้สิทธิโดยสุจริตและโดยชอบตามกระบวนการยุติธรรม คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ จึงเป็นคำสั่งที่ขัดต่ออุดมการณ์แห่งความยุติธรรมและไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายทั่วไป จึงสมควรให้ปล่อยตัวบุคคลทั้ง ๓ ได้พ้นโทษและให้พ้นจากการกระทำความผิด

ร่าง

พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมผู้ต้องโทษจำคุกตามคำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕

พ.ศ. ....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรตรากฎหมายนิรโทษกรรมแก่ผู้ต้องโทษจำคุกโดยคำสั่ง
หัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมผู้ต้องโทษ
จำคุกตามคำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ผู้ต้องโทษจำคุกโดยคำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ที่
สั่งให้จำคุก นายอุทัย พิมพ์ใจชน นายบุญเกิด หิรัญคำ นายอนันต์ ภัคดีประไพ พันโท โดย
ให้ถือว่าเป็นผู้ไม่เคยได้รับโทษและไม่เคยกระทำความผิดใดๆ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติ
ที่ ๓๖/๒๕๑๕ มาก่อน และให้พ้นจากการคุมขัง

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

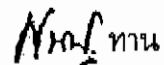
(ลงชื่อ) สมักร สุนทรเวช ผู้เสนอ

(ลงชื่อ) พิชัย รัตตกุล, สุรินทร์ มาศดิตถ์, จำเริญ วัฒนายากร, บุญชอบ สาครินทร์, ร.อ. ชะโลม รัตน์เสถียร, สมพงษ์ ละมัยกุล, บรรเจิด คำนวรงค์, สันต์ จิตรปฏิมา, ธวัช มกรพงศ์, กระมล ทองธรรมชาติ, ชำนาญ พจนา, ฉลอง กัลยาณมิตร, เอนก สิทธิประศาสน์, สุกิจ จุลละนันท์, ดำรง ลัทธพิพัฒน์, ชูสิน โคนันท์, ณัฐวดี สุทธิสงคราม, ศิริ สิริโยธิน, กมล สมวิเชียร, ทาวร ชนะภัย, สิงห์โต จ่างตระกูล, แรม พรหมไบบล บุญยประสพ ผู้รับรอง

แผนกระเบียบวาระ

กัลยา พิมพ์

กาน

(สำเนา)

รับที่ ๑๓/๒๕๑๗ วันที่ ๒ ม.ค. ๒๕๑๗

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง เสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕
ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ....

กราบเรียน ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕
ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ....

ข้าพเจ้าขอเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ
ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. .... ฉบับนี้ มาเพื่อได้โปรดนำเสนอ
ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาในสมัยประชุมนี้ ได้แนบบันทึกหลักการ และ
เหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้มาพร้อมกับหนังสือนี้ด้วยแล้ว

(ลงชื่อ)

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พันเอก สมคิด ศรีสังคม

(สมคิด ศรีสังคม)

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕

ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

พ.ศ. ....

หลักการ

สมควรมีกฎหมายยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

เหตุผล

เนื่องจากเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๕ นายอุทัย พิมพ์ใจชน นายอนันต์ ภัคดีประไพ และนายบุญเกิด หิรัญคำ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนได้เป็นโจทก์ฟ้อง จอมพล ถนอม กิตติขจร กับพวกรวม ๑๗ คน เป็นจำเลยต่อศาลอาญาในข้อหาฐานกบฏ จอมพล ถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติได้ทำการจับกุมบุคคลทั้งสาม และมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๑๕ ให้ส่งโทษจำคุกนายอุทัย พิมพ์ใจชน ไว้มีกำหนดสิบปี และให้จำคุกนายอนันต์ ภัคดีประไพ และนายบุญเกิด หิรัญคำ ไว้มีกำหนดคนละเจ็ดปี

การที่บุคคลทั้งสามทำการฟ้องร้อง จอมพล ถนอม กิตติขจร กับพวกเป็นการใช้สิทธิโดยสุจริตและเป็นการแสดงความคิดเห็นตามครรลองแห่งระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมของประชาชนทุกคน การใช้สิทธิฟ้องร้องคดีต่อศาลยุติธรรมย่อมจะถือว่าเป็นการกระทำที่ความผิดมิได้ ฉะนั้น การกระทำของอดีตสมาชิกสภาผู้แทนทั้งสามดังกล่าว จึงไม่เป็นความผิดและย่อมถือได้ว่าบุคคลทั้งสามมิได้กระทำความผิดแต่อย่างใด

การที่ จอมพล ถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติมีคำสั่งให้จำคุกบุคคลทั้งสาม จึงเป็นการกระทำที่มีชอบ เป็นการสมควรตรากฎหมายยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ปล่อยตัวนายอุทัย พิมพ์ใจชน นายอนันต์ ภัคดีประไพ และนายบุญเกิด หิรัญคำ ทั้งนี้เมื่อประกาศใช้บังคับกฎหมายนี้

ร่าง

พระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕

ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้ปล่อยตัว นายอุทัย พิมพ์ใจชน นายอนันต์ ภักดีประไพ และ นายบุญเกิด หิรัญคำ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับทันที โดยให้ถือว่าบุคคลทั้งสามนั้นมีได้กระทำความผิดและมีเคยต้องโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ หากผู้ที่ได้รับโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ถูกเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน หรือเคยได้รับเบี้ยหวัด หรือบำนาญมาแล้ว ก็ให้ผู้นั้นแจ้งความประสงค์ไปยังสำนักคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน และให้มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัด หรือบำนาญตามเดิม

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

(ลงชื่อ) สมคิด ศรีสังคม มานะ พิทยาภรณ์ ผู้เสนอ

(ลงชื่อ) ใหญ่ ศวิตชาติ ประสิทธิ์ ชูพิณิจ สุรินทร์ มาศดิตถ์ สุชน ชื่นสมจิตต์ ร.อ. ชะโลม
 รัตนเสถียร สุรินทร์ เทพกาญจนา กระมล ทองธรรมชาติ ลัดด์ จิตรปฎิมา เล็ก
 วานิชอังกูร ปราโมทย์ นาคกรรพ เจริญ สุวรรณมงคล อมร จันทรสมบูรณ์
 ม.ร.ว. ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ วิรัช กมฺุทมาศ เจริญ กันชวงศ์ กมล สมวิเชียร ทวิช
 กลิ่นประทุม ตันย บุนนาค ประคอง เทวารุท คักดา สายบัว ทองหยด จิตตวีระ
 ผู้รับรอง

แผนกระเบียบวาระ.

กัลยา พิมพ์

๐๕
 ๒๐๒ ทาน

ผมจะขอเชิญให้ท่านผู้ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติขึ้นชี้แจงตามลำดับก่อนหลัง
เท่าที่ได้เสนอมารับ ขอเชิญคุณมารุต บุญนาค ก่อน

นายมารุต บุญนาค ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอชี้แจง ร่างพระราชบัญญัติ
ที่เสนอมีหลักการว่า เพื่อให้มีกฎหมายนิรโทษกรรมแก่ผู้ถูกลงโทษโดยคำสั่งของหัวหน้า
คณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

สำหรับเหตุผลที่กระผมเสนอนั้น ตามที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า คณะปฏิวัติได้
โค่นล้มรัฐบาลของตนเองเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ และได้ทำการปกครองประเทศ
ด้วยอำนาจปฏิวัติตลอดมา ซึ่งไม่ใช่วิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งไม่ต้องด้วย
ความประสงค์ของคนทั้งประเทศ จึงเป็นเหตุให้บุคคลคณะหนึ่งซึ่งได้แก่ ๓ อดีตสมาชิกสภาผู้แทน
ได้ใช้สิทธิทางศาลโดยชอบ ได้ยื่นฟ้องหัวหน้าคณะปฏิวัติกับคณะรวม ๑๗ ท่าน เป็นจำเลย
ต่อศาลอาญารัฐบาลกบฏภายในราชอาณาจักร แต่ปรากฏว่าหัวหน้าคณะปฏิวัติกลับใช้อำนาจ
ลงโทษตามคำสั่งดังกล่าว ให้จำคุกบุคคลทั้งสามไว้ คำสั่งดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นการละเมิด
สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เป็นการขัดต่อปฏิญญาสากลว่าด้วย
สิทธิมนุษยชน เพราะว่าคุณคณทั้งสามเป็นผู้ใช้สิทธิโดยชอบ จึงเป็นการสมควรที่จะตรา
กฎหมายฉบับนี้ขึ้น อย่างไรก็ตามเพื่อความเข้าใจอันดีของท่านสมาชิกบางท่าน กระผมขอ
อภิปรายประกอบเหตุผลที่กระผมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวสักเล็กน้อย

ในเบื้องต้นอาจจะมีบางท่านสงสัยว่าเหตุใดจึงไม่เสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติ
ลบล้างมลทินโทษเช่นที่ในบางสมัยได้กระทำมา กระผมขอชี้แจงเพื่อความชัดเจนว่า ในทาง
ปฏิวัตินั้น ถ้าหากว่าได้มีการลงโทษบุคคลใด และบุคคลนั้นได้รับโทษจนพ้นโทษมาแล้ว เมื่อ
จะยกโทษให้ ก็ออกเป็นกฎหมายลบล้างมลทินโทษให้ แต่กฎหมายนิรโทษกรรมนั้นจะกระทำ
สำหรับผู้ที่ยังต้องโทษอยู่ หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล เช่นที่ได้เคยปฏิบัติมาเมื่อ
ปี ๒๕๐๐ ได้มีกฎหมายทั้งสองฉบับออกมาในเวลาเดียวกัน ส่วนเหตุผลที่มีบางท่านอาจจะ
เข้าใจว่าคุณคณทั้งสามมิได้กระทำความผิด เหตุใดจึงจะต้องออกกฎหมายนิรโทษกรรมให้
กระผมขอเรียนด้วยความรู้สึกส่วนตัวว่า กระผมมีความรู้สึกเหมือนอย่างคนทั่วไปว่า บุคคล
ทั้งสามไม่ได้กระทำความผิดแน่ เขากระทำการโดยสุจริตและโดยชอบ แต่เป็นเรื่องของกฎหมาย

โดยที่มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๓ ซึ่งเป็นกฎหมายได้ระบุไว้ชัดเจนว่าบุคคลที่ได้ถูกหัวหน้าคณะปฏิวัติลงโทษให้ต้องโทษจำคุก ให้มีผลเสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้ต้องถูกลงโทษ โดยคำพิพากษาศาลฎีกาเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ในทางข้อเท็จจริงถึงแม้ว่าเราจะถือว่าเขาไม่ผิด แต่ในทางกฎหมายก็ต้องถือว่าเขาผิด และเขายังถูกลงโทษอยู่ เราจึงจำเป็นต้องออกกฎหมายนิรโทษกรรมให้ เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จะไปยกเลิกล้าสั่งคณะปฏิวัติเฉยๆ นั้น กระทบเห็นว่าไม่น่าจะถูกต้องด้วยวิธีการของการออกกฎหมาย ส่วนเหตุผลที่ร่างกฎหมายของคณะนั้นมีข้อความยาวกว่าอีก ๓ ฉบับ โดยมีคำว่า ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ด้วยนั้น เป็นเหตุผลที่กระทบต้องการแสดงให้เห็นชัดว่า คำสั่งฉบับนั้นเป็นคำสั่งอะไรกันแน่ เนื่องจากในสมัยปฏิวัตินั้นได้มีประกาศคณะปฏิวัติถึง ๓๖๔ ฉบับ มีคำสั่งออกมามากมายหลายร้อยฉบับ เพราะฉะนั้นกฎหมายออกมาจึงจำเป็นต้องเน้นทั้งเลขที่คำสั่ง และวันที่ด้วย อย่างไรก็ตามโดยที่กฎหมายของคณะนั้นมีได้มีข้อความระบุถึงเรื่องการคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์และในเรื่องรับเงินเดือนหรือเรื่องอื่นๆ ดังที่ฉบับที่ ๔ มีอยู่นั้น กระทบมีความเห็นว่าในทางกฎหมายเมื่อได้ออกกฎหมายนิรโทษกรรมแล้ว บุคคลต่างๆ ซึ่งได้รับผลในทางกฎหมายนั้นย่อมได้รับคืนสู่ฐานะเดิมของตนอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นไม่จำเป็นต้องระบุซ้ำลงไป ส่วนเหตุผลที่เหตุใดจึงให้ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ กระทบก็มีเหตุผลว่า เนื่องจากการที่จะปล่อยบุคคลทั้งสามให้พ้นโทษนั้น มีเรื่องเกี่ยวข้องกับกระทรวงทบวงกรมอื่นมากกว่าหนึ่งกระทรวง เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องเสนอให้ท่านนายกรัฐมนตรีซึ่งมีอำนาจควบคุมทุกกระทรวงเป็นผู้รักษาการตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว อย่างไรก็ตามกระทบขอวิงวอนทางฝ่ายรัฐบาลว่า ในการที่ฝ่ายสมาชิกได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ๔ ฉบับนี้ ทางฝ่ายสมาชิกหวังเหลือเกินว่าทางรัฐบาลคงจะพิจารณาด้วยดี เพราะเหตุว่าด้วยเจตนาอันแท้จริงของท่านนายกรัฐมนตรีก็คือ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็ดี ก็คงจะประสงค์ให้บุคคลทั้งสามได้รับการพ้นโทษ แต่ว่าท่านติดขัดที่ที่ปรึกษาของท่านส่วนข้างมากเห็นว่าไม่ควรจะนิรโทษกรรมให้เนื่องจากคดียังไม่ถึงที่สุด ซึ่งความเห็นดังกล่าวนี้เป็นความเห็นที่ไม่ต้องด้วยความเห็นของนักกฎหมายทั้งหลาย และความเห็นของประชาชนก็ไม่เห็นด้วย อีกประการหนึ่ง โดยที่คำสั่งที่ลงโทษโดยที่ ๓ อดีต ส.ส. นั้นมิได้ฟ้องแต่เฉพาะหัวหน้าคณะปฏิวัติแต่เพียงคนเดียว ได้ฟ้องบุคคลอื่นอีกทั้ง ๑๗ คน ซึ่ง

บังเอิญเหลือเกิน นี่กระผมเรียนด้วยความเคารพว่า บุคคลที่เป็นจำเลยบางคนก็อยู่ในรัฐบาลชุดนี้ด้วย กระผมจึงขอวิงวอนว่า ถ้าหากว่าจะมีการนิรโทษกรรม ก็หวังในความกรุณาต่อท่านรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องได้โปรดโหลิกรรมให้แก่ ๓ อดีต ส.ส. ให้เขาได้รับอิสรภาพในครั้งนี้นี้ด้วย และกระผมหวังในความกรุณาจากรัฐบาล เพื่อให้โอกาส ๓ คนนั้นได้กลับมารับใช้ชาติบ้านเมืองเหมือนอย่างพวกเราทั้งหลายในขณะนี้

นายใหญ่ ศวิตชาติ : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย ตามที่กระผมเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ กับบุคคล ๓ คนที่ปรากฏชื่อในตัวร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยมีหลักการว่า เพื่อให้มีการปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕

เหตุผล มีบุคคลหลายคนที่ถูกคุมขังโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ทั้ง ๆ ที่ปรากฏว่าไม่ได้ทำผิดกฎหมายเลย หากใช้สิทธิทางศาลโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการละเมิดเสรีภาพ และใช้อำนาจบริหารแทนอำนาจตุลาการ หรือยิ่งกว่าอำนาจตุลาการ ซึ่งจะใช้ได้ ในขอบเขตของกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนได้มีหลักประกันเสรีภาพตามกฎหมาย จึงควรตรากฎหมายปลดปล่อยตัวไปจากการคุมขัง จึงควรตรากฎหมายบังคับใช้ต่อไป

นอกจากเพื่อนสมาชิกซึ่งได้อภิปรายแล้วเสนอ กระผมขอกราบเรียนสภานี้ว่า อยากจะให้ได้รับการพิจารณาตามเหตุผลซึ่งจะกราบเรียนเพิ่มเติมสักเล็กน้อย ประการแรก เมื่อมีการปฏิวัติขึ้นครั้งใดก็ไม่ค่อยจะมีใครลุกขึ้นมาสู้ การปฏิวัติก็เกิดขึ้นบ่อย ๆ แล้วก็เกิดความเสียหายแก่บ้านเมือง ก็ปรากฏแก่ใจพวกเราทุกคนอยู่แล้ว แต่การปฏิวัติครั้งหลังได้มีบุคคล ๓ คนสู้และไม่ใช้สู้โดยผิดกฎหมาย ไม่ใช่สู้โดยใช้กำลังอาวุธ แต่สู้ในฐานะที่ไม่ยอมให้ใครละเมิดบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ เมื่อใครไปทำลายล้างรัฐธรรมนูญ พวกนั้นก็เป็นขบถแล้วก็ไม่ได้ใช้สิทธินั้นไปในทางที่ไม่ชอบไม่ควร แต่กลับไปใช้ทางศาลซึ่งปรากฏอยู่ในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแล้วว่า ถ้าใครทำผิดก็ควรจะต้องฟ้องศาลและใช้สิทธิทางศาล สังคมจึงจะอยู่ได้โดยชอบ แล้วเขาก็ได้ใช้สิทธิเหล่านั้นไปทางศาล และเหตุการณ์ที่ใช้สิทธิโดยชอบโดยควรนั่นเอง ทำให้เขาต้องถูกจำคุกโดยคำสั่งของคณะปฏิวัติ และคำสั่งของคณะปฏิวัตินั้น สภานิติบัญญัตินี้เองได้อนุมัติให้เป็นการชอบ ก็เป็นอันว่าติดคุก ผิดไม่ผิดไม่ต้องพูด ฉันทให้ติดแกต้องติด

แล้วก็ติดคุกกันเรื่อยมา ๒ ปีแล้ว วันแรกที่กระผมได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เข้ามาเป็นสมาชิกสภาฯ กระผมก็สำนึกในหน้าที่ทันทีที่เราเห็นจะต้องปฏิบัติทันที คือให้คนที่เสียสละได้มีเสรีภาพตามควร จึงเสนอร่างกฎหมายนี้มา ชื่อร่างกฎหมายจะเป็นอย่างไรไม่สำคัญ สารในร่างกฎหมายจะเป็นอย่างไรไม่สำคัญ ความมุ่งหมายของกระผมนั้นสำคัญอยู่ที่ว่าให้คนที่ ๓ คนไม่ต้องเป็นถึงวีรบุรุษหรอก พ้นจากพันธนาการซึ่งเป็นการชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น สิทธิและประโยชน์ที่ต้องขาดไปเพราะเป็นนักโทษขอให้พ้นไป จะพ้นไปด้วยประการใด ๆ ด้วยเขียนอย่างไร ทางเทคนิคใด ๆ กระผมเอาทั้งนั้น เพราะ ๓ คนนั้นบางคนถ้ามียศ ถ้าติดคุกก็หมดไป บางคนก็ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และก็ต้องคืนเพราะเป็นนักโทษ ความมุ่งหมายของกระผมก็มีแต่เพียงว่าให้เขาออกมาจากคุก สิทธิและประโยชน์ที่ไม่ควรเสียอย่าได้เสียเท่านั้นเอง จึงหวังว่าสภาฯ จะพิจารณาด้วยดี

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อไป คือ คุณสมัคร์ สุนทรเวช มีอะไรจะชี้แจงไหมครับ เชิญครับ

นายสมัคร์ สุนทรเวช : ท่านประธานที่เคารพ และเพื่อนสมาชิกผู้ที่มีเกียรติที่เคารพทั้งหลาย กระผมได้เสนอหลักการเกือบจะเป็นท่านองเดียวกับที่ท่านสมาชิกผู้ที่มีเกียรติทั้งสองท่านได้อภิปรายไปแล้ว แต่ถึงอย่างไรก็ดี กระผมก็อยากจะขอเรียนว่า หลักการของกระผมนั้น เพื่อให้มีการปล่อยตัวผู้ต้องโทษจำคุกตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๖/๒๕๑๕

เหตุผลนั้น เนื่องจากคณะปฏิวัติได้มีคำสั่งที่ ๓๖/๒๕๑๕ ให้ลงโทษจำคุกบุคคลทั้งสาม เพราะบุคคลทั้งสามโดยรวมกันเป็นใจทักยั้งฟ้องหัวหน้าคณะปฏิวัติกับพวกอีก ๑๗ คนเป็นจำเลยต่อศาล ในข้อหากระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ซึ่งการกระทำของบุคคลทั้งสามเป็นการใช้สิทธิโดยสุจริตและโดยชอบตามกระบวนการยุติธรรม คำสั่งของคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕ จึงเป็นคำสั่งที่ขัดต่ออุดมการณ์แห่งความยุติธรรมและไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายทั่วไป จึงสมควรให้ปล่อยตัวบุคคลทั้งสามได้พ้นโทษจากการกระทำความผิด ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมอยากจะขอกราบเรียนเพิ่มเติมจากเพื่อนสมาชิกผู้ที่มีเกียรติทั้งสองที่ได้อภิปรายไปเมื่อตะกี้นี้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นเองครับว่า บุคคลทั้งสามซึ่ง

ถูกจำคุกอยู่เวลานั้นเป็นคนไทย ซึ่งได้ใช้สิทธิที่คนไทยได้มีอยู่ในภายหลังจากการปฏิวัติแล้ว เมื่อมีการปฏิวัติล้มล้างรัฐธรรมนูญนั้น ทุกคนรับรู้ครบว่าได้มีการล้มล้างรัฐธรรมนูญเลิกใช้รัฐธรรมนูญ แต่คณะปฏิวัติไม่เลิกล้มกฎหมายอาญา หลังจากการปฏิวัตินั้นเอง ถ้าหัวหน้าคณะปฏิวัติไปสักททรัพย์ใครเข้าจะต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย มาตรา ๓๓๔ หัวหน้าคณะปฏิวัติไปทำใครตายเข้าจะต้องรับโทษผิดเหมือนกัน เพราะฉะนั้นคณะปฏิวัติเองก็ไม่ได้เลิกกฎหมายอาญาในข้อที่ว่าความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร บุคคลทั้งสามนั้นได้ใช้สิทธิเท่าที่คนไทยมีเหลืออยู่เวลานั้น ยื่นฟ้องต่อศาลโดยสิทธิของส่วนตัวโดยสิทธิของข้อโต้แย้งการกระทำของคณะปฏิวัตินั้นเอง เป็นการโต้แย้งสิทธิของบุคคลทั้งสามซึ่งเป็นสมาชิกของสมานิติบัญญัติอยู่ในเวลานั้น ในการใช้สิทธินั้น ถ้าหากว่าคณะปฏิวัติจะตั้งตนอยู่เหนืออำนาจทั้งปวง ก็น่าจะประกาศให้ประชาชนทั้งประเทศได้รับรู้เสียเวลานั้นว่า คณะปฏิวัตินั้นอยู่ในฐานะสูงส่งที่บุคคลใด ๆ ในประเทศจะฟังละเมิดมิได้ คณะปฏิวัติจะถูกฟ้องไม่ได้ตลอดเวลานั้น ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้อภิปรายไปแล้วเมื่อตะกี้นี้ว่า ออกคำสั่งไปถึง ๓๐๐ กว่าฉบับ ก็จะมีคำสั่งฉบับหนึ่งไม่ได้หรือครบ ตั้งแต่ฉบับต้น ๆ ว่าคณะปฏิวัตินั้นอยู่เหนือสิ่งอื่นใดในประเทศไทยนี้ ใครจะละเมิดมิได้ ใครจะฟ้องมิได้ ถ้าหากว่าได้มีคำสั่งเช่นนั้นแล้วยังได้มีการทำอย่างนี้อีกก็เอาเถอะ จะลงโทษจำคุกกันเป็น ๑๐ ปีหรือ ๑๐๐ ปีก็แล้วแต่ แต่คณะปฏิวัติก็ไม่ได้ทำอย่างนั้น ได้ทำฐานะตัวเองเอาไว้เท่า ๆ กับฐานะคนไทยด้วยกัน เมื่อมีคนไทยใช้สิทธิโต้แย้งทางศาล คือเป็นการใช้สิทธิที่ถูกตัดที่สุด ไม่มีอะไรจะถูกต้องเท่านั้น ถ้าหากคณะปฏิวัติจะมีจิตใจ มีมนุษยธรรมเหมือนผู้คนทั้งหลาย เมื่อไม่รับฟ้องเขาก็เท่านั้น เรื่องมันก็จบ แต่คณะปฏิวัติก็ไม่ใช่ออย่างนั้น การลงโทษบุคคลทั้งสามนั้น ท่านประธานครับ ถ้าหากเราจะได้ไปย้อนอ่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเวลานั้น ตอนที่ศาลไม่รับฟ้องนั้น คณะปฏิวัติได้เรียกเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ กระผมไม่อยากจะออกชื่อที่นี่ ไม่อยากจะออกจำนวนที่นี่ แต่ได้เรียกเข้าไปในคณะปฏิวัติและหลังจากนั้น วันที่ ๑๓ มีนาคม ได้มีคำสั่งของศาลออกมายกฟ้องของโจทก์ และภายหลังจากนั้นเองทางฝ่ายรัฐบาลเองได้ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปพูดจาหวานล่อมต่อผู้ต้องหาทั้งสามว่าขอให้ยอมรับผิด ผู้ต้องหาทั้งสามนั้นยืนยันตลอดเวลาว่าไม่ได้กระทำความผิดขึ้นในบ้านเมืองนี้ทำไมจะต้องไปรับผิด รัฐบาลเองหาเหตุผลอะไรอื่นใดที่จะลงโทษไม่ได้ ได้มีการกระทำหลายอย่างหลายตอนเป็นการยึดเย็ดข้อหาต่าง ๆ แม้แต่กระทั่งข้อหา

การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ให้แก่บุคคลทั้งสาม สุดท้ายนั้นในวันที่ ๒๒ มิถุนายน คณะปฏิวัติได้เลือกใช้วิธีออกคำสั่งลงโทษ คณะปฏิวัติอ้างคำสั่ง อ้างกฎหมายที่จะลงโทษ ในข้อกฎหมายที่คณะปฏิวัติอ้างนั้นลงโทษสูงสุดได้เพียง ๗ ปี แต่คณะปฏิวัติลงโทษนายอุทัย พิมพ์ใจชนถึง ๑๐ ปี กรณีนี้เห็นได้ชัดว่าหัวหน้าคณะปฏิวัตินั้นลงโทษด้วยอารมณ์ ไม่ใช่ด้วยเหตุผล เป็นการล้างแค้น เป็นการล้างอาย ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมเองนั้นก็เป็นคนไทยคนหนึ่งซึ่งมีความรู้สึกเหมือนกับท่านสมาชิกผู้มีเกียรตินี้ ในโอกาสแรกที่กระผมได้รับแต่งตั้งได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นสมาชิกในสภานี้ กระผมก็คิดเหมือนท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเมื่อตะกี้ คิดว่าหน้าที่ของเรานั้นจะต้องทำความสุจริตยุติธรรมให้เกิดขึ้นในบ้านเมืองกรณี ส.ส. ทั้ง ๓ คนนี้ เป็นเสมือนลิ้นหนามซึ่งเสียดแทงใจคนไทยทั้งประเทศ กระผมไม่อยากจะกล่าวว่าท่านรัฐมนตรีบางคนในคณะรัฐบาลนี้ได้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย เพราะบางท่านได้ตกเป็นจำเลยในกรณี ๑๗ คนนั้น กระผมก็ใคร่อยากจะขออย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเมื่อตะกี้ได้ขอแล้วว่า บ้านเมืองนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วครับ เปลี่ยนแปลงไปอย่างที่คุณคนได้ชื่นชมโสมนัสกันอยู่ ถ้าหากว่าทางคณะรัฐมนตรีอยากจะให้เกิดความเป็นธรรมขึ้น ท่านนายกรัฐมนตรีซึ่งท่านเองนั้นได้แสวงหาความเป็นธรรมขึ้นตลอดเวลาในบ้านเมือง ถ้าจะได้พิจารณาในกรณีนี้เป็นอย่างเป็นธรรมอย่างยุติธรรม กระผมก็หวังว่าเมื่อได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้ามาในสภานี้แล้วก็จะได้รับการพิจารณาจากทุกฝ่ายด้วยดี กระผมขอฝากไว้เท่านี้ครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังข์คม :ท่านประธานที่เคารพ ข้าพเจ้าขอเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ....

หลักการ สมควรมีกฎหมายยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

เหตุผล เนื่องจากเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๕ นายอุทัย พิมพ์ใจชน นายอนันต์ ภัคดีประไพ และนายบุญเกิด หิรัญคำ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนได้เป็นโจทก์ฟ้อง จอมพล ถนอม กิตติขจร กับพวกรวม ๑๗ คน เป็นจำเลยต่อศาลอาญาในข้อหาฐานกบฏ จอมพล ถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติได้ทำการจับกุมบุคคลทั้งสาม และมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน

๒๕๑๕ ให้ลงโทษจำคุกนายอุทัย พิมพ์ใจชน ไว้มีกำหนดสิบปี และให้จำคุกนายอนันต์ ภัคดีประไพ และนายบุญเกิด หิรัญคำ ไว้มีกำหนดคนละเจ็ดปี

การที่บุคคลทั้งสามทำการฟ้องร้อง จอมพล ถนอม กิตติขจร กับพวก เป็นการใช้สิทธิโดยสุจริต และเป็นการแสดงความคิดเห็นตามครรลองแห่งระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมของประชาชนทุกคน การใช้สิทธิฟ้องร้องคดีต่อศาลยุติธรรมย่อมจะถือว่าเป็นการกระทำความผิดมิได้ ฉะนั้นการกระทำของอดีตสมาชิกสภาผู้แทนทั้งสามดังกล่าวจึงไม่เป็นความผิด และย่อมถือได้ว่าบุคคลทั้งสามมิได้กระทำความผิดแต่อย่างใด

การที่จอมพล ถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติมีคำสั่งให้จำคุกบุคคลทั้งสาม จึงเป็นการกระทำที่มีชอบ เป็นการสมควรตรากฎหมายยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ปล่อยตัวนายอุทัย พิมพ์ใจชน นายอนันต์ ภัคดีประไพ และนายบุญเกิด หิรัญคำ ทั้งนี้เมื่อประกาศใช้บังคับกฎหมายนี้

ท่านประธานที่เคารพ ข้าพเจ้าขอกราบเรียนชี้แจงเหตุผลเพิ่มเติมดังต่อไปนี้ เหตุผลต่าง ๆ ที่ได้มีการเสนอให้มีการนิรโทษกรรมแก่บุคคลทั้งสามนั้น ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งสามก็ได้กล่าวไปแล้ว ข้าพเจ้าก็จะไม่กล่าวซ้ำอีก จะพยายามรวบรวมประเด็นให้สั้นที่สุด ประเด็นแรกก็คือว่า ทำไมข้าพเจ้าจึงเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิวัติ ข้าพเจ้าได้พิจารณาถึงร่างพระราชบัญญัติที่รัฐบาลในสมัยก่อน ๆ ได้เคยกระทำมาแล้ว ก็มีพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมซึ่งได้เคยทำเสมอมา แล้วก็พระราชบัญญัติล้างมลทินโทษปี ๒๕๐๐ ข้าพเจ้าได้พิจารณาแล้วเห็นว่าพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมก็ดี พระราชบัญญัติล้างมลทินโทษก็ดี เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อยกโทษให้หรือเพื่อล้างมลทินให้แก่บุคคลซึ่งถือว่าได้กระทำความผิด แต่ว่าในกรณีเกี่ยวกับบุคคลทั้งสามนี้ อย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้อภิปรายไปแล้ว บอกว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีความผิดตามกฎหมาย เป็นการใช้สิทธิในทางศาลโดยชอบ ซึ่งถ้าหากว่าประชาชนคนใดใช้สิทธิทางศาล ไม่ว่าจะฟ้องเอกชนด้วยกัน หรือว่าฟ้องรัฐบาลหรือฟ้องคณะรัฐมนตรีอะไรก็ตาม จะถือว่าการกระทำของเขานั้นนะเป็นการกระทำผิดกฎหมายมิได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ถ้าหากว่าเราไปร่างกฎหมายนิรโทษกรรมให้ก็เท่ากับว่ารับรองว่าการกระทำของเขานั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือว่า ถ้าหากว่าเราจะออกกฎหมายล้างมลทินให้

ก็เท่ากับว่ารับรองว่าการกระทำของบุคคลทั้งสามนั้นจะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เจ้าตัวของเขาเขาถือว่าเขาใช้สิทธิในทางศาลโดยชอบด้วยกฎหมาย เขาไม่ถือว่าการกระทำของเขาจะเป็นการกระทำผิดตามกฎหมาย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่าการที่จะใช้คำว่า "ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม" กิติ "ร่างพระราชบัญญัติล้างมลทิน" กิติ จึงไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในกรณีของบุคคลทั้งสามนี้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเสนอร่างกฎหมายให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เพื่อให้มีผลว่าคำสั่งของคณะปฏิวัติฉบับนั้นไม่มีผลใช้บังคับ ถึงแม้ว่าในทางข้อเท็จจริงจะมีผลให้จำคุกบุคคลทั้งสามนั้นไปแล้วก็ตาม นี่แหละครับเป็นเหตุผลประการแรก

เหตุผลอีกประการหนึ่ง อาจจะมีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเห็นว่าคำสั่งของคณะปฏิวัติ กิติ ประกาศของคณะปฏิวัติ กิติ ที่ได้ประกาศไปแล้ว นับตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ได้มีมาตรา ๒๑ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรรับรองว่าเป็นประกาศหรือคำสั่งหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมาย บางท่านอาจจะเข้าใจว่าเราจะออกกฎหมายมายกเลิกหรือว่ามาล้างคำสั่งนี้ไม่ได้ อันนี้ข้าพเจ้าก็ขอชี้แจงเพิ่มเติมดังนี้ คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ กิติ ประกาศของคณะปฏิวัติ กิติ หรือการกระทำใดๆ ของคณะปฏิวัติ กิติ ที่ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรรับรองไว้จริงว่าเป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่การที่ออกกฎหมายนี้มายกเลิกนี้ได้หรือไม่ เราจะต้องพิจารณาว่าคำสั่งของคณะปฏิวัตินี้มีฐานะเป็นอะไร หรือมีศักดิ์เป็นอะไร ตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร มาตรา ๒๑ รับรองการกระทำหรือคำสั่งนั้นชอบด้วยกฎหมายจริง แต่ว่าคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัตินั้นแม้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรฉบับนี้จะรับรองก็ตาม แต่หาได้ทำให้คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัตินั้นกลายเป็นรัฐธรรมนูญหรือว่ากลายเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญไม่ ถ้าหากว่าคำสั่งของคณะปฏิวัติกลายเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญ หรือมีสภาพเป็นมีศักดิ์เป็นรัฐธรรมนูญแล้ว เราจะออกกฎหมายมาแก้หรือว่ามายกเลิกไม่ได้ อันนี้เป็นประเด็นสำคัญที่ข้าพเจ้าขอมอบให้สภานี้พิจารณา แต่ว่าคำสั่งคณะปฏิวัตินั้น อย่างดีที่สุดก็มีฐานะหรือมีศักดิ์เป็นกฎหมายเท่านั้น หรือเป็นพระราชบัญญัติเท่านั้น เพราะฉะนั้นเมื่อคำสั่งของคณะปฏิวัติมีฐานะหรือมีศักดิ์เป็นเพียงกฎหมายหรือพระราชบัญญัติ ก็ทำไม่แล้วเราจะออกพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติมายกเลิกคำสั่ง

ของคณะปฏิวัติฉบับนี้ไม่ได้ กฎหมายใดๆ ที่ไม่เหมาะกับสถานการณ์และสภาวะความเป็นอยู่ของบ้านเมืองนั้น เราได้ออกพระราชบัญญัติหรือเราได้ออกกฎหมายยกเลิกแก้ไขเพิ่มเติมมานับจำนวนไม่ถ้วนแล้ว ฉะนั้นปัญหาที่ท่านบางท่านอาจจะมีข้อเคลงใจว่าจะออกกฎหมายยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิวัตินี้ไม่ได้ ข้าพเจ้าคิดว่าไม่น่าจะมีเหตุผล นี่แหละครับ อันนี้ก็เป็นเหตุผลที่ข้าพเจ้าขอเสนอต่อสภานี้เพื่อพิจารณา สำหรับข้อที่ว่า เราได้มีร่างพระราชบัญญัติ ๓ ฉบับนี้ ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ และกักร่างพระราชบัญญัติของข้าพเจ้าซึ่งใช้คำว่าให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิวัตินั้น อันนี้ก็ไม่น่าจะเป็นปัญหาอันใดที่จะทำให้เป็นอุปสรรคของสภานี้ที่จะพิจารณารับหลักการอันนี้ ถ้าหากว่าจะพิจารณารวดเดียว เราก็อาจจะประนีประนอมกันได้โดยที่เราจะใช้คำว่าอย่างไร อันนี้ข้าพเจ้าก็เสนอให้ที่ประชุมสภานี้ทราบโดยย่อดังนี้ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านที่เป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ร่วมกับ คุณสมคิด อีกท่านหนึ่งคือ คุณมานะ พิทยาภรณ์ คุณมานะ จะมีอะไรชี้แจงไหมครับ

นายมานะ พิทยาภรณ์ : ท่านประธานที่เคารพ เพื่อเป็นการประหยัดเวลาของสภานะครับ กระผมคิดว่าบรรดาผู้เสนอร่างกฎหมายทั้งหลายนี้ได้บรรยายถึงเหตุผลต่างๆ ซึ่งเป็นที่ตระหนักดีสำหรับสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย และคิดว่าสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลายก็คงจะผ่านร่างพระราชบัญญัติต่างๆ เหล่านี้ไปด้วยดี เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอกราบเรียนท่านประธานแต่เพียงว่า ถ้าหากบังเอิญจะมีสมาชิกผู้มีเกียรติ บางท่านไม่เห็นด้วยแล้ว กรุณา สบตากับกระผมด้วย ขอขอบพระคุณยิ่ง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : สบตาคุณมานะหรือ มันจะดีหรือ คุณสถาปน์เชิญครับ

นายสถาปน์ ศิริพันธ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมสถาปน์ ศิริพันธ์ กระผมเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับรองร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้นะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหา และสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ก็มึเนื้อหาในลักษณะเดียวกัน แต่กระผมใคร่จะขอกราบเรียนถามว่าก่อนที่จะอภิปรายว่าร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ แก่ผู้ถูกคุมขัง

โดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่สมาชิกสภานิติบัญญัติเสนอมาทั้ง ๔ ฉบับนั้น กระผมใคร่ขอกราบเรียนถามคณะรัฐบาลว่า

๑. คณะรัฐบาลได้พิจารณาแล้วหรือยังว่า ผู้ที่ถูกคุมขังโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติทั้ง ๓ คน เป็นผู้กระทำผิดจริงหรือไม่

๒. ถ้าบุคคลทั้ง ๓ คน ไม่ได้กระทำผิด เหตุใดรัฐบาลจะไม่จัดการให้บุคคลทั้ง ๓ คนพ้นจากถูกคุมขัง ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลน่าจะกระทำเสียก่อน

๓. ทราบว่าที่ปรึกษากฎหมายของรัฐบาลเห็นว่าไม่มีวิธีการใด ๆ จะให้บุคคลทั้ง ๓ คนพ้นจากการคุมขังโดยอำนาจของรัฐบาลได้ ถ้าเป็นจริงอย่างนั้น กระผมใคร่จะขอเรียนถามที่ปรึกษากฎหมายซึ่งมีบางท่านร่วมอยู่ในคณะรัฐบาลนี้ ได้กรุณาชี้แจง

๔. สมาชิกสภานิติบัญญัติอยากให้รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการโดยยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติเพื่อให้เป็นขึ้นโบว์แดงของรัฐบาลนี้ในอันที่จะกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง คือปล่อยผู้ต้องหาทั้ง ๓ คนนั้นเสีย กระผมใคร่จะเรียกร้องวงวนให้บรรดาสมาชิกแห่งสภานี้ได้โปรดเห็นใจผู้ที่ถูกคุมขังอยู่ทั้ง ๓ คน ซึ่งเขาก็กระทำในสิ่งที่ถูกต้องแล้ว ถ้าเมื่อท่านทั้งหลายได้นึกถึงว่า ชีวิตและความเป็นอยู่ของเขา ครอบครัวของเขา ความเป็นคนไทยของบุคคลทั้ง ๓ คนที่ถูกคุมขังอยู่นั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับประเทศชาติแล้ว สภาก็ควรจะนำเห็นใจและรับรองร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ และกระผมใคร่ขอเสนอญัตติว่าขอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ รวดเดียว ๓ วาระครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เดียวครับ ขอโทษครับ คุณสถาปนีย์ ครับ ตามข้อบังคับข้อที่ ๕๗ วรรคสามนะครับ การพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภาจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกไม่น้อยกว่า ๓๐ คนร้องขอและที่ประชุมอนุมัติ เชิญคุณเสนห์ จามริก ครับ ยกมือมาหลายครั้งแล้ว

นายเสนห์ จามริก: ท่านประธานที่เคารพ เพื่อไม่ให้เสียเวลาในเรื่องนี้เกินไป กระผมคิดว่ามีประเด็นที่กระผมอยากจะเสนอให้ที่ประชุมนี้ได้พิจารณารวบรวมที่สุด ประเด็นสำคัญก็คือว่าถึงแม้ที่ประชุมนี้ สภานี้จะได้มีมติให้รวมระเบียบวาระร่างพระราชบัญญัติทั้ง

๔ ฉบับไว้ด้วยกันก็จริงอยู่ แต่ก็ยังมีหลักการที่แตกต่างกัน คือในแง่ที่ว่าในประเภทหนึ่งเป็นประเภทที่อยากจะให้เป็นการยกเลิกโทษในรูปพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม อีกอันหนึ่งก็คือว่าขอให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ทั้ง ๆ ที่ผู้เสนอพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมนั้นก็ย่อมรับความจริงสองประการ คือในประเภทที่หนึ่งว่าการกระทำของ ๓ ส.ส. นั้น ไม่เป็นความผิดนะครับ เพราะฉะนั้นอันนี้กระผมคิดว่าเป็นข้อเท็จจริงที่ควรจะเป็นที่ยอมรับในสภานี้ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้บอกว่า การลงโทษ ๓ ส.ส. ในขณะนั้นถูกต้องตามวิธีการของกฎหมาย แต่กระผมอยากจะเรียนให้สภานี้ได้ตระหนักว่า วิธีการของกฎหมายนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับหลักของความยุติธรรมและหลักของความเป็นจริง เพราะฉะนั้นก็เป็นหน้าที่ของสภานี้เหมือนกันที่จะตระหนักในความจริงว่า ในเมื่อประกาศที่เราเรียกว่าประกาศที่ใช้อำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายห่างไกลจากความจริงนั้น ก็เป็นหน้าที่ของสภานี้จะต้องพยายามให้กฎหมายใกล้กับความจริงขึ้น เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าเหตุผลที่จะให้มีการประกาศยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิวัตินั้นจึงเป็นสิ่งที่สภาควรจะยอมรับ เพื่อไม่ให้เกิดการอภิปรายยืดเยื้อ กระผมอยากจะขออย่างนี้ว่า ไหน ๆ เราก็รวมพระราชบัญญัติ ๔ ฉบับเข้าไว้พิจารณาด้วยกันแล้ว กระผมอยากจะขอให้สภานี้ได้ลงมติเป็นหลักการเสียว่า เมื่อรวมพิจารณาแล้วจะพิจารณาโดยถือหลักการอันไหน คือ

๑. จะพิจารณาโดยถือหลักการว่าเป็นร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม หรือว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ กระผมคิดว่าเหตุผลต่าง ๆ ก็ได้มีการอภิปรายมาพอสมควรแล้ว กระผมขอเสนอเพียงแค่นี้ก่อนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เสนอเป็นญัตติหรือครับ

นายเสน่ห์ จามริก : ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ได้รับรองญัตติของคุณเสน่ห์ บ้างครับ

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็เป็นญัตติแล้วนี่ครับ คุณใหญ่ จะอภิปรายด้านญัตติก็เชิญ

นายใหญ่ ศวิตชาติ : ท่านประธานครับ เพราะว่าสภานี้รับแล้วว่าร่างพระราชบัญญัติ ๔ ฉบับนี้รวมกัน เมื่อรวมกันแล้วจะรับไม่รับก็ ๔ ฉบับนี้ ถ้ารับก็เป็นหมดทั้ง ๔ ฉบับนี้เป็นญัตติซ้อนญัตติ มันเหมือนญัตติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา ผมคิดว่าเราเสี่ยงไปไม่ได้คือว่า ทั้ง ๔ ฉบับนี้อภิปรายกันแล้ว ทุกคนก็ได้รับร่างแล้ว แล้วรวมกันแล้วก็มาแยกกันใหม่ก็เป็นญัตติซ้อนญัตติ ซึ่งสภานี้ให้รวมกันแล้ว เขารวมกันแล้ว จะโหวตว่าเอาหรือไม่เอา กลับมาแยกกันอีก มันก็ขัดมติสภาที่ลงเมื่อคืน ผมไม่รู้จะปฏิบัติอย่างไรครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ขอขอบคุณครับ คุณใหญ่ ครับ ผมก็อาจจะสติปัญญาอ่อนไป แต่ผมเห็นว่ามันเป็นสองประเด็นอยู่นะครับ ในญัตตินั้นนะ เราอยากจะแยกประเด็นเท่านั้น คือจริงอยู่เราได้มีมติและสภาได้มีมติให้พิจารณารวมกันแล้ว แต่ขณะเดียวกันความเห็นก็มีอยู่สองทางว่า ในการที่เราจะรับหลักการร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ตรงกัน เราจะทำในรูปใด เราจะทำในรูปเป็นร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมหรือว่า เราจะทำในรูปอย่างร่างพระราชบัญญัติของคุณสมคิด คือว่ายกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติมันทำได้สองทาง ไม่ใช่ว่าจะไปเหมือนกับเอาเรื่องอื่นมาพิจารณา ผมเห็นว่าไม่ใช่ แล้วเมื่อเป็นอย่างนี้ก็อยากจะขอมติสภาว่าจะเอาในรูปไหนเพื่อความรวดเร็วจะได้รับหลักการกันไป

พลตรี ศิริ สิริโยธิน : ท่านประธานที่เคารพ เพื่อไม่ให้มีปัญหาต่อไป ผมขอเสนอปิดอภิปรายเสียก่อน จะเอาอย่างไรก็ค่อยว่ากันทีหลัง ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นบ้างไหม
นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร : ท่านผู้เป็นประธาน ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมขอเสนอเปิดอภิปรายต่อไป ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมจะขอมติต่อที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะปิดอภิปรายได้ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะปิดอภิปรายต่อไปโปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนน้อย)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ปิดอภิปรายได้ทันทีก็ต้องกลับไปถามประเด็นอีกครั้ง ตามญัตติที่มีผู้เสนอ คุณเสนอเสนอไว้แล้ว อยากจะขอกถามมติที่ประชุมว่า เราจะรับหลักการร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับที่พิจารณารวมกันนี้ในรูปใด คือจะเป็นในรูปพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม หรือในรูปยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ เขิญอาจารย์ปรีดีครับ ผมอยากจะฟังคำอภิปรายเหมือนกัน

นายปรีดี เกษมทรัพย์ : กระผมขอเรียนท่านว่า ปัญหาที่ว่าควรจะใช้เป็นพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม หรือว่ายกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งควรจะพิจารณาให้ดี ไม่ใช่มาลงมติในขณะนี้ ควรจะพิจารณาในชั้นกรรมาธิการนั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่ารับหลักการไปทั้ง ๔ ฉบับอย่างนั้นนะครับ แล้วไปพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ คุณใหญ่ครับ เห็นด้วยไหมครับ

นายใหญ่ ศิวชาติ : อย่างนั้นก็ได้รับ ท่านประธาน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อย่างนั้นก็ได้รับ ก็เหมือนกันละ ไปพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ ผมเห็นว่าจะประหยัดเวลาของสภานี้มากกว่า ผมขอรวบรัดเลยครับ ผมขอมติต่อที่ประชุมนี้ว่า สมควรที่จะรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ไว้ พิจารณาต่อไปหรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นว่าสมควรที่จะรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๐๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ไว้พิจารณาต่อไป

นายใหญ่ ศวิตชาติ : ท่านประธานที่เคารพ ผมเข้าใจว่าผมได้เสนอญัตติไว้ล่วงหน้า เพื่อให้พิจารณารวดเดียว หมายความว่า เป็นกรรมาธิการเต็มสภา เพราะว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ มีอยู่ ๒-๓ มาตราเท่านั้น ส่วนชื่อร่างพระราชบัญญัติจะเอาอย่างไรก็คงจะมีปัญหาเล็กน้อย นอกนั้นก็คงจะผ่านไปได้โดยรวดเร็ว ถ้าหากว่าญัตตินี้ท่านประธานยังไม่รับหรือไม่พร้อม ผมก็ขอเสนอเสียเดี๋ยวนี้ว่า ท่านผู้ใดเห็นด้วยว่าควรจะพิจารณารวดเดียว โปรดกรุณารับรอง ให้เป็นญัตติครับ

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณใหญ่ ศวิตชาติ เสนอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ ๓ วาระรวดเดียวในฐานะกรรมาธิการเต็มสภา ก็มีท่านสมาชิกรับรองครบถ้วน เอาละครับ ผมขอมติที่ประชุมก็แล้วกันครับ ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้โดยกรรมาธิการเต็มสภา คือพิจารณารวดเดียว ๓ วาระ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๐๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าสภานี้มีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ คือพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภารวดเดียว

ที่นี้ในการพิจารณาในวาระที่ ๒ ซึ่งจะต้องพิจารณาตั้งแต่หลักการ เหตุผลและชื่อร่างพระราชบัญญัติไปจนกระทั่งเรียงตามลำดับมาตรานั้น เพื่อความสะดวกรวดเร็ว ผมจะขอถือเอาร่างพระราชบัญญัติที่ผมได้รับก่อน คือของคุณมารุต บุญนาค แล้วก็ถ้าหากว่าท่านสมาชิกผู้ใดต้องการจะแปรญัตติแก้ไขตั้งแต่ชื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ลงไปทุกมาตรา ก็สามารถที่จะทำได้ มีอะไรครับคุณสุรินทร์ครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ ผม สุรินทร์ มาศดิตถ์ ครับ เพื่อให้เวลารวดเร็วขึ้น ผมเห็นด้วยกับญัตติของคุณเมื่อกี้นี้ครับ คือว่าในการพิจารณา ในวาระที่ ๒ นี้ ควรจะถือหลักเอาร่างใดร่างหนึ่งเพื่อให้รวดเร็ว ถ้าพิจารณาในวาระที่ ๒ ทั้ง ๔ ฉบับ ก็หมายความว่า กฎหมายจะออกมา ๔ ฉบับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ผมพูดแล้วอย่างไรว่า ผมบอกว่าจะเอาร่างพระราชบัญญัติของคุณมารุตฉบับเดียวพิจารณา

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ถ้าคุณสมคิด

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แก่เอาสิครับ ตอนแปรญัตติก็แก้ได้ ตั้งแต่ชื่อ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ถ้าคุณสมคิดค้านขึ้นมาว่า เอาของเขาด้วย ท่านจะทำอย่างไร ท่านควรจะขอมติที่ประชุมว่า

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสมคิดมีสิทธิที่จะแปรญัตติได้ในวาระที่ ๒ ครับ ท่านสมาชิกเห็นด้วยก็แปรญัตติได้

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : แล้วไม่ต้องแปรญัตติทั้ง ๔ ฉบับหรือครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ต้องแปรฯ ละครับ แปรฯ ในฉบับที่หนึ่ง ละครับ เอาฉบับไหนมาใส่อีกก็ได้ นั่นเรียกว่าการแปรญัตติ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ก็หมายความว่าทั้ง ๔ ฉบับ เอาฉบับเดียว และเป็นอันตกลงง่ายอย่างนี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ในการอ่านเท่านั้น ไม่ใช่ตกลงเอาฉบับนั้น จะต้องอ่านพร้อมกัน ๔ ฉบับไม่ได้ ต้องอ่านฉบับใดฉบับหนึ่ง เรียงมาตราไป

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : แล้วท่านต้องอ่านทั้ง ๔ ฉบับไหมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่อ่านครับ อ่านฉบับเดียว

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ถ้าไม่อ่าน ผมเห็นด้วย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : พุทไธ พุดกันเกือบตาย เชิญท่านเลขาธิการ
รัฐสภาครับ ไม่ต้องละครับ ไปตามนี้ละครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ร่างพระราชบัญญัติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อาจารย์เขียนจะว่าอย่างไรครับ เดี่ยวเลขาฯ

นายเขียน ชีระวิทย์ : ท่านประธานที่เคารพ ผมคิดว่าผมจะเข้าประเด็นได้นะครับ
คือเรื่องร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับที่เสนอมานี้ มีปัญหาที่ผมคิดว่าจะต้องพิจารณาอยู่
๓-๔ ปัญหาด้วยกัน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้หรอกครับ ไม่เข้าประเด็นเลยนี่ เขาจะ
ต้องอ่านเรียงมาตราไปก่อนแล้วคุณค่อยอภิปราย

นายเขียน ชีระวิทย์ : ใช่ ข้อแรก คือต้องพิจารณาว่าเรื่องชื่อของพระราชบัญญัติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ใช่ซิ อ่านชื่อก่อน แล้วก็ว่ากันมาซิว่าจะเอาชื่อ
อย่างไร คุณค่อยว่าซิ

นายเขียน ชีระวิทย์ : ใช่ครับ ผมต้องการที่จะเสนอว่า ผมจะเอาชื่ออย่างไร

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นั่งลงเถอะ เดี่ยวเป็นไปตามความประสงค์
ทุกอย่าง เชื่อผมเถอะ คุณমনุญครับ มีความเห็นอะไรครับ

นายมนุญ บริสุทธิ : ท่านประธานที่เคารพครับ สภาก็ลงมติรับหลักการร่าง
พระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับไปแล้วนะครับ ที่นี้ร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ หลักการ
ไม่เหมือนกันครับ เหมือนกัน ๓ ฉบับ ส่วนฉบับหลังคนละอย่างครับ ถ้าโปรดอ่านดู เราจะ
เห็นได้ชัดเจนทีเดียวว่า หลักการคนละอย่าง เพราะฉะนั้นจะเอามาพิจารณารวมกันทั้ง ๔ ฉบับ
หลักการคนละอย่างครับ กระผมจะสงสัยอย่างนี้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ผมก็ทราบครับ แต่ผมเห็นว่าพอจะ
อะลุ่มอล่วยประนีประนอมกันได้ด้วยการแปรญัตติ ในการนี้ก็จะต้องอ่านฉบับไหนขึ้นมา
ก่อน เป็นการพิจารณาในวาระที่ ๒ ผมขออนุญาต ทำตามผมว่าเถอะครับ อย่าคัดค้านเลย

ขอเอาใจตัวเองสักทีเถอะ เขิญท่านเลขาธิการรัฐสภาครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ร่างพระราชบัญญัติ nirโทษกรรม
แก่ผู้ถูกละโทษโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ.
๒๕๑๕ พ.ศ. ....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ใครจะเสนออะไรเชิญครับ ชื่อร่างจะดีไม่ได้
อย่างไรเชิญครับ

นายประคอง เทวฤทธิ์ : ท่านประธานที่เคารพครับ ผมขอแปรญัตติครับ เป็น
ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๕๑๕ ตามเหตุผลของ พันเอก สมคิด ศรีสังคม ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านสมาชิกเสนอญัตตินะครับ ให้แก้ไขชื่อ
ร่างพระราชบัญญัติไปให้ตรงกับร่างพระราชบัญญัติของ พันเอก สมคิด ศรีสังคม มีท่าน
ผู้ได้รับรอง โปรดยื่นขึ้นครับ

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้รับรองครบแล้ว อ้อ คุณทวี ครับเชิญครับ

นายทวี แรงขำ : ท่านประธานที่เคารพ ในประการแรกขอประทานกราบเรียนว่า
นี่เป็นที่ประชุมกรรมาธิการเต็มสภา เพราะฉะนั้นในการเสนอญัตติของแต่ละบุคคลก็ถือว่าเป็น
เป็นกรรมาธิการที่จะอภิปราย การรับรองจึงไม่จำเป็นต้องมี ประการที่สอง กระผมพิจารณา
ชื่อแล้วรู้สึกชื่อที่ควรจะเหมาะสมที่สุดและดีที่สุดทั้งๆ ที่กระผมก็ไม่รักนัก คือชื่อร่าง
พระราชบัญญัติฉบับแรก คือของคุณมารุต เหตุผลคือว่า นัยความเป็นมาของคณะปฏิวัตินั้น
ก็เป็นที่ประจักษ์แจ้งแก่บุคคลทั้งหลายว่า ในระยะนั้นอำนาจอธิปไตยตกอยู่ที่คณะปฏิวัติ
เพราะฉะนั้นการที่ละเมิดต่างๆ ที่คณะปฏิวัติได้ปฏิบัติมาตั้งแต่ต้นก็คือละเมิดแล้วในการที่
มีการปฏิวัติและการปฏิบัติต่อมาก็ย่อมมีการละเมิดกฎหมายบางอย่างเมื่อเหตุการณ์ได้เป็น
ปกติ เมื่อเข้าสู่สภา จึงได้มีพระราชบัญญัติ nirโทษกรรมให้แก่คณะปฏิวัติ เพราะฉะนั้นปัญหา
ต่างๆ ก็เป็นอันสิ้นไปในเรื่องนั้น ทีนี้มาในขณะนี้ที่เรากำลังพิจารณาอยู่ถึงปัญหาเรื่องที่จะ

แก้ไขภาวการณ์อันบุคคล ส่วนมากกว่าควรจะทำ คือให้ท่านทั้งสามได้พ้นจากโทษที่ได้ถูก คณะปฏิวัติสั่งควบคุมขังไปนั้น ในประการนี้กระผมใคร่ขอกราบเรียนต่อท่านประธาน ว่าการปฏิบัติในคำสั่งคณะปฏิวัตินั้น ถ้าเราวิจัยหรือเป็นค่านิยมที่ปฏิบัติกันมานั้น คำสั่ง คณะปฏิวัติมีนัย ๓ ประการ หรือเรียกว่า ๓ รูป รูปที่ ๑ คือ คำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติในทาง บริหารซึ่งสั่งให้ที่นั่นทำอย่างนั้น ที่นี้ทำอย่างนี้ประการใดก็ตาม เป็นคำสั่งในรูปการบริหาร นัยที่ ๒ หรือรูปที่ ๒ เป็นคำสั่งคณะปฏิวัติในรูปกฎหมายเป็นนิติบัญญัติ นัยที่ ๓ หรือรูปที่ ๓ เป็นคำสั่งของคณะปฏิวัติในรูปคำสั่งของศาลเป็นคำพิพากษาในตัว นี่แหละที่นี้เรามาพิจารณา ดูคำสั่งของคณะปฏิวัติที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้นั้น ตามความเข้าใจของกระผมรู้สึกว่าเป็นคำสั่ง ในรูปที่ ๓ คือคำสั่งในรูปคำพิพากษาของศาล ที่นี้เราจะมายกเลิกนั้น ทางที่ดีที่สุดควรจะเป็น ประการใดขอให้ท่านประธานลองนึกดูว่า ถ้าหากเป็นเหตุการณ์ปกติ เมื่อมีคำพิพากษาศาลฎีกา พิจารณาพิพากษาให้เป็นอย่างไรก็ตาม แล้วสภานิติบัญญัติมาออกกฎหมายให้ยกเลิกคำพิพากษา ศาลฎีกานั้น ก็รู้สึกว่าจะเป็นการปฏิบัติที่ขัดกันด้วยอำนาจ เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้กระผมจึง รู้สึกว่าไม่น่าและไม่ชอบหรือไม่ควรที่จะกระทำ ตามความเห็นของกระผมนะ จะเป็นความเห็น ของผู้อื่นอย่างอื่นก็แล้วแต่ ถึงแม้ว่าจะพิจารณานัยที่เราจะออกกฎหมายโดยเข้าใจว่า คำสั่ง ของคณะปฏิวัติฉบับนั้นเป็นคำสั่งในรูปของกฎหมายก็ในทางตะขิดตะขวงก็มีอยู่บ้างเหมือนกัน ว่าถึงคอนฟลิค (conflict) หรือการขัดกันระหว่างอำนาจนิติบัญญัติกับอำนาจบริหาร ถ้าหากว่า เป็นในรูปของนิติบัญญัติอย่างว่า แล้วสภานี้มาแก้ไขก็เป็นการชอบ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อรูป ของคำสั่งนั้นเป็นในรูปของคำพิพากษาของศาลแล้ว กระผมรู้สึกว่าน่าจะเป็นในทางที่ถูกต้อง มากกว่า และเคยมีการปฏิบัติที่แล้วมาสัก ๒ ครั้งหรือ ๓ ครั้ง กระผมจำไม่ได้สนิท เพราะฉะนั้น ในความเห็นของกระผมรู้สึกว่่า ชื่อนั้นควรจะเป็นไปตามร่างฉบับแรกที่ท่านประธานได้เสนอ ต่อที่ประชุมพิจารณา

นายมนูญ บริสุทธิ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่เห็นด้วยกับท่านสมาชิก ที่กระผมไม่เห็นด้วย ก็เพราะเหตุว่าเรื่องนี้ท่านทั้งสามที่ถูกจำอยู่เวลานี้ท่านยังไม่ยอมรับว่า ท่านได้กระทำผิดกฎหมายอะไร ท่านยังไม่ยอมรับ และคดีนี้ท่านก็ได้ขอให้ศาลสั่งปล่อยท่านว่า ท่านไม่ได้ทำผิดอะไร การคุมขังท่านนั้นไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๕๐ ซึ่งสองศาลก็ได้พิจารณาไปแล้ว ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ว่าที่ท่านถูกขังนั้น ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ท่านก็ยังไม่ยินยอม ท่านก็ยังฎีกาอยู่ เพราะฉะนั้นเวลานี้ท่านยังไม่รับว่าท่านได้กระทำความผิดกฎหมายอะไร แล้วเราจะเอาอะไรไปนิรโทษกรรมให้แก่ท่าน เมื่อเจ้าตัวเองเขายังบอกว่าเขาไม่ได้ผิด เขาไม่มีโทษมีกรรม แล้วเราจะไปนิรโทษกรรมอย่างไร เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับสุดท้าย ที่ว่าเมื่อมันเป็นปัญหา เมื่อเจ้าตัวก็ยังไม่ยอมรับว่าทำผิด ก็เพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษนั้นไปเสียเลย โดยเราต้องการแต่จะให้ท่านได้ออกจากที่คุมขัง ให้มาเป็นอิสระให้มีสิทธิเสรีภาพเช่นประชาชนทั้งหลายโดยถือเสมือนหนึ่งว่าไม่ต้องถูกลงโทษ กระผมเห็นชอบอย่างนั้น

นายอุทธรณ์ พลกุล : ท่านประธานสภาฯ ที่เคารพ กระผมไม่เห็นด้วยกับท่าน สมาชิกผู้มีเกียรติที่ได้อภิปรายเมื่อกี้ ความจริงในรูปของคณะปฏิวัติที่ออกเป็นคำสั่งตามรูปต่างๆ ที่ได้แถลงมา และก็บอกว่ารูปการณ่นั้นเป็นคำพิพากษา กระผมได้อ่านคำสั่งของคณะปฏิวัติแล้ว ไม่ได้เป็นคำพิพากษาของศาลใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าจะเป็นศาลก็คงจะเป็นศาลเดี่ยว ทั้งนี้เนื่องจากมีเหตุผลว่า ตัวบทกฎหมายก็ตามฐานแห่งความผิดในคำสั่งของคณะปฏิวัติก็ตาม ไม่ได้อ้างกฎหมายที่ผู้ใช้อำนาจในขณะนั้นเลย เช่นฐานแห่งความผิด พูดเป็นท่านเองว่าท่านทั้งสามนั้นได้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๑๖ ประมวลกฎหมายอาญา แต่เมื่อบทลงโทษตามคำสั่งของคณะปฏิวัติไม่ได้กำหนดมาตราใดๆ ทั้งสิ้น ก็อนิจจะลงโทษก็ลงไป เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าลงโทษตามมาตรา ๑๑๖ ก็อาจจะจำคุกเจ็ดปี แต่ที่ท่านก็นึกของท่านเองใส่สี่ปีเข้าไป เพราะฉะนั้นเหตุผลโดยชื่อจะเรียกอะไรก็ตาม กระผมเห็นด้วยทั้งสิ้นขอให้ทั้งสามออกมาโดยเร็วเท่านั้นเอง และไม่ควรมีอภิปรายในเรื่องหลักการใดๆ ทั้งสิ้น เพราะเหตุว่ารับหลักการไปแล้ว แค่นี้ครับ

นายเฉลิมชัย วสินนท์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม เฉลิมชัย วสินนท์ กระผมเห็นด้วยกับท่านสมาชิกฟากข้างโน้นที่ว่าคำสั่งของคณะปฏิวัติเกี่ยวกับ ๓ ส.ส. นี้เป็นเรื่องคำพิพากษา แต่การยอมรับนั้น กระผมยอมรับเพียงครั้งเดียว เมื่อได้พิจารณาในคำสั่งจะเห็นว่า คำสั่งของคณะปฏิวัติฉบับที่กล่าวอ้างถึงนั้น ใช้อำนาจทางนิติบัญญัติด้วย ที่กระผมกล่าวเช่นนี้หมายความว่าคำสั่งนั้นไปกำหนดโทษขึ้นมาใหม่ ซึ่งโทษอันนั้นจริงอยู่ถึงจะมี

การอ้างบทกฎหมายมาในกฎหมายอาญาว่า มาตราใด แต่ก็เป็นการกำหนดโทษขึ้นมาใหม่ ฉะนั้นกระผมว่าในคำสั่งฉบับนั้นเป็นการใช้อำนาจ ๒ ด้าน คือ ด้านนิติบัญญัติและอำนาจตุลาการ ฉะนั้นกระผมจึงสนับสนุนชื่อร่างพระราชบัญญัติของคุณสมคิด ศรีสังคม ครับ

นายถนัด คอมันตร์ : ท่านประธานที่เคารพ เพื่อให้การพิจารณาของสภานี้ได้ดำเนินไปโดยรวดเร็ว และโดยไม่มีปัญหาทั้งในทางกฎหมายและในทางด้านอื่น ถ้าหากว่าท่านประธานจะกรุณาพิจารณาหรือเสนอให้สภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับสุดท้าย คือ ยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕ จะเห็นได้ว่าถ้าหากว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนจากสภาแล้ว ปัญหาต่างๆ ที่พูดกันในขณะนี้ก็จะหมดสิ้นไป กระผมขอประธานอ่านเพียงเล็กน้อย คือ ในโดยเฉพาะมาตรา ๓ ของร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิวัติ มาตรา ๓ นี้ เขียนไว้ว่า ให้ยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ และให้ปล่อยตัว นายอุทัย พิมพ์ใจชน นายอนันต์ ภักดีประไพ และนายบุญเกิด หิรัญคำ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับทันที โดยให้ถือว่าบุคคลทั้งสามนั้นมิได้กระทำความผิดและมีเคียดต้องโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕" ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกสภา ผู้มีเกียรติ ท่านจะเห็นได้ว่า ในร่างพระราชบัญญัตินี้มีข้อความและมาตรการต่างๆ ที่ทั้ง ๔ ร่างพระราชบัญญัตินี้เสนอ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่ามีการรับรองร่างพระราชบัญญัติฉบับสุดท้ายนี้แล้ว ทั้ง ๔ ฉบับนี้ โดยเฉพาะหลักการก็ดี มาตรการต่างๆ ก็ดี มีพร้อมอยู่หมดแล้วครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอขอบคุณครับ เรากำลังพิจารณาเรื่องชื่อร่างพระราชบัญญัติ ผมขอมติต่อที่ประชุมเลยครับ ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะรักษาชื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้ตามต้นฉบับของคุณมารุต บุณนาค โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๕๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรเปลี่ยนชื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ตรงกับร่างพระราชบัญญัติของคุณสมคิด ศรีสังคม โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๖๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติเปลี่ยนชื่อร่างฯ ให้เป็นไปตามชื่อร่างพระราชบัญญัติของคุณสมคิด ศรีสังคม เมื่อได้เปลี่ยนชื่อร่างพระราชบัญญัติแบบนี้แล้ว ร่างพระราชบัญญัติของคุณสมคิด ศรีสังคม ก็เป็นร่างพระราชบัญญัติที่สภานี้รับหลักการเหมือนกัน เพราะเหตุว่าถ้าไปพิจารณาตามร่าง ก็เป็นอันว่าให้แปรญัตติได้ครับ ผมก็อยากจะขอเรียนถามที่ประชุมว่า เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจะพิจารณาไปตามร่างของคุณมารุต หรือจะเอาของคุณสมคิด เข้ามาพิจารณาเลย

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ท่านประธานที่เคารพ ไหน ๆ เราก็ได้เปลี่ยนชื่อร่างพระราชบัญญัติไปตามของคุณสมคิด แล้วก็ผมอยากจะขอให้ท่านประธานอ่านตามร่างพระราชบัญญัติของคุณสมคิดไปเลยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ (ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ผมถือว่าที่ประชุมนี้อนุมัติ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่าน

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ชื่อร่างพระราชบัญญัติคงเปลี่ยนแปลงเป็นดังนี้

ร่าง

พระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕

ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

พ.ศ. ....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านกรรมการผู้ใดเห็นควรจะแก้ไข อย่างไรบ้าง
ใหม่ครับ

(ไม่มีผู้ใดขอแก้ไข)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มีครับ ผ่านไปได้ ขอให้เลขาธิการรัฐสภา
อ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) :

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ...."

(ไม่มีผู้ใดขอแก้ไข)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มีผู้ขอแก้ไข ผ่านไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

(ไม่มีผู้ใดขอแก้ไข)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มีผู้ขอแก้ไข ผ่านไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๓ ให้ยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้ปล่อยตัว นายอุทัย พิมพ์ใจชน นายอนันต์ ภักดีประไพ และนายบุญเกิด หิรัญคำ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับทันที โดยให้ถือว่าบุคคลทั้งสามนั้นมิได้กระทำความผิดและมีเคียดต้องโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

นายวิญญู อังคนารักษ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิญญู อังคนารักษ์ ขออนุญาตกราบเรียนอีกทีหนึ่งว่า กระผมไม่มีอะไรที่จะขัดแย้งกับทั้ง ๓ ท่าน อยากรู้ทั้ง ๓ ท่านนี้ออกมา แต่ในขณะที่เดียวกันกระผมก็คิดว่าอยากจะให้บ้านเมืองของเรานี้ได้ดำเนินกันไปโดยมีกฎมีเกณฑ์เล่นกันตามกติกา ขอประทานอภัยครับ อย่างที่ท่านที่เคารพท่านหนึ่งคือท่านประธานสภา ได้กรุณาพูดอยู่บ่อย ๆ

ที่นี้พอมาถึงมาตรา ๓ นี้เราก็จะพิจารณากันว่าให้ยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ซึ่งในขณะนั้นเป็นกฎหมายอยู่ ที่นี้ในการที่จะยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัตินี้ ข้อเท็จจริงประการหนึ่งจากท่านผู้มีเกียรติซึ่งเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้นมาเหมือนกัน ท่านก็พูดว่าเรื่องนี้กำลังอยู่ในระหว่างฎีกาอยู่ ก็เท่ากับว่าเรื่องมันกำลังคาโรงศาลอยู่ ศาลกำลังวินิจฉัยอยู่ ถ้าต่อไปเมื่อหน้าเรามีเรื่องอะไรต่อมาอีก ถ้าเรากำลังฟ้องกันก็สู้ศาลชั้นต้นแพ้ไปแล้ว ไปสู้ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แพ้ไปแล้ว กำลังอยู่ระหว่างศาลฎีกา ก็สมมติว่าหาสมัครพรรคพวกขึ้นมาเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาเพื่อให้ยกเลิกพระราชบัญญัตินั้นเสีย อะไรจะเกิดขึ้นกับบ้านเมืองของเรา กระผมกราบเรียนอีกทีหนึ่งกระผมอยากให้ ๓ คนนี้ออกมา

ครับ แต่ว่าอยากให้ออกมาให้บริสุทธิ์ใจ อย่าให้มีข้อขัดข้อง อย่ามีอะไรที่จะเป็นช่องทางในแง่ที่ว่าเราทำอะไรไม่ถูกไม่ควร ไหน ๆ เราก็จะตั้งต้นกันใหม่แล้ว จะเล่นกันตามกติกาแล้ว ก็ขอได้โปรดกรุณาลองนึกถึงบ้างว่า ที่เรากำลังทำกันอยู่นี้ถูกกติกาหรือไม่ครับผม

นายปรีดี เกษมทรัพย์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมรู้สึกไม่เห็นด้วยกับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่อภิปรายไปเมื่อกี้นี้อย่างรุนแรงว่าใจดำเหลือเกิน คิดว่าอยากจะค่อย ๆ ทำ ไม่อยากปล่อย กระผมขอชี้แจงว่าคดีนี้เสร็จสิ้นไม่เป็นคดีเสียด้วย ไม่ได้ขึ้นศาลครับ คณะปฏิวัติสั่งลงโทษ ไม่ได้ไปขึ้นศาลเลย เสร็จไป เข้าตะรางไปแล้ว คดีที่ว่าอยู่ในระหว่างพิจารณานั้น เป็นปัญหาตามมาตรา ๙๐ ของประมวลวิธีพิจารณาความอาญา คนที่ถูกอำนาจหมายซึ่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นไปขอศาลให้สั่งปล่อยได้ เพราะฉะนั้นปัญหาในระหว่างนี้อยู่ที่ศาลจะพิจารณาว่าคำสั่งนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ไม่ใช่บอกว่า ๓ คนนั้นผิดหรือเปล่า พิจารณาอยู่ว่าคำสั่งนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพราะฉะนั้นไม่ใช่คดีอยู่ในระหว่างพิจารณา ๓ คนนั้นเสร็จไปแล้วถูกสั่งขังไปแล้ว ไม่ได้มาสู่ศาลเลย เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่า ที่บอกว่าเราจะเอากติกาอะไรค่อย ๆ ทำ เมื่อความอยุติธรรมเกิดขึ้นแล้ว เซาซัพเฟอร์ (suffer) อยู่ตลอดเวลา เรายังจะมาพูดบอกว่าค่อย ๆ ทำตาม ไม่เห็นด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณอมร ครับ

นายอมร จันทรมบูรณ์ : ท่านประธานและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ผมอยากจะขอสนับสนุนความเห็นของคุณปรีดี คือเนื่องจากว่าพระราชบัญญัตินี้มีได้ไปแทรกแซงวิธีพิจารณาของศาล แต่ความจริงแล้วเราเลิกกฎหมายหรือว่า.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ มีผู้ยื่นขึ้นประท้วงครับ

นายอมร จันทรมบูรณ์ : ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญคุณทองหยด ครับ เมื่อกี้นี้ผมมองก็ไม่ยกมือ คือเวลาคนเขาพูด จะยื่น แต่ว่าเวลาคนเขาไม่พูด ไม่ยกมือ

นายทองหยด จิตตะวีระ : ผมขอประท้วงครับ เวลานี้เป็นเวลาแปรญัตติครับ ไม่ใช่พูดในหลักการครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือว่าการแปรญัตตินี้ก็ต้องพูดกันว่า ควรจะแปรหรือไม่แปรนี้ครับ นี่ไม่ใช่หลักการนะครับ

นายทองหยด จิตตะวีระ : ผู้เสนอพูดในหลักการครับ แปรญัตติที่ว่ากันไปตามมาตราที่ได้แปรญัตติกันไปนะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็นั่นซีครับ ก็กำลังว่ากันอยู่ในมาตรา ๓ อยู่เนี่ย เตียวครับ เชิญคุณสุรินทร์

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งทักท้วงถูกแล้วครับ คือขอภัยต้องออกชื่อ คุณวิญญู ไม่ได้แปรญัตติในมาตรานี้ เป็นอันว่ายังไม่มีผู้แปรญัตติในมาตรานี้ เมื่อไม่มีผู้แปรญัตติไม่มีสิทธิอภิปรายครับ คุณวิญญูเพียงแต่ให้ความคิดเห็นเท่านั้น ไม่ได้แปรญัตติว่ามาตรา ๓ ควรจะแก้เป็นอย่างไร ไม่ได้ให้ความเห็น เมื่อไม่ได้ให้ความเห็นก็ไม่ได้แปรญัตติ เมื่อไม่ได้แปรญัตติก็ไม่มีสิทธิที่จะให้ใครอภิปราย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เตียวครับ นี่เป็นการประชุมกรรมวิธีการคุณสุรินทร์ครับ ไม่ใช่ประชุมสภาแล้ว ตอนนีกรรมการเต็มสภา กรรมการก็มีสิทธิที่จะพูดแสดงความคิดเห็น มันคนละเรื่องกัน เชิญครับคุณอมรว่าไปเถอะ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ : อันนี้ผมขอให้ตรงประเด็นสักนิดนะครับ คือว่ามาตรา ๓ นะครับ เนื่องจากมีความปรากฏว่าให้ปล่อยตัวนายอุทัย พิมพ์ใจชน นายอนันต์ ภัคดีประไพ และนายบุญเกิด หิรัญคำ นั้น ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ กระผมก็เพิ่งมาเห็นว่าเนื่องจากมาตรา ๒ นั้น ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ ผมอยากขอขอย้อนแปรญัตติไปมาตรา ๒ ว่า ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศ นะครับ คือหมายความว่าเมื่อประกาศทันทีก็ปล่อยทันที นะครับ คือไม่จำเป็นที่จะต้องรออีก ๑ วัน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณใหญ่ ครับ

นายใหญ่ ศวิตชาติ : ของผ่านไปแล้วครับ ไม่มีทางที่จะรื้อมาพิจารณา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นั่นซีครับ ผมก็ว่าอย่างนั้น ก็คุณให้ผม.....

นายใหญ่ ศวิตชาติ : จะเขียนอย่างไร มาตรา ๓ ก็เขียนไป แต่มาตรา ๒ เอามาอีกไม่ได้เพราะว่ากรรมวิธีการผ่านไปแล้วครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ คุณใหญ่ ขอบคุณมาก พูดแทนประธานเรียบร้อย คือทันท่วงที ผมก็ว่าอย่างนั้นนะครับ โปรดพิจารณามาตรา ๓ ครับ คุณประพันธ์ศักดิ์ครับ เชิญครับ

นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพ็ชร : ท่านผู้เป็นประธาน และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ก่อนอื่นกระผมขอเรียนท่านสมาชิกว่า เราควรเห็นอกเห็นใจผู้ที่ฟังที่อยู่ข้างล่างบ้าง คือได้มีนิสิตนักศึกษาและประชาชนมาจำนวนมากเหลือเกิน เพราะฉะนั้นก่อนที่จะพูดควรจะต้องออกชื่อของตนเองให้เรียบร้อย เพื่อที่การจดบันทึกการประชุมต่าง ๆ หรือว่าการทำข่าวของนักหนังสือพิมพ์จะได้กระทำไปอย่างราบรื่น เรื่องที่กระผมอยากจะกราบเรียนท่านประธาน โดยความสุจริตใจว่า ก่อนที่จะก้าวเข้าสู่มาตรา ๓ นะครับ ว่ามันมีเหตุผลที่มาคือ ปัจจุบันนี้กระผมรู้สึกว่อดิตหัวหน้าคณะปฏิวัติคงกำลังนั่งกระดิกเท้าหัวเราะเยาะเหยียดแข้งไปเลยว่า เราได้ปฏิบัติตามกติกาประชาธิปไตยเพียงไร รวมทั้งท่านนายกรัฐมนตรีก็คงจะนึกขำในใจด้วย อันนี้ก็เพราะเหตุว่าท่านประธานนี่เองที่เคยให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ตอนที่เด็กนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปหาว่ารู้สึกละเหี่ยใจ ก็จะทำกันอย่างไรดี ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่าหลักการแสวงหาความยุติธรรมนั้น เราจะต้องแสวงหา เราอาจจะแสวงหาได้จาก ๔ สถาบัน คือสถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันบริหาร สถาบันตุลาการ สถาบันศาลนั้นก็โยงมาสู่รัฐธรรมนูญ การปกครอง ซึ่งขณะนี้ผู้พิพากษาทั้งหลายก็แค้นอกแค้นใจไม่รู้จะทำอย่างไร และปัจจุบันนี้เรากำลังสร้างประเพณีอันหนึ่งขึ้นมา คือเผด็จการโดยรัฐสภา ถ้าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์อังกฤษ ผมรู้สึกสลดใจพอสมควร แต่อย่างไรก็ตามนะครับ เรื่องก็ได้ผ่านไปแล้ว และผมก็เห็นว่า ก็มาเกิดปัญหาในทางนิติศาสตร์อีก เพราะเหตุว่าเราจะเลือกใช้ถ้อยคำอย่างไรให้เหมาะสม ก็มันไม่ถูกมาตั้งแต่แรก อันนี้ขอเรียนตามตรงว่า ไม่ว่าจะใช้คำว่า "นิรโทษกรรม" หรือ "ลบล้างมลทินโทษ" หรือ "ยกเลิก" ผมว่ามันไม่ถูก แต่ว่าเนื่องจากสภาไม่อนุมัติให้พูดเอาละครับ ผมออกนอกประเด็นมานานแล้ว คราวนี้ก็ขออนุญาตเข้าประเด็นเสียทีหนึ่งว่า

ไม่เห็นด้วยกับในเรื่องมาตรา ๓ จริง ๆ นะครับ คือมีการใช้ถ้อยคำซึ่งผมรู้สึกว่าจะกวนไปมากันอยู่ นี่ขอให้สภานี้พิจารณากันต่อไป เพราะว่าผมไม่เห็นด้วยในหลักการ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านนี่เองละ ไม่ขอแก้อะไรหรือครับ

นายถาวร ชะนะภัย : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมนายถาวร ชะนะภัย อยากจะให้การประชุมได้ผ่านพ้นไปรวดเร็ว พุดไป ๓ คำ คนติดคุกยังต้องเสียเวลาไปอีก ๓ นาที นะครับ กระผมกลัวว่าจะไม่ได้พูดเลยต้องรีบมาพูดเสียก่อน อยากจะให้ลงมติในร่างพระราชบัญญัตินี้เร็ว ๆ แต่จะขอฝากไปยังรัฐบาลอีกสักหน่อยสัก ๒-๓ ข้อ อยากจะให้ได้มีการสำรวจผู้ต้องหาหรือผู้ต้องคดีในระหว่างที่.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณถาวรครับ ผมขอใช้อำนาจเด็ดขาด คุณกลับไปนั่งเถิด ไม่ได้เรื่องหรอกครับ ไปนั่งเถิดครับ มันนอกประเด็น คุณว่าจะให้เร็วคุณ ยิ่งทำให้ช้าใหญ่ มีเรื่องอื่นจะต้องพิจารณาอีกเยอะครับวันนี้

นายถาวร ชะนะภัย : ครับ

นายระวี ภาวิไล : ท่านประธานที่เคารพ ผม ระวี ภาวิไล ขอสนับสนุนให้ผ่าน มาตรา ๓ ตามถ้อยคำที่ได้ระบุไว้ทุกตัวอักษร โดยผมขอยืนยันว่าตามความรู้สึกของผม นั้นผู้ที่ได้ถูกลงโทษให้กระทำความผิดนั้น นอกจากมิได้มีความผิดแล้ว เป็นผู้ที่ถูกกล่าวหาและ ยึดถือระเบียบวิธีของประชาธิปไตยในการดำเนินการต่อสู้ ดังนั้นคำสั่งใดๆ ที่ได้ลงโทษ บุคคลเหล่านี้เป็นคำสั่งที่ไม่ต้องด้วยทำนองคลองธรรม และการที่บุคคลทั้งสามยังต้องโทษ อยู่ตลอดมานั้น ควรจะเป็นความอับอายของผู้ที่ไม่ประชาธิปไตยทุกคน ผมจึงขอความกรุณา ให้เร่งดำเนินการที่จะให้บุคคลเหล่านั้นออกมาจากการลงโทษเสียโดยเร็ว ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๓ นี้ยังไม่มีท่านผู้ใดจะขอแก้อะไร เลย คุณแพทย เชิญครับ

นายแพทย อมาตยกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอเสนอแก้มาตรา ๓ ขอ ตัดข้อความในวรรคท้ายของมาตรา ๓ ตั้งแต่คำว่า "ตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ" ที่

๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕" ทั้งนี้เหตุผลก็เนื่องจากว่าในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กล่าวถึงคำสั่งของคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ .... นี้ถึง ๖ ครั้งในร่างพระราชบัญญัตินี้ เพราะฉะนั้นโดยเฉพาะมาตรา ๓ กล่าวทั้งตอนต้นและตอนท้าย ถ้าหากว่าจะใช้คำว่า "ในวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ใช้บังคับทันที โดยให้ถือว่าบุคคลทั้งสามนั้นมิได้กระทำความผิดและมีเคยต้องโทษ" โดยไม่ต้องไปอ้างคำสั่งลงวันที่เท่าใดอีก เพราะว่ามีมาตรา ๔ ก็ยังอ้างมาตรา ๒ มาตรา ๑ ก็อ้าง หัวเรื่องก็อ้าง เหตุผลก็อ้าง อะไรต่าง ๆ มากมาย แล้วขอตัดสักคำ ขออนุญาต ท่านผู้ใดเห็นด้วย ขอให้โปรดรับรอง ขอบพระคุณครับ

นายสุกิจ จุลละนันท์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมนายสุกิจ จุลละนันท์ ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของสมาชิกผู้มีเกียรติเมื่อตะกี้ ขอยืนยันตามเดิมตามมาตรา ๓ ทุกถ้อยคำ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ ลงมติของกรรมาธิการครับ ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรตัดตอนท้ายของ มาตรา ๓ ตั้งแต่ "ตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๑๕" ออก โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนน้อย)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรให้เป็นไปตามร่างเดิม โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้คงไว้ตามร่างเดิมต่อไปมาตรา ๔ ครับ

นายนิคม จันทรวิฑูร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมจะขอกราบเรียนแปรญัตติมาตรา ๓.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แปรญัตติตรงไหนล่ะ

นายนิคม จันทรวีฑูร : อันนี้สำคัญครับ โดยเฉพาะในวันที่ใช้บังคับถ้อยคำที่ ๓ ให้แก่อย่างนี้ครับ กระผมขอประทานอานนะครับ "ให้ยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ต่าง ๆ และให้ปล่อยตัวบุคคลต่าง ๆ ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๑๗" เหตุผลก็เพราะว่ารู้สึกว่าเป็นความปรารถนาของทุกคนในที่นี่และข้างนอก ที่จะให้ทั้ง ๓ ท่านได้ออกมาเร็วที่สุด

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แล้วมันเร็วขึ้นอย่างไร ผมอยากทราบเป็นความรู้ เวลานี้มันวันที่เท่าไรแล้วละ วันที่ ๑๘ แล้ว คุณจะให้ปล่อยตั้งแต่วันที่เท่าไรล่ะครับ

นายนิคม จันทรวีฑูร : ในวันนี้แหละครับ ในวันที่ ๑๘

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : วันนี้ เชิญครับ คุณมนูญ

นายมนูญ บริสุทธิ์ : ท่านประธานที่เคารพ จะแก้ตามที่ท่านผู้แปรญัตตินั้นนะ เห็นจะไม่ได้หรอกครับ เพราะเหตุว่ายังไม่มีความหมาย แล้วเราจะไปปล่อยตัวอย่างไรครับ กฎหมายจะมีผลบังคับใช้ต่อเมื่อถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก็เมื่อยังไม่มีความหมาย แล้วเราจะไปปล่อยตัวอย่างไรครับ เพราะฉะนั้นกระผมขอให้คงไว้ตามร่างของกรมการ

นายนิคม จันทรวีฑูร : ท่านประธานที่เคารพ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่แล้ว เราได้มีการอนุมัติประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๓ ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๑๗

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาอย่างนี้ก็แล้วกันครับ ขอมติต่อที่ประชุมครับ ผู้ใดเห็นว่า .... เชิญครับ คุณประคอง

นายประคอง เทวฤทธิ์ : ท่านประธานที่เคารพครับ เรื่องมันผ่านไปแล้วครับ แล้วท่านจะมาพิจารณาขอมติซ้ำทำไมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ยังไม่ผ่านครับ เขาแปรญัตติคนเดียว แปรญัตติอีกได้นี้ ในมาตรา ๓ นะ

นายประคอง เทวฤทธิ์ : เอาอย่างนั้นหรือครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ก็แน่ซิ เอาอย่างผมนี้แหละ

นายประคอง เทวารุท : ถ้าเป็นอย่างนั้น ผมจะได้แปรญัตติบ้าง ผมนี้กว่าผ่านไปแล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ ต้องให้แปรญัตติเรื่องนี้หมดไปเสียก่อน

นายประคอง เทวารุท : ผมขอสอบถามคุณะครับ เมื่อไหร่หมายความว่าทั้งมาตราหรืออย่างไร หรือว่าเฉพาะคนเดียว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่เข้าใจคำถาม

นายประคอง เทวารุท : เมื่อไหร่ครับ ที่ว่าให้แปรญัตติเฉพาะคำของคุณ.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คืออย่างนั้นครับ เรากำลังพิจารณามาตรา ๓ อยู่ครับ

นายประคอง เทวารุท : เราก็แปรญัตติกันได้อีกอย่างนั้นหรือครับ ไซ้ใหม่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็แล้วแต่ครับ ก็แปรญัตติได้สิครับ ยังไม่หมด ยังไม่ได้ผ่านไป กำลังพิจารณามาตรา ๓ อยู่ครับ เชิญครับ คุณวาทัญญู

นายวาทัญญู ณ ถลาง : กระผม วาทัญญู ณ ถลาง กระผมคิดว่าเป็นที่แจ่มแจ้งแล้วว่ามาตรา ๒ กำหนดไว้ว่า "พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป" ฉะนั้นการขอแปรญัตติในมาตรา ๓ ตามความเห็นนั้นจึงไม่จำเป็น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญ ดร. อุทิศ ครับ

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ท่านประธานที่เคารพ เรื่องนี้ขอเสนอว่าให้เป็นไปตามมาตรา ๓ นั้นแหละครับ เพราะว่าอย่างไรก็ย้อนไม่ได้ ไม่เหมือนพระราชบัญญัติฉบับก่อนเมื่อเข้ามาแล้ว เราทำให้ถูกต้อง ก็มีคนติดตະรางอยู่ครับ ต้องมีกฎหมายออกมีพระปรมาภิไธยแล้วก็มีผลในวันนั้น เราจะไปบอกให้ออกมาตั้งแต่ก่อนนั้นตั้ง ๕-๖ วัน เป็นไปไม่ได้ครับ เพราะฉะนั้นผมยืนตามร่างมาตรา ๓ นี้แหละครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอมติครับ ท่านผู้ใดเห็นว่าสมควรแก้ตามที่
คุณนิคม เปรียญดี คือให้แก้ในเรื่องในมาตรา ๓ "ให้ปล่อยตัวในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๑๗"
แทนที่จะเป็นไปตามร่างเดิม โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนน้อย)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรให้เป็นไปตามร่างเดิม
โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้เป็นไปตาม
ร่างเดิม ท่านสมาชิกจะมีอะไรอีกบ้างไหม ในมาตรา ๓ นี้ครับ ไม่มีอะไรจะได้ผ่านไป คุณสุรินทร์
มีอะไรอีกครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ มาตรา ๓ อยากจะแย้งท่านประธาน
นิดหน่อยว่า กรรมการนี่เป็นกรรมการประชุมเต็มสภา ทุกคนเป็นกรรมการ อาศัย
ข้อบังคับการประชุมสภาเป็นข้อบังคับของกรรมการ ท่านประธานเรียกเสียงไปแล้วใน
ญัตติแรก แสดงว่าท่านประธานใช้อำนาจตามข้อบังคับให้ปิดการอภิปราย ขอมติไปแล้ว แล้ว
ท่านมาขอมติครั้งหลังอีก นี่ผมก็เห็นว่าผิดข้อบังคับ ผมไม่อยากจะให้ทำต่อไปให้เสียเวลา
สภาเปล่า แล้วอีกอย่างหนึ่งครั้งแรก ขอโทษ ไม่ได้แปรญัตติ ท่านประธานปล่อยให้อภิปรายกัน
ออกความเห็นกันจนมาถึงแปรญัตติ พอมีแปรญัตติแล้วก็ลงมติ ขอโทษ ต้องออกชื่อ คุณ
วิญญูตามร่างเดิมก็เสียเวลาไปเปล่า ๆ ผมอยากจะทำตามข้อบังคับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ ขอบคุณครับ ประธานก็ไม่ใช้
ผู้วิเศษอะไรก็ผิดก็พลาดได้ เพื่อสงวนเวลาผมรับผิดเสียก็แล้วกันครับ มีอะไรใครจะพูดใน
มาตรา ๓ อีกไหมครับ มาตรา ๓ นะครับ เชิญครับ

นายมะเนาะ ยูเด็น : ท่านประธานที่เคารพ ผมมะเนาะ ยูเด็น ครับ ผมไม่ใช่
นักกฎหมาย แต่ว่าอยากจะขอความเห็นนะครับ เรื่องเกี่ยวกับภาษา คือว่าอย่างไรในมาตรา ๓
ในบรรทัดที่ ๔ นะครับ ผมชี้แจงอ่าน ข้อความยาว บอกว่า "บุคคลทั้งสามนั้นมีได้กระทำ

ความผิดและมีเคยต้องโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ” ผมว่าถ้ามีคำว่า “และไม่เคยต้องโทษ” อยู่ที่นี่ อาจจะมีปัญหาในแง่กฎหมายนะครับ คือว่าสมมติว่า ๓ คนนี้เขาได้รับการปลดปล่อยออกมา เขาอาจจะฟ้องหัวหน้าคณะปฏิวัติกับคณะภายหลังนะครับ แต่ถ้าเรามีคำนี้ “และมีเคยต้องโทษ” ไว้ที่นี่ คำนี้จะเป็นการป้องกันหัวหน้าคณะปฏิวัติกับคณะปฏิวัติว่าจะไม่ได้โดนฟ้องกลับนะครับ เพราะไม่เคยทำให้เขาได้รับโทษใช่ไหมครับ แต่อันนี้เราต้องมองแยกเป็น ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งคือว่าเขาไม่เคยทำความผิด หมายความว่าเรื่องที่ทำให้เกิดความไม่สงบอะไรในราชอาณาจักร ส่วนเรื่องต้องโทษนั้น คือเรื่องการเมืองจำคุก เพราะฉะนั้นประเด็นอยู่ตรงนี้ ผมว่า ถ้าเขาคำว่า “มีเคยต้องโทษ” ออกจะดีไหมครับ แค่นั้นแหละครับ

นายสมัคร สุนทรเวช : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าที่เขาเขียนไว้ตรงนี้นะครับว่า “มีเคยต้องโทษตามคำสั่ง” นั้น อย่าถือว่าเป็นคุณแก่หัวหน้าคณะปฏิวัติเลยครับ เขาเขียนไว้เพื่อเป็นคุณแก่ ส.ส. ทั้งสาม คือถ้าออกมาแล้วจะได้สมัคร ส.ส. ได้ ถ้าเคยต้องโทษแล้วละก็จะต้องตีความกันอีก บุคคลผู้เคยต้องโทษแล้วละก็อาจจะไม่มีสิทธิสมัคร ส.ส. อันนี้ขอให้ถือว่าเป็นคุณแก่คนทั้งสามครับ อย่าไปนึกว่าเป็นคุณแก่หัวหน้าคณะปฏิวัติเลย แต่ถ้าหากว่าจะเป็นคุณแก่หัวหน้าคณะปฏิวัติก็ขอให้นึกเถอะครับว่าทั้งสามคนนั้นมีความหมายมีความสำคัญกว่าหัวหน้าคณะปฏิวัติอย่างเปรียบเทียบไม่ได้ครับ

นายวิญญู อังคนารักษ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมวิญญู อังคนารักษ์ครับ ขอขอบพระเดชพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความกรุณาให้กระผมได้แปรญัตติในเรื่องนี้ ซึ่งกระผมขอประทานอภัยในชั้นแรก คือว่ากระผมพูดไปในเรื่องที่ว่า กราบเรียนเป็นข้อสังเกตว่า เราจะเล่นอะไรกันขอให้เล่นให้ถูกต้องกติกา กระผมเห็นด้วย ในการที่จะให้ออกไป แต่ว่าในการออกไปนี้ขอให้ทำให้ถูกต้องสักหน่อย ที่นี้ท่านผู้มีเกียรติท่านหนึ่งกับบอกว่า ที่กระผมพูดนะไม่ใช่แปรญัตติ กระผมก็ไม่ใช่นักกฎหมาย แต่ว่าก็พยายามร่างอย่างรวดเร็ว นะครับเพื่อให้มันถูกต้องด้วยความบริสุทธิ์ใจเพื่อให้สามัญสำนึก หรือคอนเซียนส์ (conscience) ของพวกเรา ทุกๆ คนนี้มันเคลียร์ (clear) นะครับ จะได้ไม่มีอะไรข้องใจกันอยู่อีก แล้วก็ท่านผู้รู้ทั้งหลาย นักกฎหมายทั้งหลายก็ขอความกรุณาได้ต่อเติมด้วย คือปัญหาที่เราพิจารณานะในตอนแรกก็มีท่านผู้รู้ท่านหนึ่งพูดบอกว่า อีต่อนี้ที่เรื่องมันยังอยู่ในโรงในศาลนะเป็นเรื่องของวิธีพิจารณา

ความอาญา มาตรา ๔๐ เพราะฉะนั้นเวลาเราออกกฎหมายฉบับนี้ก็ให้มันเป็นการออกกฎหมาย เพื่อที่จะยกเว้นการพิจารณาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐ เสียเป็นกรณีชั่วคราวด้วยเหตุผลพิเศษ เพื่อความยุติธรรม แล้วก็มีผลให้ทั้งสามคนนี้ออกมา เพราะฉะนั้น กระผมก็พยายามร่างอย่างรวดเร็ว ขอความกรุณาท่านผู้รู้ทั้งหลายได้กรุณาต่อเติมให้ถูกต้องด้วย คือ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกกระบวนการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๐๑ นะ มาตรา ๔๐ ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างพิจารณานั้นเสีย เพราะเหตุว่ากรณีนี้เป็นกรณีพิเศษเพื่อความยุติธรรม และให้ปล่อยตัวนายอุทัย พิมพ์ใจชน นายอนันต์ ภักดีประไพ นายบุญเกิด ทิรัญคำ อะไรต่ออะไรนี้ครับ ตามความในข้อเดิมครับ ผลที่ออกมาก็คือว่าเราไม่ได้ไปปลบล้างอำนาจศาล แต่ว่าเราแก้กฎหมายประมวลวิธีพิจารณาความอาญา เฉพาะกรณีนี้เป็นกรณีพิเศษเพื่อให้เป็นการเคลียร์ (clear) ด้วยกันทุกด้าน ถ้อยคำอาจจะไม่สละสลวยสักหน่อยหนึ่ง แต่กระผมกราบเรียนเป็นข้อสังเกต เรากำลังจะทำเพื่อเป็นตัวอย่างต่อไปเมื่อหน้าอีก เมื่อเราจะตั้งต้นเล่นกันให้ถูกกติกาก็ขอความกรุณาว่าให้เริ่มกันให้ถูกกติกาเสียบัดนี้เถิด ขอขอบคุณครับ

นายเจริญ คันธวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ ผม นายเจริญ คันธวงศ์ ครับ ขอประทานเสนอปิดการแปรญัตติมาตรา ๓ ครับ ขอให้พิจารณามาตรา ๔ ต่อไปครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้เสนอให้ปิดการแปรญัตติ ก็เห็นจะผ่านไปได้แล้วครับ

นายวิญญู อังคนารักษ์ : ผมขอเสนอเปิดการแปรญัตติมาตรา ๓

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณวิญญู เสนอให้แปรญัตติมาตรา ๓ นะครับ ผมก็จำไม่ได้ เพราะคุณร่างหวัดเหลือเกิน เรียนตรงๆ จับความได้ว่าจะไปยกเลิกการพิจารณาของศาลมันจะไม่มากไปหน่อยหรือ ก็นี่ปล่อยหมดแล้วนี่ครับ คุณวิญญู ฟังผมก่อน กติกานะทุกคนอยากเล่น แต่ถ้ากติกาหยาบหยาบยุ่งยากจนไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นกติกาแล้ว ประเดี๋ยวก็ชกปากกัน กติกาวางให้ง่าย ๆ หน่อยครับ

นายวิญญู อังคนารักษ์ : ครับผม กติกาอย่างง่ายที่สุดก็คือว่ากระผมไม่ได้ไปยกเลิกการพิจารณาของศาล แต่ว่าไปยกเลิกกฎหมายว่าด้วยกระบวนการพิจารณาความอาญา

ตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐ เป็นกรณีพิเศษเฉพาะคราวเพื่อเหตุนี้เท่านั้นเอง เพื่อให้มันเคลียร์ (clear) ด้วยกันทั้งสองฝ่ายครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่งแล้วครับ คุณไปยกเลิกในร่างพระราชบัญญัติไม่ได้ ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ จะมาทำเทรลรีแอคชั่น (trial reaction) ยกเลิกกันไปทุกหมวดกระบวนการพิจารณาไปที่ละชั้น ๆ ไม่ได้ละครับประเดี๋ยวเลยหลุดลอยกันหมด ขอเสียที่เยอะ เสียบที่เยอะ ผ่านไปได้หรือยังครับ มาตรา ๓ เมื่อผ่านไปได้ ขอเชิญเลขาธิการรัฐสภาอ่านมาตรา ๔

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๔ หากผู้ที่ได้รับโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ถูกเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนหรือเคยได้รับเบี้ยหวัด หรือบำนาญมาแล้ว ก็ให้ผู้นั้นแจ้งความประสงค์ไปยังสำนักคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน และให้มีสิทธิรับเบี้ยหวัด หรือบำนาญตามเดิม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เตียวครับ ผมขอประทาน ในฐานะประธานขอชี้ให้เห็นหน่อยเถอะครับ สำนักคณะรัฐมนตรีนี้ไม่มีหอรอกครับ จะเป็นพิมพ์ผิดหรืออะไรก็ไม่ทราบน่าจะเป็นสำนักนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี สำนักคณะรัฐมนตรีไม่มีคุณปราโมทย์ครับ

นายปราโมทย์ นาคทรพรพ : ท่านประธาน ผมปราโมทย์ นาคทรพรพ ผมขอแปรญัตติให้ตัดมาตรานี้ออก เพราะไม่มีความจำเป็นครับ เพราะผลที่ต้องการ ถ้าหากว่าเราผ่านกฎหมายนี้มีอยู่แล้ว ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ เข้าใจ คุณเพทาย

นายเพทาย อมาตยกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอประทานกราบเรียนผู้รู้ทุกท่านทั้งสามนี้ได้ถูกเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนหรือเปล่า หรือว่าได้รับเบี้ยหวัดเบี้ยบำนาญจากที่ใด ประการใด และได้ถูกงดประการใดหรือเปล่า ทุกกรณีไม่ได้มีการเรียกคืนหรือถูกงดกระผมเห็นด้วยว่าควรตัดมาตรานี้ออก

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ไม่มีใครรู้ละครับ สมมติว่ารับ สมมติว่า เขาก็ต้องคืนให้เขา คุณวิกรมครับ

นายวิกรม เมลาณนท์ : ท่านประธานที่เคารพ เนื่องจากเราก็ไม่ทราบข้อเท็จจริงว่า เขาถูกเรียกอะไรต่ออะไรคืนหรือเปล่า ตามกฎหมายนี้ถ้าเขียนไว้ตามมาตรา ๓ ที่รับกันไปแล้ว กระผมเห็นว่าเราควรจะทำได้อย่างหนึ่งอย่างใดในสองอย่างนี้ คือ มาตรา ๔ ไม่ต้องมีเลย หรือถ้าเรายังเป็นห่วง เราเขียนมาตรา ๔ ไว้ว่า "บรรดาสีทธิใดๆ ที่บุคคลทั้งสามมีอยู่โดยชอบ ในวันที่เขาถูกลงโทษตามประกาศของหัวหน้าคณะปฏิวัติ" นั่นละก็ให้ถือว่าไม่เสียไป หรือว่า ให้กลับมาอย่างนั้น หรือไม่อย่างนั้นตัดออกทิ้งไปเลย มีผลเหมือนกัน

นายประคอง เทวารุท : ท่านประธานที่เคารพ ผมขอให้อยันยันตามมาตรา ๔ ตามเดิม แต่ขอแปรญัติแก้คำว่า "สำนักคณะรัฐมนตรี" เป็น "สำนักนายกรัฐมนตรี" ในฐานะที่เป็นผู้รับรองร่างพระราชบัญญัตินี้ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอแก่นะครับ แก้นแก้ได้ เออะ ผมยอมให้แก้

นายธานีินทร์ กรัยวิเชียร : ท่านประธานที่เคารพ ผม ธานีินทร์ กรัยวิเชียร ใครจะขอแปรญัติ เป็นมาตรา ๔ วรรคสอง ดังต่อไปนี้ครับว่า "ให้คณะรัฐมนตรีตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาจัดการชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลทั้งสาม ที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ในกรณีที่ต้องคุมขังด้วยความไม่เป็นธรรม คำสั่งของคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นที่สุด" เหตุผลที่ผมขอเสนอแปรญัตินี้มีดังนี้ครับ กล่าวคือว่า เราเห็นได้แล้วว่าบุคคลทั้งสามนี้ไม่ได้ทำความผิดอะไรนอกจากจะใช้สิทธิตามกฎหมาย เมื่อเขาใช้สิทธิตามกฎหมายแล้ว ต้องมารับกรรมอย่างนี้ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องล้างกรรมให้กับเขา บางท่านอาจจะฉงนว่ามีกฎหมายอะไรที่จะไปใช้ให้แก่บุคคลเหล่านี้ ผมก็เรียนว่าไม่มีที่ไหน เพราะว่าเรื่องอย่างนี้ไม่เกิดที่ไหน นอกจากบ้านของเราเท่านั้น นี่เป็นข้อแรก แต่ว่าหากว่าเอาหลักกฎหมายที่ใกล้เคียงมาเทียบเคียงก็จะเห็นได้อย่างในประเทศอังกฤษในปัจจุบันนี้ ถ้าหากว่าบุคคลใดก็ตามที่เป็นผู้เสียหายในคดีอาญาอย่างเช่นว่า ถูกปล้นถูกอะไรไปทางรัฐบาลได้จัดเงินขึ้นก้อนหนึ่งเพื่อที่จะชดใช้แก่คนเสียหายให้แก่เขา เพราะฉะนั้นผมก็เห็นว่า กรณีนี้ยิ่งเสียกว่าบุคคลทั้งสามคน เป็นผู้เสียหายในคดีอาญาอีก เพราะเป็นการกระทำของฝ่ายที่เรียกว่าตำรวจไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย

แห่งรัฐโดยสิ้นเชิง หรือว่าเป็นฝ่ายที่ดำรงไว้ซึ่งรัฐชาติป้อม เพราะฉะนั้นมองในแง่ความเป็นธรรมแล้ว จะมีสิ่งใดอีกเล่าครับที่จะเป็นธรรมทดแทนค่าเสียหายให้แก่เขาตามสมควร คราวนี้ปัญหามีว่า เราจะทดแทนอย่างไร ผมก็เห็นว่าหลักเกณฑ์ในการที่ใกล้เคียงที่สุดกับความเป็นธรรม ก็คือหลักเกณฑ์ในการที่ชดใช้ความเสียหายอย่างทีศาลชดใช้ให้แก่ผู้เสียหาย หลักเกณฑ์ในการที่ใกล้เคียงที่สุดกับความเป็นธรรม ก็คือหลักเกณฑ์ในการที่ชดใช้ความเสียหายอย่างทีศาลชดใช้ให้แก่ผู้เสียหาย ในกรณีที่ละเมิด เพราะฉะนั้นผมจึงได้เสนอว่าให้คณะรัฐมนตรีนี้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งขึ้นพิจารณา เพื่อที่จะชดใช้ความเสียหายรายนี้ให้แก่บุคคล ๓ คน แต่ว่าในเวลาเดียวกันเพื่อไม่ให้เรื่องนี้พัวพัน หรือว่ามีคดีความไปถึงศาลอีกในภายหลัง ก็กำหนดให้เลยว่า คำสั่งของคณะกรรมการชุดนี้ถึงที่สุด ขอประทานเสนอครับ

นายเขียน ธีระวิทย์ : ท่านประธานที่เคารพ ผมเห็นด้วยกับท่านอาจารย์ธานินทร์ ได้พูดไว้เมื่อกี้ วัตถุประสงค์เหมือนกัน คือต้องการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ได้ถูกต้องโทษ อยู่ ที่นี้ถ้าหากว่าจะมีคณะกรรมการขึ้นมา ก็จะเป็นความยุ่งยากอีก ผมคิดว่าเราไม่ควรเอาดุลพินิจนี้ไปให้แก่บุคคลหรือคณะบุคคลได้อีก เพียงแต่ว่าเขาคิดว่าเขาไม่ได้ทำความผิด เพราะฉะนั้นก็ให้เขากลับคืนสู่สถานการณ์เดิม แล้วก็ให้เขาได้สิทธิต่างๆ ที่เขาได้เสียไปในขณะนั้น เพราะฉะนั้นผมขอเสนอให้คงมาตรา ๔ เอาไว้ แต่ขอแปรญัตติตอนหนึ่งครับ เหตุผลที่ต้องแปรญัตติ ขอแปรญัตติก่อนว่าเอาตอนไหน ในบรรทัดที่ ๒ “ถูกเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน หรือเคยได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญมาแล้ว” นี้ผมแปรเป็น “หรืออาจได้เงินเดือน หรือเบี้ยหวัดหรือบำนาญในระหว่างรับโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖/๒๕๑๕ แล้วถูกระงับไปแล้ว” แล้วก็ต่อ “ก็ให้ผู้นั้นแจ้งความประสงค์ไปตามที่มีอยู่เดิม” เหตุผล เพราะว่าจะอย่างน้อยเท่าที่ผมเข้าใจ คือเงินเดือนที่เขาควรจะได้รับในระหว่างเขาเป็นสมาชิกอยู่นั้น ถูกระงับไป อย่างอื่นๆ เรื่องเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างๆ นี้ผมไม่ทราบนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าจะขอแปรญัตติอย่างที่ผมเสนอก็คงจะให้ผู้ต้องโทษทั้ง ๓ คนนั้นกลับคืนเข้าสู่ฐานะเดิมได้ มีสิทธิเหมือนอย่างกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อาจารย์เกษมครับ

นายเกษม ศิริสัมพันธ์ : ท่านประธานสภา ผม เกษม ศิริสัมพันธ์ ไม่เห็นด้วยกับที่อาจารย์ชานินทร์เสนอ ความจริงผมก็มีแนวความคิดคล้าย ๆ กับอาจารย์ชานินทร์ คือว่าเมื่อผู้ที่ถูกคุมขังโดยคำสั่งซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นนี้ เขาก็ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับผลตอบแทน หรืออาจจะคิดว่าเป็นการละเมิด แต่การแปรญัตติของอาจารย์ชานินทร์นั้น ขอให้คณะรัฐมนตรีตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาขอใช้ค่าเสียหายและให้เป็นการยุตินั้น ผมคิดว่า ถ้าเมื่อว่า ๓ ส.ส. ท่านต้องการที่จะได้รับค่าทดแทนประการใด ท่านควรจะดำเนินการทางศาลมิให้สภานี้ออกกฎหมายพิเศษให้อำนาจแก่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้วินิจฉัยในค่าขอใช้ค่าเสียหาย ซึ่งเป็นสิทธิของอำนาจตุลาการที่จะพึงพิจารณา ผมเห็นว่าเป็นการแทรกแซงอำนาจตุลาการครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณมารุตครับ

นายมารุต บุญนาค : ท่านประธานที่เคารพ ผมขอสนับสนุนความคิดอันใหม่ของคุณชานินทร์นี้ เพราะว่าเป็นความรู้สึกของนักกฎหมายในประเทศเรามาานแล้วว่า คนบริสุทธิ์ที่ถูกคุมขัง ถูกกักกันแก๊ง ถูกฟ้องร้องด้วยประการต่าง ๆ เมื่อศาลพิพากษาว่าปล่อยแล้วก็เป็นอันเกมกันไป ไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่ได้รับการเหลียวแลในประเทศเพื่อนบ้านของเรา เช่น ในประเทศญี่ปุ่น เกาหลี เขามีการชดเชยกันทั้งสิ้น ในคดีอาญาธรรมดา ผมเห็นด้วยทุกประการที่คุณชานินทร์ได้แปรญัตติเช่นนั้น และผมเห็นด้วยว่าควรจะตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาให้ความเป็นธรรม ถ้าหากว่าจะปล่อย ส.ส. ทั้ง ๓ ท่านไปฟ้องเองนั้น ท่านย่อมฟ้องไม่ได้ เพราะเหตุว่าตามบทบัญญัติมาตรา ๒๑ ของธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ประกอบประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๓ ถือว่าคำสั่งของคณะปฏิวัติที่ลงโทษจำคุกเป็นคำสั่งชอบด้วยกฎหมาย ท่านก็ไม่มีทางที่จะฟ้องร้องได้ เพราะเหตุว่าพระราชบัญญัติที่ให้ยกเลิกจะมีผลใช้บังคับเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา ไม่ใช่มีผลที่ย้อนหลัง เพราะฉะนั้นไม่มีทางที่จะฟ้องในศาลได้ ผมขอสนับสนุนความคิดของคุณชานินทร์ กรัยวิเชียร ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอมติเถอะครับ เอ้า คุณใหญ่จะชี้แจงขอให้อยู่ในเรื่องนี้นะ

นายใหญ่ ควิตชาติ : จะลืมไปเสียอย่างหนึ่งว่า เราถูกซีตวงนะกฎหมายที่ไปตั้งให้รัฐบาลจ่ายเงินนะ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการเงินหรือเปล่า เรื่องจะเอา นาย ๓ คนออกจากคุกเป็นโมฆะ เพราะมีกฎหมายเกี่ยวกับการเงินเข้าไปอยู่ด้วยในคำแปรญัตติ นายกรัฐมนตรีก็ไม่รับรอง และตามธรรมเนียมการปกครองฯ เราเสนอกฎหมายเกี่ยวกับการเงินต่อสภาไม่ได้ จนกว่านายกรัฐมนตรีจะรับรองที่นี้เสนอไปบังคับให้รัฐบาลต้องจ่ายเงิน ผมตีความเอาตามรัฐธรรมนูญฯ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน ร่างกันมากเกือบล้มเกือบตายจะให้เป็นโมฆะกันทั้งฉบับ เพราะเกินอำนาจที่เราเมื่ออยู่ตามรัฐธรรมนูญฯ ผมเตือนอย่างนั้นครับ ความมุ่งหมายไม่สำคัญ สำคัญว่าขอบเขตอำนาจของเรามีแค่ไหน เราทำได้หรือเปล่าสภาฯ ถ้านายกรัฐมนตรีไม่รับรอง เราจะไปออกบังคับให้รัฐบาลจ่ายสตางค์ให้นาย ๓ คน มันทำไม่ได้ถึงอยากให้ก็ทำไม่ได้ อำนาจเราไม่ได้มีมากถึงอย่างนั้น เพราะฉะนั้นถ้าปล่อยไหลไหลตกลงไปเป็นโมฆะ นาย ๓ คนเลยติดคุก มันจะเป็นอย่างนั้นครับ กฎหมายเป็นโมฆะ ออกได้เมื่อไรโดยสภาฯ ก็ได้ในวงเขตของธรรมเนียมการปกครองฯ เท่านั้นขอได้โปรดพิจารณาตามธรรมเนียมการปกครองฯ และข้อบังคับว่า กฎหมายเกี่ยวกับการเงินเราเสนอไม่ได้ เว้นแต่นายกรัฐมนตรีจะรับรองแล้ว อะไรเป็นการเงิน การบังคับให้รัฐบาลต้องจ่ายเงินคือกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน ผมเห็นอย่างนั้นนะครับ กลัวจะเป็นโมฆะ อย่าไปเติมเลยครับ เอาเท่านั้นก่อนเถอะ ว่ากันที่หลัง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณเจริญครับ

นายเจริญ คันธวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ ผม เจริญ คันธวงศ์ขอแปรญัตติในมาตรา ๔ คือให้นำมาตรา ๔ ของคุณมารุตมาใช้ครับ ความว่า "ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้" เหตุผลก็เข้าใจว่า การได้มาซึ่งสิทธิต่างๆ คงจะไปเกี่ยวข้องกับกระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ หลายกระทรวง จึงอยากจะให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ เดียวก่อน นี้อยู่แล้วในมาตรา ๕ ของร่างพระราชบัญญัตินี้ ผมก็ต้องขอ คือคุณธานินทร์เสนอขึ้นมานะครับว่าให้คณะรัฐมนตรีไปตั้งคณะกรรมการ..... ว่าอย่างไรครับ จะพูดอะไรหรือเปล่าครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ผมขอพูดอีกอย่างหนึ่ง.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ ขอให้ผมพูดก่อนครับ คือว่าให้ตั้งกรรมการไปพิจารณาชาติใช้ค่าเสียหาย แล้วก็คุณใหญ่ ศวิตชาติ ก็บอกมาว่าเป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ครับ ผมก็เพิกเฉยกำลังเปิดธรรมนุญา ชอบพระคุณคุณใหญ่ แต่ว่าทั้งนี้เป็นอำนาจของประธานสภา ที่จะวินิจฉัยว่า อะไรจะเป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ครับ ผมก็ไม่ได้วินิจฉัยนะครับ ขอมติสภา หรือท่านคณะกรรมการมาธิการเต็มสภาก็แล้วกันว่าจะเอาอย่างที่คุณธานินทร์ กรัยวิเชียร ครับ.....

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ขอพูดอีกหน่อย เกี่ยวข้อง.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ได้ เชิญเถอะ ยินดี

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ มาตรา ๔ นี้ ผมสนับสนุนตามร่างเดิม โดยอยากจะให้ข้อคิดเห็นว่า อดีต ส.ส. ๓ คนนั้นรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตติยาภรณ์มงกุฎไทยไปแล้ว ตามพระราชบัญญัตินั้น เมื่อถูกจำคุกก็ต้องถูกเรียกคืน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : อันนี้ให้ความรู้ นะครับ คุณบุญเกิด หิรัญคำ นั้นเป็นนายทหารชั้นประทวน คือสิบตรี บุญเกิด ก็ได้บำเหน็จ หรือได้เบี้ยหวัดอยู่ อันนี้การที่สนับสนุนของร่างเดิมก็ด้วยเหตุผลดังนี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ที่นี้ตามข้อเสนอของท่านผู้หนึ่งที่ว่าให้เพิ่มเข้าไปเรื่องตั้งกรรมการนั้น โดยส่วนตัวเห็นด้วย แต่เมื่อผมได้ดูตามธรรมนูญปกครองราชอาณาจักรมาตรา ๑๐ กำหนดไว้ว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้เป็นไปตามข้อบังคับของการประชุมสภานี้ ข้อบังคับการประชุมสภานี้ ในข้อ ๕๔ วรรคสาม นะครับ "การแปรญัตติเพิ่มเติมมาตราขึ้นใหม่ ต้องสอดคล้องกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น" อันนี้ไม่ได้ตั้งมาตราใหม่จริง แต่เป็นวรรคสองขึ้นมา ผมสงสัยว่าจะสอดคล้องกับหลักการที่เรารับไปหรือเปล่า ถ้าไม่สอดคล้องกฎหมายเป็นโมฆะ เพื่อนผมไม่ได้ออกจากคุก ผมเป็นห่วงครับผมเลยยังท่านประธานไว้อย่าเพิ่งขอมติ ชอบคุณครับ

นายสนธิ เอกชัย : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายสนธิ เอกชัย มีความคิดเห็น
ว่า สภานี้อาจจะขอแปรญัตติตามมาตรา ๔ ตามที่สมาชิกท่านผู้มีเกียรติ ชานินทร์ กรัยวิเชียร
เสนอ เนื่องจากขรรคนุญการปกครองราชอาณาจักร มาตรา ๔ จะห้ามไม่ให้สภานี้ออกพระ-
ราชบัญญัติเกี่ยวกับภาษีอากรที่ผูกพันกับภาระการเงินของแผ่นดินเท่านั้น เมื่อเราจะทำได้
โดยแปรญัตติมาตรา ๔ ตามความเห็นของสมาชิก ชานินทร์ กรัยวิเชียร นั้น แทนที่เราจะ
เอาเงินชดใช้ค่าเสียหายจากงบประมาณแผ่นดินนั้น กระผมคิดว่าเรายังมีอีกทางหนึ่งที่จะเอา
เงินชดใช้มาใช้กับ ๓ ส.ส. ซึ่งพบชะตากรรมในขณะนี้ได้เงินที่เราจะเอามานั้น กระผมคิดว่า
เอาจากเงินในกองมรดก ของ ๒ จอมพล กับ ๑ นายพันนั้น เอามาชดใช้กับ ๓ ส.ส. ได้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ความจริงท่านก็ยังไม่ตายหรอก ไปเรียกว่า
กองมรดก เชิญคุณประพันธ์ศักดิ์

นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร : ท่านผู้เป็นประธาน และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ
กระผม ประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร ขอแปรญัตติมาตรา ๔ ซึ่งเสนอโดย พันเอก สมคิด ศรีสังคม
เรื่องนี้กระผมขอกราบเรียนท่านประธานว่า กระผมเองโชคดีที่ได้ไปพบกับผู้ต้องหาด้วยตนเอง
คือ คุณอุทัย พิมพ์ใจชน และคุณบุญเกิด หิรัญคำ กับคุณอนันต์ ภักดิ์ประไพ เมื่อเร็วๆ นี้
กระผมเห็นว่าการบัญญัติมาตรานี้จะทำให้เจตนาธรรมของผู้ต้องหาซึ่งถูกกล่าวหาโดยคณะ
ปฏิวัติสูญหายไป หรือว่าถูกบิดเบือน ถูกกลบเกลื่อน เพราะเหตุว่าบุคคลทั้งสามมีเจตนาจริง
ที่จะก่อให้เกิดความกระต้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนจริง เราจะต้องยอมรับในข้อเท็จจริง
อันนี้ และก็เกิดขึ้นตามคำสั่งของคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ จึงมีผลให้เกิดปฏิวัติอันเป็น
ปรากฏการณ์ประวัติศาสตร์ของโลก เพราะฉะนั้นกระผมอยากจะเรียนว่า การวินิจฉัยอะไร
ในสิ่งที่ถูกต้องนั้น เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดควร อะไรถูกอะไรผิด
ประเทศไทยเราโชคดีที่มีพระพุทธศาสนาซึ่งปัจจุบันนี้เราก็ก้าวล่วงมา ๒๕๑๖ ปีแล้วและ
สังฆกรรมนั้นก็ยังปรากฏอยู่ คือ อะไรถูกอะไรควรนั้น เราพิจารณาว่าถูกใจเราถูกใจท่าน และ
วิญญูชนเห็นว่าถูกต้อง ถูกใจเราหมายถึงความถึงถูกใจสภานี้แน่นอน ถูกใจท่านหมายถึงถูกใจ
ของประชาชน ถูกใจของวิญญูชน อันนี้เป็นเรื่องของบุคคลผู้รู้เท่านั้นที่จะทราบ ท่านผู้มีเกียรติ
ผู้ต้องหาทั้ง ๓ คนนั้น กระผมอยากจะขอกราบเรียนว่า นอกจากมีเจตนามุ่งหมายเช่นนั้นแล้ว

เขายังไม่ได้มีความหวังในเรื่องทรัพย์สิน เงินทอง หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่ประการใด เขาย่อมเสียแม้กระทั่งชีวิต แต่ว่าเขาไม่ต้องการจะเรียกตัวเองว่าเป็นวีรบุรุษ นี่คือสิ่งที่เขาต้องการ เพราะฉะนั้นกระผมอยากจะขอกราบเรียนที่ประชุมแห่งนี้ว่า จริงอยู่เป็นเจตนาดี ของที่ประชุมทุกคนซึ่งมีมนุษยธรรมผลักดันอยู่เบื้องหลัง เราต้องการปลดปล่อยเขาทุกวินาที แต่ที่เราจะต้องไม่บิดเบือนเจตนาผมขอกราบวิงวอนภวาทานสมาชิกผู้มีเกียรติ ท่านผู้เป็น ประธานว่า ได้โปรดกรุณาครอส (cross) หรือละเว้นมาตรานี้ลงไป แล้วเลื่อนมาตราใหม่ขึ้นมา คือให้นายกรัฐมนตรีรักษาการไปตามพระราชบัญญัตินี้ ภาพที่กระผมอยากที่จะเห็นเหลือเกิน ก็คือ ๗๗ นายกรัฐมนตรีได้โปรดไปที่เรือนจำบางขวาง แล้วไขกุญแจด้วยตัวของท่านเอง ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ความจริงเรื่องที่จะไม่เอามาตรา ๔ ไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ก็ได้มีผู้เสนอมาแล้วในตอนต้น ต่อมาเมื่อคุณธานินทร์ กรัยวิเชียรเสนอแปรญัตติให้มีค่าใช้ได้ ผมก็ยกญัตติที่เสนอใหม่ขึ้นมาพิจารณา คุณประพันธ์ศักดิ์มาเสนอขอให้ตัดมาตรา ๔ อีกรู้ไหม ผมเอาตรงนี้แหละครับก่อนขอมติที่ประชุมเลย ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรตัดมาตรา ๔ นี้ออก ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่ากรรมาธิการเต็มสภานี้มีมติให้ตัดมาตรา ๔ ออกจากร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นอันหมดเรื่องหมดปัญหาไม่มีการแปรญัตติอะไรอีกแล้วในมาตรานี้ ขอให้เลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: คุณประคองจะให้ใครรักษาอีกล่ะ เชิญครับ
ไหนครับ เชิญมาที่ไม่ใครโฟนจะได้ได้ยินกัน ว่าอย่างไรนะครับ

นายประคอง เทวารุท: ครับ ท่านประธาน ก็คือขอแปรญัตติในมาตรา ๕
ไม่มีแล้ว เพราะเหตุว่ามาตรา ๔ ตัดไปก็ขอแปรมาตรา ๕ ให้เป็นมาตรา ๔ ให้ถูกต้องครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เข้าใจครับ คือแก้เลขมาตรา ก็เป็นไปเอง
แหละครับ เป็นธรรมดาของการเขียนกฎหมาย

นายใหญ่ ศวิตชาติ: ท่านประธานที่เคารพ ผมไม่เห็นด้วยกับท่านสมาชิกที่ให้
นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ เพราะว่าการที่นายกรัฐมนตรีนั้นตามพระราชบัญญัติ
จัดระเบียบราชการบริหารไม่สามารถจะควบคุมกรมราชทัณฑ์ได้ แบ่งแยกงานกัน กระทรวง
มหาดไทยเป็นผู้ควบคุมกรมราชทัณฑ์ ผู้บัญชาการเรือนจำเป็นคนซึ่งพวกนี้ นายกรัฐมนตรี
สั่งปล่อย ถ้าหากผู้บัญชาการจะไม่ปล่อย ยุ่งอีก ถ้าหากทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่สั่งปล่อย ละเมิดกฎหมาย ติดคุกกันบ้างละ
ที่นี่เพราะฉะนั้นผมขอให้เป็นไปตามร่างเดิม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เดียวซิคุณใหญ่ นายกรัฐมนตรีร่างเดิม

นายใหญ่ ศวิตชาติ: ร่างของผมกระทรวงมหาดไทยครับ ผมขอให้เป็นรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทยครับ ขอแก้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: คุณสมคิดเจ้าของร่างครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม: การที่ผมให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราช
บัญญัตินี้ ก็เนื่องจากว่าจะมีมาตรา ๔ อยู่ครับ ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าผู้ที่ถูกจำคุกจะต้องยื่นคำร้อง
ไปยังสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน เพราะฉะนั้นเพื่อความสะดวก
ก็เลยให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการแทน เพราะฉะนั้นเมื่อตัดมาตรา ๔ ออกไปแล้ว
ก็ไม่มีปัญหาที่จะให้นายกรัฐมนตรีรักษาการแทน ก็ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
รักษาการได้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าเจ้าของร่างท่านก็ยอมแล้วนะครับ ให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการ ก็ไม่น่าจะมีความเห็นอย่างอื่นแล้ว ผมขอความกรุณาเถอะ ถือว่าที่ประชุมอนุมัติ ก็แก้มาตรา ๕ เป็นมาตรา ๔ ตามระเบียบ คุณประสงค์ไม่ต้องเดือดร้อน นั้นคนร่างเขาเขียนเองนะครับ

เป็นอันว่าจบการพิจารณาในวาระที่ ๒ แล้ว ต่อไปนี้ก็ขอให้ที่ประชุมนี้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ ๓๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. .... เป็นวาระที่ ๓ ว่า สมควรที่จะประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายได้หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นว่า สมควรที่จะประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี เป็นอันว่าสภานี้ลงมติให้ใช้ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายได้โดยเอกฉันท์ ขณะนี้เวลาก็ล่วงเลยมาก ผมขอปิดประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๕๕ นาฬิกา

